

Keskusrikospoliisin toimintakertomus 2018

KESKUSRIKOSPOLIISI
Jokiniemenkuja 4, 01370 Vantaa
Postiosoite: PL 285, 01301 Vantaa
Puhelin 0295 480141
krp-kirjaamo@poliisi.fi
www.poliisi.fi/krp

SISÄLLYS

1. JOHDON KATSAUS	4
2. TOIMINNAN VAIKUTTAVUUS.....	5
3. TOIMINNALLINEN TEHOKKUUS, TUOTOKSET JA LAADUNHALLINTA	9
3.1 VALVONTA JA HÄLYTYSTOIMINTA	9
3.2 RIKOSTORJUNTA.....	9
3.3 LUPAHALLINTO.....	21
3.4 YHTEISET PALVELUT.....	22
3.4.1 Rikostorjunnan asiantuntijapalvelut.....	22
3.4.2 Rikostorjunnan ja tutkintamenetelmien kehittäminen	43
3.4.3 Muut yhteiset palvelut	44
3.5 MAKSULLISEN TOIMINNAN TULOS JA KANNATTAVUUS	48
3.6 YHTEISRAHOITTEINEN TOIMINTA.....	48
4. HENKISTEN VOIMAVAROJEN HALLINTA JA KEHITTÄMINEN.....	49
4.1 HENKISTEN VOIMAVAROJEN HALLINTA JA KEHITTÄMINEN	49
4.2 HENKILÖSTÖ.....	50
4.2.1 Rekrytointi.....	53
4.2.2 Työsuojelu ja työhyvinvointi.....	54
4.2.3 Osaamisen kehittäminen.....	55
5. TILINPÄÄTÖSANALYYSI	57
6. SISÄISEN VALVONNAN ARVIOINTI- JA VAHVISTUSLAUSELMA	62
ALLEKIRJOITUKSET	67

1. JOHDON KATSAUS

Keskusrikospoliisin vuoden 2018 tulossuunnittelun lähtökohtana oli toiminnan säilyttäminen edellisvuosien tasolla. Tavoiteasettelu mitoitettiin vastaamaan käytettävissä olevia resursseja.

Viraston voidaan katsoa saavuttaneen sille asetut tavoitteet, painottaneen toimintaansa sovittun mukaisesti sekä onnistuneen toimintansa ja taloutensa yhteensovittamisessa.

Saadun palautteen perusteella virasto kykeni toiminnallaan vastaamaan hyvin eri tahojen odotuksiin. Yhteistyö keskeisimpien kumppaneiden kanssa oli sujuvaa ja tiivistä.

Rekrytointiviiveet aiheuttivat jonkin verran henkilötyövuosivajetta, jota kavennettiin määräaikaikaisilla nimityksillä ja korkeakouluharjoittelijoilla. Rahoituksen säästö oli suunnitellun mukainen. Toimintavuoden aikana henkilöstö joutui venymään toisinaan äärimilleen, mutta julkaistujen henkilöstöbarometritulosten mukaan virastossa kuitenkin voidaan hyvin. Esimerkiksi sairauspoissaolot ovat poliisin alhaisimmat.

Operatiivista toimintaa kohdennettiin yhteiskunnan kannalta haitallisimpien rikosten torjuntaan. Tehtävänsä mukaisesti virasto myös koordinoi vakavimman rikollisuuden torjuntaa. Toiminnassa lisättiin resurssien sisäistä yhteiskäyttöä ja varmistettiin koko torjuntakeinovalikoiman mahdollisimman kattava hyödyntäminen tutkintaoperaatioissa.

Alueyksiköiden toiminnan painotukset vaihtelevat kulloisenkin juttukannan mukaisesti, mikä ilmentää yksiköiden toiminnan ketteryyttä ja henkilöstön monipuolista osaamista. Seurantakaudella alueyksiköiden tutkintavastuulla oli järjestäytyneeseen rikollisuuteen liittyvien operaatioiden ohella, tai niihin liittyen, useita vaativia talous- ja henkirikostutkintoja. Yksiköt myös tukivat paikallispoliisia niiden vastuulla olleissa tutkintatoimissa.

Asiantuntijapalvelut kyettiin tuottamaan poikkeuksetta kysyntää vastaavalla tavalla. Haasteet liittyvät lähinnä DNA-tutkimusten kysynnän jatkuvaan kasvuun, johon on pyritty vastaamaan muun muassa tutkimusprosessin optimoinnilla ja automaatiolla.

Toiminnan ja palvelukyvyyn kehittäminen oli laaja-alaista ja monimuotoista. Kehittämistoimia suunnattiin erityisesti ennalta estävään toimintaan. Tiedonhallinnan ja tilannekuvan edelleen kehittäminen tehostivat tietojohtoisuutta. Palveluilla tuettiin aiempaa enemmän myös yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseen liittyvää poliisitoimintaa. Erillisrahoitetut kehittämishankkeet etenivät suunnitellusti.

Tunnistettuna kehittämiskohteena virasto panosti merkittävästi rikoshyödyn takaisin-saannin tehostamiseen tähtääviin toimiin muun muassa kehittämällä ja ottamalla käyttöön erityisen rikoshyöty-raportointivälineen. Keskusrikospoliisin rikoshyötytuloksista on eri systä vain osa raportoitavissa poliisin tulostietojärjestelmällä.

Yhteistyöoperaatioissa rikoshyötytulokset pääsääntöisesti kirjautuivat tutkintaan osallistuneille poliisilaitoksille. Muut virastolle tilastoitumattomat rikoshyötytapahtumat koskivat muun muassa estettyjä rikosvahinkoja, rikoshyödyn jäljittämistä muiden valtioiden viranomaisten pyynnöstä ja verohallinnon tukemista verotakavarikoiden tekemisessä ja tiedoilla, jotka johtivat merkittäviin veroseuraamuksiin.

2. TOIMINNAN VAIKUTTAUUS

Operatiivinen toiminta

Järjestäytyneen rikollisuuden torjunta

Vakava ja järjestäytynyt rikollisuus heikentää merkittävästi laillista taloutta ja koko yhteiskuntaa. Järjestäytyneesti toimivat rikolliset vahvistavat vaikutusvaltaansa yhteiskunnassa sijoittamalla rikoshyötyä lailliseen talouteen ja näin vakiinnuttavat laittomia ja kilpailua vääristäviä liiketoimintatapoja. Järjestäytyneen rikollisuuden toiminta nojautuu kansainvälisen toimintaympäristön tarjoamiin mahdollisuuksiin ja väkivallan uhkaan.

Rikostorjunnan kohdistaminen yhä tiukemmin nimenomaan järjestäytyneeseen rikollisuuteen vähentää kokonaisrikollisuutta, josta merkittävä osa on väkivallan uhalla kontrolloiden ja ammattimaisesti teetettyä. Järjestäytyneestä rikollisuudesta koituvan väkivaltaisen kontrollin rajoittaminen helpottaa myös rikosten paljastumista ja näytön hankkimista.

Vakavimman ja järjestäytyneen rikollisuuden torjunnan vaikuttavuus edellyttää lähtökohtaisesti kansainvälisen tason kattavaa yhteistä toimintaa. Viranomaisten välisen tiedonvaihdon ja asiantuntevaa tukea tarjoavan yhteistyön vahvistuminen ja laajentuminen toimintayksiköiden kesken vaikuttaa olennaisesti rikostorjunnan mahdollisuuksiin myös kansallisesti. Suurimmissa valtakunnallisissa rikostorjuntakohteissa laaja yhteistyö kattaa viranomaistoiminnan kaikki tasot. Nämä kokonaisuudet osoittavat myös, että yritysrakenteita hyödyntävä ja taloudellinen rikollisuus on suurelta osin järjestäytyneitä rikollisuutta.

Myös harmaa talous, kuten pimeä työ, on merkittävältä osin järjestäytyneeseen rikollisuuteen liittyvää toimintaa. Liiketoiminnan kansainvälisyys, maailmanlaajuinen kuljetusinfrastruktuuri sekä tieto- ja viestintäteknologia mahdollistavat järjestäytyneen rikollisuuden toimintarakenteiden entistä laajemmat ulottuvuudet. Monet nopeasti kehittyvät rikollisuuden alat ovat jo huumausainerikollisuutta tuottoisampia. Kansainvälisessä rikollisessa toiminnassa hyödynnetään yhä tehokkaammin sekä tietoverkkopalveluja että yritysrakenteita, elinkeinotoimintaa ja markkinoilla vallitsevia hintakilpailuosuhteita.

Talousrikollisuuden torjunnalla on merkittävä ja välttämätön asema järjestäytyneen rikollisuuden torjunnassa. Rikoshyödyn poisottaminen on erityisen tärkeää. Vaikka rikoshyödyn tilastoidut määrät jäävät melko vaatimattomiksi, huomattavien rikosvahinkojen estämisellä ja takaisinsaantiin vaikuttavilla toimenpiteillä rajoitetaan merkittävästi rikollisten mahdollisuuksia saada haltuunsa rikoshyötyä. Rahanpesun torjunnalla vaikutetaan merkittävästi rikollisten mahdollisuuksiin hyödyntää saaliitaan myös toimintaympäristössä tarjoutuvia uusia palveluja käyttäen.

Rikoshyödyn takaisinsaannissa tärkeä rooli on myös kansainvälisellä oikeus- ja virkaaputoiminnalla; esimerkiksi suuria vahinkoja aiheuttava petosrikollisuus toteutetaan yleensä kansainvälisesti. Rikosten toteutumismahdollisuuksiin etenkin netissä voidaan vaikuttaa myös kansalaisten tietoisuutta lisäämällä. Kehittämistyöllä vaikutetaan mahdollisuuksiin selvittää ja torjua ennalta yhä hienostuneemmin menetelmin etenevää rikollista toimintaa.

Rikolliset verkkomarkkinat ovat maailmanlaajuiset ja tietoverkkovälineitä hyödyntäen tehtyjen rikosten mittasuhteet ja rikoksista koituneiden taloudellisten vahinkojen määrät

kasvat. Verkossa toteutettavien rikosten torjunta on olennainen keino estää rikollisten toimintamahdollisuuksien kehittymistä verkkoympäristössä. Vaikuttavuuden varmistavat parhaat mahdolliset voimavarat ja laaja yhteistyö, joka kattaa myös palveluntarjoajat. Rikostorjunnan vaikuttavuus edellyttää myös tehokasta verkkotiedustelua ja sen mahdollistavaa lainsäädäntöä.

Ammattirikolliset toimivat kansallisten rajojen estämättä, mutta etniset, kielelliset ja sosiaaliset siteet vaikuttavat rikollisryhmien kehitykseen. Suunnitelmallinen rikollisuus sopeutuu ja hyödyntää tehokkaasti myös kriisitilanteissa tarjoutuvia ja ihmisten ahdingosta koituvia mahdollisuuksia.

Järjestäytyneen rikollisuuden leviämisen estämiseksi on olennaista ehkäistä uusien rikollisorganisaatioiden asettumista maahan. Tässä erityisen tärkeää on hankkia ja analysoida uusien ja kansainvälisesti toimivien rikollistahojen etenemistä koskevaa tiedustelutietoa. Tehokas kansallinen ja kansainvälinen tiedonvaihto toteuttaa rikosten ehkäisyä myös, kun sen ansiosta saadaan kiinni Schengen-maissa toimivia rikollisia. Heidän toimintaansa ohjaavien organisaatioiden hajottamiseen vaikutetaan osallistamalla suunnitelmalliseen kansainväliseen rikostorjuntayhteistyöhön.

Muun vakavan rikollisuuden torjunta

Keskusrikospoliisi pyrkii vahvistamaan kansalaisten luottamusta rikosvastuun toteutumiseen tutkimalla yhteiskunnallisesti vahingollisimpia rikoksia, joihin voidaan pitää henkirikoksia sekä rikollisuutta, jolla vaikutetaan järjestäytyneen yhteiskunnan rakenteisiin taikka sen keskeisten mekanismien toimivuuteen ja luotettavuuteen.

Keskusrikospoliisi tutki vuonna 2018 useita kansallisesti ja myös kansainvälisesti merkittäviä talous-, rahanpesu- ja tietoverkkorikoksia sekä vakavia yksilöön kohdistuneita rikoksia. Lisäksi virasto panosti huomattavasti toimintaan, jonka keskeisenä tavoitteena on estää vakavia väkivallantekoja, jotka liittyvät terroritekoihin tai yksittäisten huolta aiheuttavien henkilöiden toimintaan.

Kuvatun kaltaisten rikosten torjunnalla ja niistä julkisuuteen annetuilla tiedoilla vahvistettiin kansalaisten luottamusta rikosvastuun toteutumiseen ja aikaansaatiin ennalta estävää vaikutusta.

Rikostorjunnan asiantuntijapalvelut

Keskusrikospoliisin keskeisenä tehtävänä on tuottaa ja kehittää asiantuntijapalveluita lainvalvontaviranomaisille. Rikostiedustelullisten ja rikosteknisten asiantuntijapalveluiden valtakunnallinen keskittäminen mahdollistaa kustannustehokkaan toiminnan sekä riittävän erikoistumisen palvelutuotannossa.

Keskusrikospoliisin vuonna 2018 tarjoamat rikostorjunnan valtakunnalliset asiantuntijapalvelut kyettiin poikkeuksetta tuottamaan kysyntää vastaavasti ja niiden avulla voitiin tehostaa merkittävästi rikostorjuntaa. Palveluilla oli monissa tapauksissa ratkaiseva merkitys vakavien rikosten ennalta estämiseen, tutkinnan suuntaamiseen, näytön saamiseen, rikosten sarjoittamiseen ja rikosten selvittämiseen esitutkinnassa. Tätä kautta toiminnalla oli selkeästi vaikutusta koko poliisin ja myös muiden esitutkintaviranomaisten toiminnan vaikuttavuuteen.

Rikostorjunnan ja tutkintamenetelmien kehittäminen

Rikostorjunnan ja rikostorjuntamenetelmien kehittäminen on Keskusrikospoliisin lakisääteinen tehtävä. Kehittämistoiminnan keskeisenä tavoitteena on toimintaympäristön ja turvallisuusriskien muutokseen sekä tulevaisuuden uhkakuviin perustuva poliisin operatiivisen suorituskyvyn materiaallinen, menetelmällinen ja tiedollinen kehittäminen. Kehittämistoimintaa toteutetaan Keskusrikospoliisin strategian mukaisesti operatiivisen toiminnan tarpeiden lähtökohdista. Päämääränä on ottaa käyttöön parhaat mahdolliset käytännöt ja teknologiat sekä varmistaa toiminnan mahdollisimman hyvä kustannustehokkuus ja yhteiskunnallinen vaikuttavuus.

Kehittämishankkeet ja niiden rahoitus määritetään vuosittain Poliisihallituksen ja Keskusrikospoliisin välisessä tulossopimuksessa. Vuonna 2018 Keskusrikospoliisissa oli käynnissä 11 hankerahoituksella rahoitettua kehittämishanketta ja useita muita kehittämisprojekteja. Useat kehittämishankkeet ja -projektit ovat kestoaltaan monivuotisia ja sisältävät useita erilaisia kehittämiskokonaisuuksia.

Keskusrikospoliisin vuoden 2018 tulostavoitteeksi oli asetettu muun muassa se, että kehitetään rajat ylittävän rikollisuuden torjunnan prosesseja ja menetelmiä sekä parannetaan kansainvälisen yhteistyön osaamista ja valmiuksia. Vuoden 2018 kehittämistoiminnan painopisteenä olikin verkostoituminen kansainvälisten toimijoiden kanssa, näköalojen laajentaminen, uusien rikostorjunnan menetelmien ja mahdollisuuksien kartoittaminen sekä ulkopuolisen rahoituksen käytön mahdollisuuksien tunnistaminen kansainvälisessä yhteistyössä.

Vuoden 2018 poliisin yhteisissä tulostavoitteissa Keskusrikospoliisin toiminnassa painotettiin muun muassa yhteiskunnan kannalta haitallisimpien tekojen (terroristiset rikokset, järjestäytynyt rikollisuus, tietoverkkorikollisuus, talousrikollisuus ja harmaa talous, huumausainerikollisuus ja viharikollisuus) ennalta estämistä ja tutkintaa. Euroopan unionin komissio myönsi vuonna 2018 rahoituksen Keskusrikospoliisin koordinoimalle hankkeelle, jonka painopisteenä on rahanpesuun ja terrorismin rahoittamiseen liittyvän rikollisuuden torjunta uusien maksunvälitystapojen ja -kanavien näkökulmasta. Kaksi-vuotinen hanke toteutetaan yhdessä Ruotsin poliisin kanssa.

Uusien, älykkäämpien teknologioiden soveltuvuuden ja käyttöönoton mahdollisuuksien selvittämistä sekä alustavaa pilotointia jatkettiin edellisen vuoden toimenpiteiden pohjalta. Myös Keskusrikospoliisin vuoden 2018 tulostavoitteisiin kirjattua teknisen rikostutkinnan laadun kehittämisen toteutusta jatkettiin kehittämishankkeella yhdessä poliisilaitosten kanssa.

Ulkopuolisen rahoituksen osuus kehittämishankkeissa oli merkittävä. Vuonna 2018 Keskusrikospoliisin toteuttamisvastuulla olevista hankkeista kuutta toteutettiin Euroopan unionin Sisäisen turvallisuuden rahaston poliisiyhteistyötä, rikollisuuden ehkäisemistä ja torjumista sekä kriisinhallintaa koskevan ISF-P-rahaston rahoituksella, jonka myöntämisestä kansallisena viranomaisena vastaa sisäministeriö. Keskusrikospoliisi osallistui partnerina Euroopan unionin komission rahoittamiin kansainvälisiin ISF-P-, ISF-B-, AMIF- ja Horisontti 2020 -rahoitusta saaviin hankkeisiin. Useiden uusien kehittämishankkeiden aloittaminen ja läpivieminen on monessa tapauksessa mahdollista ainoastaan silloin, jos hankkeille saadaan poliisin rahoituksen lisäksi ulkopuolista rahoitusta.

Keskusrikospoliisin kehittämishankkeet ja -projektit ovat yleensä kestoaltaan monivuotisia ja sisältävät useita erilaisia kehittämiskokonaisuuksia. Hankkeiden ja projektien tulostavoitteiden saavuttamista ja käytettyjä resursseja seurataan koko hankkeen ajan sekä strategian että tulostavoitteiden näkökulmasta. Tällä osa-alueella vuonna 2018

keskityttiin erityisesti kehittämistoimien toimeenpanon seurantamekanismien kehittämiseen tavoitteena kehittämistavasta riippumaton rikostorjunnan toimien jatkuva parantaminen.

Kehittämisen vaikuttavuutta organisaatiossa voidaan arvioida siinä vaiheessa, kun uusi toiminta vakiintuu osaksi operatiivista toimintaa. Hankkeen tai projektin toteutunut yhteiskunnallinen vaikuttavuus on nähtävissä vasta pidemmällä aikavälillä poliisin toiminnan vaikuttavuutta ja tuloksellisuutta arvioitaessa.

3. TOIMINNALLINEN TEHOKKUUS, TUOTOKSET JA LAADUNHALLINTA

3.1 Valvonta ja hälytystoiminta

Keskusrikospoliisilla ei ollut valvontaan ja hälytystoimintaan liittyviä tulostavoitteita vuonna 2018.

Keskusrikospoliisin eri toiminnot palvelivat aiempia vuosia enemmän myös yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseen liittyvää toimintaa.

3.2 Rikostorjunta

Kohdassa käsitellään vain Keskusrikospoliisin operatiivista toimintaa. Rikostorjunnan asiantuntijapalveluita tarkastellaan jäljempänä kohdassa 3.4.1.

Tulostavoitteet 2018

Poliisin yhteiset tavoitteet

- Painotetaan yhteiskunnan kannalta haitallisimpien tekojen (terroristiset rikokset, järjestäytynyt rikollisuus, tietoverkkorikollisuus, talousrikollisuus ja harmaa talous, huumausainerikollisuus ja viharikollisuus) ennalta estämistä, tutkintaa, rikoshyödyn haltuun saantia sekä ylläpidetään rikollisuuteen ja turvallisuuteen liittyvää tilannekuvaa.
- Keskusrikospoliisi kohdistaa yhteistyössä paikallispoliisin ja muiden viranomaisten kanssa toimenpiteitä niihin henkilöihin ja ryhmiin, jotka uhka-arvioinnin perusteella kuuluvat riskiryhmiin.

Keskusrikospoliisin omat tavoitteet

- Operatiivisen toiminnan suunnittelussa ja kohdentamisessa huomioidaan eurooppalaisen EMPACT-mekanismin sekä PTR-rikostorjunnan vahvistetut painopisteet, erityisesti päivitykset vuodelle 2018. Oman torjuntatyön yhteydessä koordinoidaan vakavimman rikollisuuden torjuntaa valtakunnallisesti sekä lisäksi pääkaupunkiseudun huumausaine- ja talousrikostorjuntaa Poliisihallituksen linjausten mukaisesti.
- Tunnistetaan merkittävimmät rikollisvaikuttajat, jotka laajaa keinovalikoimaa käyttäen otetaan suunnitelmallisten ja tavoitteellisten torjuntatoimien kohteeksi yhdessä poliisi- ja muiden esitutkintaviranomaisten kanssa. Tiedonhankintakeinojen johtamiseen liittyen kehitetään tutkinnanjohtaja-roolin rinnalle tiedustelujohtaja-instrumenttia.
- Erityisesti Suojelupoliisin roolin muuttumisesta ja niin sanotun tiedustelulain mahdollisesta voimaansaattamisesta johtuen varaudutaan tutkittavaksi tulevien rikosten volyymin kasvuun.
- Jatketaan ERY:n suorituskyvyn kehittämistä siten, että operatiivinen valmius saavutetaan vuoden 2018 aikana.

Tulosten ja toiminnan arvioinnissa käytettävät tunnusluvut

Toiminnan seuraamisessa on tilastoinnin lähteenä käytetty pääosin poliisin tulostietojärjestelmää (PolStat), mutta myös yksiköiden omaa seuranta- ja viraston käytössä olevia talous- ja henkilöstöhallinnon tietojärjestelmiä.

Poliisihallituksen kanssa sovitusti Keskusrikospoliisin ja paikallispoliisin yhdessä tutkimissa jutuissa operatiivisen toiminnan tulokset kirjautuvat yhdessä tekemiseen osallistuville paikallispoliisiyksiköille, vaikka jutun tutkinnanjohto tai yleisjohto on Keskusrikospoliisilla (rikosilmoitusta ei enää kirjata tai siirretä Keskusrikospoliisille). Menettelyllä on tilastollista vaikutusta muun muassa kirjattujen ja päätettyjen rikosten lukumääriin sekä rikoshyötyyn. Kirjausmenettely vaikuttaa myös muun muassa keskimääräisiä tutkinta-aikoja ja selvitystasoa koskeviin tilastoihin. Virastoilla ei toistaiseksi ole erillistä seurantaa siitä, miltä osin tunnusluvut ovat sen vastuulla olleissa jutuissa tilastoituneet aluevastuuperiaatteen mukaisesti toimiville paikallispoliisiyksiköille. Keskusrikospoliisin tulostietojärjestelmällä raportoitavia rikostorjunnan tunnuslukuja.

Tutkinnan kustannusten 2016–2017 laskenta on toteutettu käyttäen talous- ja henkilöstöhallinnon seurantajärjestelmiä. Tasomuutokset johtuvat seurantakoodiston uudistamisesta vuodelle 2016. Muuttuneista seurantamenetelmistä johtuen vuodet eivät ole vertailukelpoisia keskenään, vaikka laskennassa on pyritty soveltamaan aiemmin tehtyjä linjauksia. Tutkinnan työaikaan on otettu mukaan mahdollisimman lähelle entisiä työaikakoodoja vastaavien koodien kertymä (rikostorjunnan kokonaisuus pois lukien rikostorjunnan tuki- ja asiantuntijatehtävät). Lisäksi laskelmassa on kohdistettu tutkinnan työaikaan kohdentamattomista tunneista se suhteellinen osuus, joka kohdennetusta työajasta ”jyvitty” tutkinnalle.

Poliisihallinnon työaikakoodiston uudistamisen yhteydessä alkuvuonna 2016 luovuttiin mahdollisuudesta eritellä järjestäytyneen rikollisuuden torjuntaan (jr-torjunta) käytetty työaika rikoslajikohtaisesti, minkä vuoksi Keskusrikospoliisin ei ole enää mahdollista raportoida esimerkiksi huumausaine- ja omaisuusrikostutkintaan käytettyä työaika, joka on virastossa pääsääntöisesti jr-torjuntaa ja eritellään sillä tehtäväkoodilla. Talousrikostorjuntahenkilöstön työaika pystytään toistaiseksi suuntaa-antavasti erottelemaan jr-torjunnan työajasta vain projektikoodien käytön perusteella.

Toiminnallinen tehokkuus, tuotokset ja laadunhallinta – rikostorjunta	Toteuma 2016	Toteuma 2017	Tavoite 2018	Toteuma 2018
TALOUDELLISUUS				
Toimintamenoäärärahat, 1 000 euroa	52 841	53 474	54 000	55 950
Henkilötyövuodet, aktiivinen työaika	634	641	645	668
Rikostorjunnan kustannukset, 1 000 euroa	70 548	70 773	70 000	75 158
Taloudellisuus (kustannukset/selvitetyt rikoslakirikokset)	102 596	123 946	93 333	157 894
Yksikön omat taloudellisuusmittarit				
Tutkinnan kustannukset / päätetty rikos	41 086	46 753	45 000	56 947
Tutkinnan kustannukset / tutkinnan htv	118 951	112 641	115 000	113 894
RIHY / tutkinnan htv				
- rikoshyödyn kokonaismäärä	7 778	7 255	50 633	20 345
- talousrikostutkinnassa	19 205	8 380	175 439	72 545
Rikostutkintaan käytetyn työajan osuus viraston kokonaistyöajasta	39	37	40	36
JR-rikollisuuden torjuntaan käytetty htv (sis. mm. jr-tal.rik.torjunnan)	118	140	150	138
Talousrikostorjuntaan käytetty htv (ei sis. jr-tal.rik.torjuntaa)	56	57	57	60
TUOTTAVUUS				
Tuottavuus (selvitetyt rikoslakirikokset/henkilötyövuodet)	1,12	0,89	1,2	0,71
Yksikön omat tuottavuusmittarit				
Päätetyt rikokset / tutkinnan htv	2,9	2,41	3,0	2,0
Päätetyt talousrikosjutut / talousrikostutkinnan htv	1,3	1,16	1,5	0,67

Toiminnallinen tehokkuus, tuotokset ja laadunhallinta – rikostorjunta	Toteuma 2016	Toteuma 2017	Tavoite 2018	Toteuma 2018
PALVELUKYKY JA LAATU				
Rikoslakirikosten selvitystaso (pl. liikenerikokset), prosenttia, vähintään	97,5	102,9	99	99,8
Rikoslakirikosten tutkinta-aika (pl. liikenerikokset), keskiarvo, vrk	446	497	350	419
Henkeen ja terveyteen kohdistuneiden rikosten selvitystaso, prosenttia, vähintään				
- henkirikokset	77,3	66,7		46,9
- pahoinpitelyrikokset	100	20		11,1
Päätettyjen talousrikosten tutkinta-aika, keskiarvo, vrk, enintään	609	690	500	490
Yksikön omat palvelukyky ja laatumittarit				
Järjestäytyneiden rikollisryhmien määrä (EU-ryhmät ja muut ryhmät)	90	87	80	90
Järjestäytyneisiin rikollisryhmiin kuuluvien henkilöiden määrä	1 000	800	800	1 000
Esitutinnan kohteena olevien JR-jäsenten lkm / tiedossa olevat ryhmien jäsenet (%)	40	40	40	81
Jr-torjunnan operaatiot				
- yhteensä	25	21	30	19
- jotka toteutetaan kohdetorjuntaoperaatioina	3	2	6	1
Kansainvälisten yhteisten tutkintaryhmien ja operaatioiden lukumäärä				
- JIT, toteutunut /ehdotetut, kpl	2	4	4	0
- Muut jr-kv-operaatiot, kpl	23	17	25	19
Henkirikosjutut, joiden tutkinnan alkutoimissa KRP on tukenut tutkintavastuussa olevaa paikallispoliisia	10	10	10	12
Laajat tietotekniikkarikosjutut, joiden tutkinnan alkutoimissa KRP on tukenut tutkintavastuussa olevaa paikallispoliisia	5	2	10	43
SUORITTEET (koskee vain poliisitoimintaa, PolStat: tutkiva yksikkö = poliisi)				
Kaikki selvitetty rikokset, määrä	718	576	750	479
Selvitetty rikoslakirikokset, määrä	707	571	750	476
Päätettyjen talousrikosten määrä	115	94	150	54
Avoimena olevien talousrikosten määrä	173	118	100	93
Poliisin tietoon tulleet törkeät huumausainerikokset, määrä	95	134	150	113
Haltuun saatu rikoshyöty talousrikoksissa (netto), milj. euroa	1,69	0,68	10	4,35

Toiminnallinen tehokkuus, tuotokset ja laadunhallinta – rikostorjunta	Toteuma 2016	Toteuma 2017	Tavoite 2018	Toteuma 2018
Haltuun saatu rikoshyöty huumausainerikoksissa (netto) ja vuodesta 2018 lukien myös jr-rikoksissa, milj. euroa	0,1	0,34	1	0,14
Haltuun saatu rikoshyöty muu rikos (netto), milj. euroa	0,14	0,7	1	0,3
Henkeen ja terveyteen kohdistuneiden rikosten määrä, kpl				
- henkirikokset	22	18	15	12
- pahoinpitelyrikokset	6	5	5	18
Jr-luokitellut jutut				
- kirjatut	114	95	150	77
- päätetyt	145	130	150	94
Yksikön omat suoritemittarit				
Jr-kriteetin käyttäminen koventamisperusteena esitutkintapöytäkirjassa ja 2018 lukien myös jr-ryhmän toimintaan osallistumisen tutkiminen, kpl	5	2	5	3
Verkkorikostorjunnan jutu, kpl			60	58 ¹
Kyberrikollisuuden ennaltaestävät kampanjat, kpl			4	3

¹ Lisäksi 40 oikeusapupyynnöä, jotka laadultaan ovat rinnastettavissa tutkintaan otettuihin juttuihin.
Keskusrikospoliisin toimintakertomus 2018

Operatiivisen toiminnan tunnuslukuja vuosilta 2013–2018

Kaikki rikoslakirikokset	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Tietoon tulleet rikokset	973	785	686	725	555	477
Selvitetyt rikokset	770	697	687	707	571	476
Selvitys-%	79,1	88,8	100	97,5	102,9	99,8
Tutkinta-aika ka. vrk päätetyt	280	318	477	446	497	419
Tutkintaan käytetty työaika (htv)	265	257		248	237	238
Selvitetyt rikokset/htv	2,9	2,71		2,9	2,4	1,39
Tutkinnan kustannukset, M€	35,6	35,1		29,5	26,7	27,1
Tutkinnan kustannukset €/selvitetty rikos	46 179	49 367		41 086	46 753	56 947
Huumausainerikokset						
Tietoon tulleet rikokset, joista	221	198	180	120	163	144
* törkeitä rikoksia	184	151	149	95	134	113
Selvitetyt rikokset, joista	198	154	128	162	109	148
* törkeitä rikoksia	149	116	104	131	84	112
Rikosten selvitysaste, joista	89,6	77,8	71,1	135	66,9	102,8
* törkeitä rikoksia	81	76,8	69,8	137,9	62,7	99,1
Huumerikosten tutkinta-aika ka. vrk, joista	229	192	214	592	317	266
* törkeiden rikosten tutkinta-aika	252	221	201	679	347	278
Yksilöön kohdistuneet törkeät rikokset						
Tietoon tulleet rikokset, joista	20	10	32	26	21	21
* tappo	0	1	3	1	5	4
* tapon yritys	0	0	2	2	1	2
* murha	4	4	6	2	0	3
* murhan yritys	11	0	2	15	0	2
Selvitetyt rikokset	16	10	2	23	13	14
Selvitys-%	80	100	37,5	88,5	61,9	66,7
Tutkinta-aika ka. vrk	96	127	117	221	80	178
Omaisuusrikokset						
Tietoon tulleet rikokset	322	305	309	346	168	111
Selvitetyt rikokset	405	276	450	326	307	174
Selvitys-%	125	90,5	145	94,2	182,7	156,8
Tutkinta-aika ka. vrk	430	356	590	466	548	657
Talousrikokset						
Tietoon tulleet talousrikosjutut	137	107	107	86	46	41
Talousrikosjuttujen tutkinta-aika ka. vrk	385	405	914	609	690	490
Tutkintaan käytetty työaika (htv, sis. jr-tal.rik.torjunnan)	95	93		88	81	81
Avoimet talousrikosjutut vuoden lopussa	153	150	176	173	118	93
Rikoshyöty, M€						
Rikosvahingot ilmoitetuissa jutuissa	39,57	9,06	11,5	14,2	2,32	3,5
Rikosvahingot avoimissa jutuissa	207,81	204,94	225,37	241,95	222,12	378,36
Takaisin saatu rikoshyöty yhteensä, josta	16,3	10,91	9,28	1,929	1,719	4,842
* takaisin saatu rikoshyöty, netto	14,38	6,39	9,22	1,920	1,358	4,662
* ulosottomiehelle osoitetut varat	1,93	4,52	0,06	0,009	0,361	0,180

Yhteenveto ja päätelmät

Keskusrikospoliisiin voidaan katsoa saavuttaneen sille rikostorjunnan osalta asetetut tulostavoitteet 2018. Toiminta oli poliisin ja viraston strategian mukaista ja sillä pyrittiin sekä lisäarvon tuottamiseen että tehokkaaseen ja laaja-alaiseen vaikuttavuuteen.

Keskusrikospoliisin tutkintavastuulle vuonna 2018 otettujen rikosten määrä oli edellisvuotta alhaisempi. Samoin aleni päätettyjen rikosten määrä. Rikosten keskimääräinen tutkinta-aika lyheni huomattavasti edellisvuodesta ja niiden selvitystaso oli lähes 100 prosenttia.

Kirjattujen rikosten lasku johtui osittain edellä ennen taulukkoa todetusta tilastointitavan muutoksesta, jonka mukaan operatiivisen toiminnan tulokset pääsääntöisesti kirjautuvat yhdessä tekemiseen osallistuneille paikallispoliisiyksikölle. Myös Keskusrikospoliisin suunnitelmallisella panostuksella yhteiskunnan kannalta haitallisimpien rikosten torjuntaan oli merkitystä kirjattujen rikosten määrän alenemiseen. Tietojohtoisesti oikein kohdennetulla torjuntatyöllä on onnistuessaan merkittävää vaikuttavuutta, mikä ei välttämättä ole nähtävissä yksittäisten, nykyisin käytössä olevien operatiivisen toiminnan tulostulosten kautta.

Keskusrikospoliisi käynnisti vuonna 2018 yhteensä 19 uutta järjestäytyneiden rikollisryhmien rikollisen toiminnan paljastamiseen tähtäävää torjuntaoperaatiota, jotka toteutetaan yhdessä paikallispoliisin kanssa. Operaatioihin liittyen kirjattiin 113 törkeää huumausainerikosta. Päätettyjen törkeiden huumausainerikosten keskimääräinen tutkinta-aika oli 278 vuorokautta.

Henkirikostutkintaan keskittyvällä Tutkintaosaston linjalla oli tutkinnassaan useita uusia ja aiemmilta vuosilta siirtyneitä henkirikoksia, muita vakavia väkivaltarikoksia, järjestäytyneeseen rikollisuuteen liittyviä väkivaltarikosjuttuja, terrorismirikoksia, virkarikoksia, kuolemansyyn selvittämisiä, kansainvälisiä oikeusapuja sekä luovutusasioita, joiden määrä oli 51.

Alueyksiköiden tutkintavastuulla oli järjestäytyneeseen rikollisuuteen liittyvien operaatioiden ohella, tai niihin liittyen, muun muassa useita vaativia talous- ja henkirikostutkintoja. Yksiköt myös tukivat merkittävästi paikallispoliisia niiden vastuulla olleissa jutuisa.

Viraston johtovalmiuspäivystyksen puitteissa hoidettiin yhteensä 155 tehtävää, joista 50 liittyi henkeen ja terveyteen kohdistuneisiin rikoksiin. Niihin sisältyi useita tapauksia, joissa Keskusrikospoliisi tuki tutkinnasta vastaavaa paikallispoliisiyksikköä ilmi tulleen henkirikoksen tutkinnan alkutoimissa. Osassa tapauksia jutun tutkinnanjohtajuus otettiin sovitetusti Keskusrikospoliisille. Johtovalmiusvuorottelijan tehtävissä oli merkittävässä määrin kyse paikallispoliisiyksiköiden tukemisesta.

Keskusrikospoliisi kirjasi vuonna 2018 vastuulleen yhteensä 41 uutta talousrikokseksi luokiteltua juttua. Lukumäärä on linjassa tutkittavien rikosasioiden luonteeseen –laajuus, kansainvälisyys, asiakirja- ja data-aineiston määrä, torjuntatyön vaativuus jne.– ja niiden tutkintaan käytettävissä olevaan tutkintaresurssin määrään nähden. Vuonna 2018 kirjatuista talousrikosjutuista 25 täytti myös järjestäytyneen rikollisuuden luokittelukriteerit. Talousrikosten osalta kirjattiin lisäksi 92 sekalaisilmoitusta, jotka koskivat pääasiassa esitutkintalain mukaisia esiselvityksiä.

Virasto sai päätökseen yhteensä 53 talousrikosjuttua, joiden keskimääräinen tutkinta-aika oli 490 vuorokautta. Tutkinta-aika oli tavoitetason mukainen. Keskusrikospoliisin

vastuulla oli kalenterivuoden päättyessä yhteensä 93 talousrikosjuttua, joista yli 24 kuukauden ikäisiä juttuja oli 45. Sisällä olevien talousrikosjuttujen määrä aleni jonkin verran edellisvuodesta.

Virastossa kehitettiin ja otettiin käyttöön tutkinnanjohtaja-roolin rinnalle tiedustelujohtaja-instrumentti. Tehtävään nimettiin henkilöstö ja instrumenttia käytettiin useissa tutkinnan ja tiedustelun yhteisissä operaatioissa.

Keskusrikospoliisiin sijoitetun poliisin Kyberrikostorjuntakeskuksen tutkintavastuulla oli aiempaa vakavampia ja vaativampia rikoskokonaisuuksia. Tutkintaan otetut tietoverkkorikoskokonaisuudet kasvoivat 16 prosentilla ja niitä oli kaikkiaan 58. Lisäksi keskus vastasi 40 oikeusapupyynnön liittyvistä tutkintatoimista.

Tunnistettuna kehittämiskohteena virasto panosti merkittävästi rikoshyödyn takaisin-saannin tehostamiseen tähtääviin toimiin muun muassa ottamalla asian erityisseurantaansa sekä kehittämällä ja ottamalla käyttöönsä erityisen rikoshyötyraportointivälineen, joka tukee myös johtamista. Keskusrikospoliisin rikoshyötytuloksista on eri syistä vain osa raportoitavissa poliisin tulostietojärjestelmällä.

Takaisin saadun rikoshyödyn määrä vuonna 2018 oli poliisin tulostietojärjestelmällä raportoituna kaikkiaan 4.842.033 euroa. Näin raportoitavista rikoshyötytunnusluvuista merkittävin osa liittyi epäiltyä törkeää veropetosta ja törkeää rahanpesua koskevaan operaatioon, joka voidaan myös todeta esimerkkinä aiempiin viittauksiin viraston vastuulla olevien juttukokonaisuuksien luonteesta.

Yhteistyöoperaatioissa rikoshyötytulokset pääsääntöisesti kirjautuivat tutkintaan osallistuneille paikallispoliisiyksiköille. Muut virastolle tilastoitumattomat rikoshyötytapaukset koskivat muun muassa estettyjä rikosvahinkoja, rikoshyödyn jäljittämistä muiden valtioiden viranomaisten pyynnöstä sekä verohallinnon tukemista verotakavarikoiden tekemisessä ja tiedoilla, jotka johtivat merkittäviin veroseuraamuksiin. Tapauksia on kaikkiaan 10 ja niiden yhteissumma on huomattava. Lisäksi esimerkiksi Rahanpesun selvittelykeskuksen tiedonluovutuksiin liittyen on vuoden 2015 puolenvälin jälkeen määrätty verona noin 22.000.000 euroa ja tämän lisäksi arviolta 10.000.000 euroa veronkorotuksina.

Keskusrikospoliisiin sijoitetun rikoshyötykoordinaattorin havaintojen mukaan esitutkinnan aikana käytetään poliisin pakkokeinon sijasta entistä useammin verottajan tekemää verotakavarikkoa. Keskusrikospoliisi on rikoshyödyn jäljittämistoiminnan kehittämistä varten myös arvioinut tekijöitä, jotka ovat vaikuttaneet takaisinsaadun rikoshyödyn määrällisen kehityksen alenemiseen.

Keskusrikospoliisin ERY-ryhmä saavutti operatiivisen toimintavalmiuden tavoiteasettelun mukaisesti. Toimintaa jatketaan ja erityiskoulutusta syvennetään päämäärän mukaisesti. Ryhmän merkityksellisyys viraston operatiivisen toiminnan tukemisessa ja varautumiseen liittyen on ollut ilmeinen, myös työturvallisuuden näkökulmasta.

Katsaus operatiiviseen toimintavuoteen 2018

Järjestäytyneen rikollisuuden torjunta

Päävastuu järjestäytyneen rikollisuuden operatiivisesta torjuntatyöstä Keskusrikospoliisissa on Tutkintaosaston Jr-torjunta -linjalla. Vantaalla sijaitsevan Etelä-Suomen jryksikön lisäksi Keskusrikospoliisin alueelliset yksiköt ovat osa Jr-torjunta -linjaa.

Pääkaupunkiseudun ulkopuoliset Jr-torjunta -linjan yksiköt ovat viraston strategian mukaisesti niin sanottuja täyden palvelun taloja, jotka kulloisenkin juttutilanteen mukaisesti paljastavat ja tutkivat kaiken tyyppistä Keskusrikospoliisin toimialaan sisältyvää vakavinta rikollisuutta. Alueellisissa yksiköissä on erityisesti huomioitu poliisilaitosten tukeminen. Yhteistyö ja tukeminen ovat nykyisin rutiinia.

Vuonna 2018 aloitettiin 19 järjestäytyneiden rikollisryhmien rikollisen toiminnan paljastamiseen tähtäävää torjuntaoperaatiota. Vuoden 2018 lopussa käynnissä oli 14 tällaista operaatiota. Tavoitteista ja yrityksistä huolimatta tarkasteluvuoden torjuntaoperaatioiden osalta ei perustettu uusia kansainvälisiä tutkintaryhmiä. Käytännössä kaikkiin vuonna 2018 käynnistettyihin operaatioihin sisältyi kuitenkin merkittävää kansainvälistä yhteistyötä, mikä kuvastaa torjuntatoimien kohteena olevien rikoskokonaisuuksien kansainvälistä ulottuvuutta ja luonnetta.

Saatujen kokemusten perusteella parhaaseen kokonaisvaikuttavuuteen järjestäytyneen rikollisuuden torjunnassa päästään keskittämällä runsaasti voimavaroja yhteiskunnan kannalta kulloinkin haitallisimpien rikoskokonaisuuksien paljastamiseen ja tutkintaan.

Huumausainerikostorjunnassa paljastettiin maahan enenevässä määrin huumausaineita tuottavia ulkomaalaisia järjestäytyneitä rikollisryhmiä, joiden alkuperä on Albaniassa tai kriisialueilla Lähi-idässä. Keskusrikospoliisi kohdentaa torjuntatoimiaan erityisesti rikollisorganisaatioiden yltäosalta tiiviissä yhteistyössä muiden valtioiden viranomaisten kanssa. Ylimmällä tasolla pyritään pääsemään kiinni myös tekojen mahdollistajiin, käytännössä huumausaineiden hankkimista rahoittaviin tahoihin.

Keskusrikospoliisi teki kahdenvälisiä yhteistyötä huumetorjunnassa lähialueilla Ruotsin, Norjan, Venäjän ja Baltian viranomaisten kanssa. Pidemmältä Euroopasta kumppanit olivat muun muassa Hollannista, Saksasta, Tšekistä, Sloveniasta ja Espanjasta. Vaikuttavuus huumetorjunnassa toteutuu tehokkaasti nimenomaan kansainvälisellä yhteistyöllä, mikä kuitenkin lisää torjuntatyön kustannuksia, jotka aiheutuvat muun muassa tulkkaus- ja matkakuluista. Vuonna 2018 erityisesti matkakuluihin kiinnitettiin huomiota ja niitä saatiin alennettua operatiivisen toiminnan siitä kuitenkin merkittävästi heikennettyä.

Poliisihallituksen vuonna 2014 pääkaupunkiseudun poliisitoiminnallisen yhteistyön kehittämiseksi perustaman, Keskusrikospoliisin puheenjohtajuudella toimivan huumerikostutkinnan kehittämistyöryhmän toiminta on edistänyt merkittävästi huumausainerikollisuuden paljastamisen suunnitelmallisuutta, mikä puolestaan on selkeästi lisännyt torjuntatyön vaikuttavuutta pääkaupunkiseudulla. Yhteistyötä tiivistettiin edelleen vuonna 2018 ja tulokset olivat hyviä.

Järjestäytyneen rikollisuuden toimintaympäristö on jatkuvassa muutoksessa. Jengirikollisuus kasvaa, kovenee ja kansainvälistyy. Yhtenä merkittävänä tämän hetken piirteenä on seurattava ulkomaalaistaustaisten jengien määrän lisääntymistä Suomessa. Tässä suhteessa on mahdollista, että kehitys Suomessa tulee olemaan Ruotsin, ja etenkin Tanskan, kehityksen mukaista.

Kansainvälisen yhteistyön lisäksi Jr-torjunta -linja on tiivistänyt yhteistyötään viraston Tiedusteluosaston kanssa. Kokonaisuutena voidaan arvioida, että yhteistyö poliisilaitosten ja etenkin Tullin kanssa on kehittynyt edelleen. Vuonna 2018 Tullin kanssa perustettiin laajamittaisten torjuntakohteiden paljastamiseksi kaksi yhteistä tutkintaryhmää.

Jr-torjunta -linjalla oli vuonna 2018 tutkintavastuullaan useita vaativia ja resursseja sitovia henkirikoksia. Useita esitutkintoja saatiin päätökseen ja tutkinnasta saadut palautteet olivat erityisen kannustavia. Tutkituilla henkirikosjutuilla oli myös ennakkotapauksellista arvoa. Lisäksi henkirikosten osalta annettiin poliisilaitoksille niiden tarvitsemää tukea.

Linjalla oli tutkittavana myös huomattava määrä talousrikoskokonaisuuksia. Tämä johtui erityisesti tapausten alueellisuudesta sekä tunnistetuista kytkennöistä järjestäytyneeseen rikollisuuteen.

Henki- ja muun vakavan rikollisuuden torjunta

Kohdassa kuvataan erityisesti Tutkintaosaston asianomaisen linjan toimintaa.

Väkivalta eri muodoissaan työllistää poliisia arjessa ja tutkinnassa siitä huolimatta, että Suomi on päässyt lähelle eurooppalaista keskiarvoa esimerkiksi henkirikosten lukumäärässä suhteutettuna valtioiden asukasmääriin. Helsingin yliopiston Henkirikoskat-sauksen 2018 mukaan Suomessa henkirikollisuuden taso on tällä hetkellä Euroopan unionin kymmenenneksi ja OECD-maiden kahdenneksitoista korkein. Pohjoismaisessa vertailussa Suomi säilytti kuitenkin kärkisijan, 1,33 uhrina 100.000 asukasta kohti vuodessa. Vertailuluvut ovat seuraavat: Ruotsi 0,94, Tanska 0,84, Norja 0,64 ja Islanti 0,49 (Viro 2,92).

Henkirikosten epäillyt ja uhrin taustoineen, sekä tekotavat, ovat sisällöllisesti pysyneet vuosikymmeniä samanlaisina. Pääosa henkirikoksista liittyy keski-ikäisten työelämästä syrjäytyneiden miesten alkoholihuruuksiin ja eri päihteiden käyttötilanteisiin, joissa yleensä molemmat osapuolet, tai ainakin toinen osapuoli, ovat olleet humalassa. Miesten välisissä rikoksissa uhri ja epäilty ovat toisilleen tuttuja. Samoin parisuhdeväkivaltatapauksissa, joissa valtaosassa uhrina on nainen. Epäillyistä miehistä suuri osa on tuomittu aikaisemmin henki- tai väkivaltarikoksista. Tekovälineenä paikalta saadut veitset ja muut astalat ovat yleisimpiä. Pääsyytä tai motiivia ei kyetä yksiselitteisesti selvittämään. Yleisin lienee ajautuminen ryppyriitaan tai muuhun päihteistä aiheutuvaan kinaan. Mustasukkaisuus, mielenterveyden häiriöt ja ongelmat parisuhteessa nousevat epäiltyjen kertomuksissa esille. Naisten ollessa epäiltynä kertomukset parisuhteesta pitkään jatkuneesta alistamisesta, pahoinpitelystä ja vainoamisesta nousevat myös esille.

Keskusrikospoliisi oli toimintavuonna mukana useissa vakavien väkivaltarikosten tutkinnan ensitoimissa yhdessä paikallispoliisin kanssa varmistamassa esitutkinnan ja myöhemmän prosessin etenemistä. Virka-aikana yhteistyö on ollut saumatonta ja lisäksi virka-ajan ulkopuolella Keskusrikospoliisin johtovalmiuspäivystäjä on erilaisin toimin viikoittain ollut mukana selvittämässä ja avustamassa muun muassa henkeen ja terveyteen, erilaisiin väkivaltaisiin uhkiin ja kadonneisiin henkilöihin liittyvissä tapahtumissa.

Erilaiset vakavaa huolta aiheuttavat henkilöt, Suojelupoliisin tietojen perusteella terrorismin kohdehenkilöiksi yhteyksiensä vuoksi nimetyt ja sotarikoksista tai muista vaka-

vista rikoksista epäillyt henkilöt ovat antaneet aiheen tarkastella poliisin rikostiedustelu- ja tutkintaprosessien toimivuutta. Poliisin huolen jakavat osaltaan monet yhteistyöviranomaiset, joiden kanssa tiedon luovuttamiseen, omaehtoiseen jakamiseen sekä osin tietojen salassa pidettävyyteen on haettu uusia ja toimivia ratkaisuja.

Tapausesimerkkejä

Turun terrori-iskun tuomio sai lainvoiman

Elokuussa 2017 Turussa toteutetun Suomen ensimmäisen terrori-iskun esitutkinta valmistui alkuvuodesta 2018. Turun kärjäoikeus tuomitsi vuonna 1994 syntyneen marokkolaisen turvapaikanhakijan elinkautiseen rangaistukseen terroristisissa tarkoituksissa tehdyistä kahdesta murhasta ja kahdeksasta murhan yrityksestä. Kärjäoikeus totesi, että epäilty oli Suomessa ollessaan radikaalisoitunut ja päättänyt kostaa muun muassa velliinsä ja sisariinsa kohdistuneet länsiliittouman ilmaiset Syyrian Raqqassa. Epäilty kertoi suunnitelleensa ja toteuttaneensa iskun yksin kohdistuen sen sattumanvaraisesti Turun kauppatorilla ja lähikaduilla eteensä tulleisiin ihmisiin. Epäilty ilmoitti tehneensä teot Isiksen soturina. Epäilty tyytyi lopulta kärjäoikeuden tuomioon ja päätös sai siten lainvoiman.

Euroopan laajuinen lasten seksuaalisten hyväksikäyttöjen sarja paljastui

Eurooppalaisen ja suomalaisen tiedustelu-yhteistyön ja tietojenvaihdon tuloksena käynnistettiin Suomessa esitutkinta, jossa viiden pääepäillyn tuottaman, levittämän ja hallussa pitämän, heiltä takavarikoidun materiaalin määrä kuvaa tietotekniikan tutkinnalle asettamia arjen haasteita. Materiaalin määrästä saa paremman käsityksen, kun kymmenien teratavujen sijaan kerrotaan, että jos tutkija katsoo keskeytyksettä esimerkiksi jokaista takavarikoitua sukupuolisiveellisyttä loukkaavaa lasta esittävää kuvaa sekunnin ajan, kestää työ viisi vuotta. Vuoden aikana käytiin laajaa yhteiskunnallista keskustelua lapsiin ja nuoriin kohdistuneiden seksuaalirikosten moitittavuudesta ja rangaistavuudesta.

Rikollisjengin jäsen epäiltynä neljänestä henkirikoksestaan

Vantaalla surmattiin keväällä United Brotherhood -kerhoon kuulunut vankilomalla ollut henkilö. Surmattu suoritti paraikaa elinkautista tuomiota vuonna 2003 Helsingissä tapahtuneesta henkirikoksesta. Lomalla ollut uhri tapasi kolmoissurmiin vuonna 1999 syyllystyneen kerhoystävänsä, jonka kanssa vietetty ilta ja yö päättyivät surmatyöhön, jonka epäilty esitutkinnassa tunnusti. Kolmesta murhasta aiemmin elinkautiseen tuomittu epäilty vapautui vankilasta vuonna 2015.

Kadonneesta henkilöstä paloittelusurman uhriksi

Loppukesällä vaimo teki katoamisilmoituksen ulkomaalaisesta miehestään, joka asui toisella paikkakunnalla. Kadonneeksi ilmoitetun miehen elinpiiriä, liikkumista ja ystäviä selvitetäessä ilmeni, että katoamisen aikaan hän oli tavannut katoamispaikkakunnalla asuvaa maanmiestään. Maanmiehen asuttaman kerrostalon asukkaat olivat katoamisen aikoihin tehneet erilaisia ääni- ja näköhavaintoja, jotka yhdessä poliisin omien tutkintatoimien lisäksi antoivat aiheen epäillä miestä osalliseksi kadonneen henkilön surmaamiseen. Epäillyn asuntoon tehtyjen kotietsinnän ja rikospaikkatutkinnan sekä epäillyn kiinnioton ja kuulustelujen perusteella muodostui kokonaiskuva katoamisen ajan tapahtumista henkirikokseen saakka. Tutkinnassa epäillyn todettiin paloittelleen uhrinsa tavalla, joka tekotavaltaan poikkesi monella tavalla poliisin aiemmin Suomessa näkemistä.

Suunnitelmia joukkosurmasta

Loppuvuodesta poliisi pääsi sosiaalisessa mediassa tekijäkumppania joukkosurmaan etsivän nimi-merkin jäljille. Poliisin omat tutkimukset johtivat miesepäiltyyn, joka oli tuomittu ja kärsinyt saamansa yli kolmen vuoden tuomion vuonna 2014 tekijäkumppaninsa kanssa suunnittelemaasta Helsingin yliopistoon kohdistuvaksi tarkoitusta iskusta. Mies vangittiin ja esitutkinta jatkuu uuden suunnitelman ja valmistelun toteutuksen vaiheiden ja kohteen selvittämisellä.

Talousrikollisuuden torjunta

Aikaisempien vuosien tapaan talousrikostorjunta painottui laajojen, vaikeasti selvitettävien ja kansainvälistä yhteistyötä edellyttävien rikoskokonaisuuksien sekä yhteiskunnallisesti erityisen merkittävien harmaan talouden rikoskokonaisuuksien tutkintaan. Kuluneen vuoden aikana poikkeuksen muodostivat erilaiset korkeisiin virkamiehiin kohdistuneet rikosepäilyt sekä valtion turvallisuuteen vaikuttaneiden rikosten tutkinta. Järjestäytynyt rikollisuus otettiin kohteeksi entistä tiukemmin ja paljastavia toimia sekä

esitutkintaa kohdennettiin laajasti myös rikollisryhmien erilaiseen lailliseksi naamioituun taloudelliseen toimintaan.

Tutkintaosaston Talousrikostorjunta-linjalla on hyvät valmiudet vaativien ympäristörिकosten tutkintaan. Linjan ympäristörिकosten tutkinnanjohtaja ja -tutkija toimivat jäseninä keskeisissä kansallisissa, alueellisissa ja kansainvälisissä työryhmissä. Suoritettujen ympäristörिकosesitutkintojen osalta Helsingin hovioikeudessa tuomittiin vuosina 2017–2018 yhteensä useamman miljoonan euron menettämisseuraamukset rikoksen tuottamana hyötynä jutuissa, joissa alioikeus oli hylännyt rikossyytteet kokonaisuudessaan.

Laajempaa julkisuutta saavutettiin esitutkinnassa, joka koski Suomessa toistaiseksi suurinta esiin tullutta jätteiden epäiltyä luvaton vientiä ulkomaille, Viroon.

Suomen ympäristörिकostutkintaan kohdistui EU-maatarkastus, jonka tulokset osoittivat muun muassa sen, että Suomessa on erittäin hyvin toimiva viranomaisyhteistyö ja kansallinen ympäristörिकostorjuntastrategia, jonka toimeenpanoon kuuluvat keskeisesti myös poliisilaitosten alueilla toimivat moniviranomaistyöryhmät. Myös Keskusrikospoliisi osallistuu alueellisten työryhmien työskentelyyn.

Suomea koskeneessa ympäristörिकosten maatarkastuksessa annettiin muutamia suosituksia ympäristörिकostorjunnan kehittämiseksi. Raportti hyväksyttiin 21.6.2018 Brysselissä pidetyssä LEWP:n (Law Enforcement Working Party/Copen) kokouksessa. Kokonaisuutena ympäristörिकosten torjunnan ja tutkinnan tila todettiin hyväksi. Annetut suositukset koskevat muun muassa tilastoinnin kehittämistä ja ilmoitusmenettelyn tehostamista.

Rikoshyödyn jäljittämistä tehostettiin ottamalla Keskusrikospoliisissa käyttöön erityinen seurantaväline. Sen avulla kyetään entistä paremmin seuraamaan reaaliaikaisesti rikoshyötykertymää ja saamaan tietoa syistä, miksi rikoshyötyä ei ole mahdollista saada poliisiin haltuun. Lisäksi uuden työvälineen avulla voidaan kerätä tietoa sellaisesta rikoshyödyistä, jota esitutkinnassa ei ole saatu haltuun, mutta joka on esimerkiksi oikeudenkäynnissä määrätty maksettavaksi rikoksen tuottamana hyötynä. Perusteena tälle on ollut hyvin suoritettu esitutkinta, jossa on selvitetty riittävällä tarkkuudella ja laajuudella rikoksesta aiheutuneet vahingot sekä rikollisilla toimilla saavutettu hyöty.

Harmaan talouden rikokset ovat edelleen merkittävä osa talousrikostutkintaa. Niissä toistuvat sekä perinteiset tekotavat pimeään työnteon, kuititehtailun ja laskutusyhtiöiden muodossa että uudet evoluutioversiot. Palkanmaksulomakkeita tehdään tietokoneohjelmilla, ja niiden mukaan sekä verot että muut velvoitteet on hoidettu, vaikka tosiasiasa mitään niistä ei ole asianmukaisesti maksettu. Toiminta kytkeytyy merkittävästi järjestäytyneeseen rikollisuuteen. Harmaan talouden rikollisuus on myös monialarikollisuutta, jossa samaan kokonaisuuteen kietoutuvat myös omaisuusrikokset ja samoja henkilöitä esiintyy rikoksesta epäiltynä myös huumausainerikoksissa.

Kansainvälinen yhteistyö talousrikostutkinnassa on laajaa ja käytännössä lähes kaikissa tutkituissa juttukokonaisuuksissa todettiin yhteyksiä muihin valtioihin joko siten, että samojen henkilöiden epäillään syyllistyneen rikoksiin useissa maissa tai niin, että rikoshyötyä on kätkeyty ulkomaille varojen nopeilla siirroilla, hankkimalla omaisuutta ulkomailta tai sijoittamalla varoja ulkomaiseen liiketoimintaan.

Vuoden 2018 aikana Tutkintaosaston Talousrikostorjunta-linjalla oli käynnissä kolme esitutkinta-asiaa, joissa oli jo aiemmin perustettu yhteiset tutkintaryhmät esitutkintaan osallistuvien valtioiden toimivaltaisten viranomaisten välillä. Eurooppalainen tutkintamääräys (EIO) on otettu tehokkaasti käyttöön todistusaineiston saamiseksi ja käytettäväksi prosessissa Euroopan alueella. Niin sanottujen kolmansien maiden kanssa ta-

pahtuva tiedonvaihto esitutkinnassa perustuu edelleen oikeusapumenettelyyn, jonka käyttö on laajaa. Esimerkiksi Aasian maat ovat keskiössä erilaisten kansainvälisten petosten toteuttamisessa sekä rikosshyödyn siirtämisessä ja kätkemisessä.

Talousrikostorjunta-linjan tutkimille rikoskokonaisuuksille on tyypillistä niiden pitkäkestoisuus. Tavoitteena on ollut nopeuttaa läpivirtausta ja lyhentää tutkinta-aikoja, mutta tätä tavoitetta ei ole täysin saavutettu, vaikka tarkasteluvuonna keskimäärin päästiinkin alle tavoitellun 500 vuorokauden. Noin 40 prosenttia linjan juttukannan jutuista on sellaisia, jossa esitutinnan kesto on eri syistä yli kaksi vuotta.

Viranomaisten välisen yhteistyön merkitys on jatkuvasti kasvanut talousrikostutkinnassa. Esitutkintaviranomaisten (poliisi, Tulli ja Rajavartiolaitos) välinen yhteistyö on jatkuvasti tiivistynyt ja yhteistyö muiden talousrikosten torjuntaan liittyvien viranomaisten kanssa on kehittynyt. Esimerkkeinä voidaan mainita Finanssivalvonta, Konkurssiasiamiehen toimisto, Kilpailu- ja kuluttajavirasto, verottaja ja syyttäjät. Erilaista operatiivista tukea on saatu myös Puolustusvoimilta esimerkiksi kaluston ja kielipalvelujen muodossa.

Pääkaupunkiseudulla talousrikostutkintaa on kehitetty Keskusrikospoliisin johtamana HEV-yhteistyönä (pääkaupunkiseudun poliisilaitosten Helsinki, Espoo ja Vantaa -yhteistyöryhmä) tavoitteena resurssien mahdollisimman tehokas kohdentaminen siten, että laajoja talousrikoskokonaisuuksia on mahdollista tutkia useassa yksikössä samanaikaisesti ja koordinoitusti. Toimintaan on kiinteästi kytketty yhteistyö alueen syyttäjäviranomaisten, verottajan ja Tullin talousrikostorjunnan kanssa.

Kokonaisuudessaan talousrikostorjunnassa saavutettiin vuoden 2018 aikana hyviä tuloksia, lukuun ottamatta tavoitteesta jäänyttä rikosshyötykertymää. Syyteharkintaan saatettiin laajoja esitutkintakokonaisuuksia ja esitutkintaa suoritettiin tiiviissä yhteistyössä syyttäjien kanssa.

Kyberrikostorjunta

Kyberrikostorjuntakeskus on organisoitu matriisimaisesti siten, että sen toimintoja on Keskusrikospoliisin kaikissa kolmessa osastossa. Kyberrikostorjuntaa ja sen tuloksia käsitellään myös jäljempänä kohdissa internettiedustelu ja rikostekniset laboratorionpalvelut.

Kyberrikostorjuntakeskus sai vuonna 2018 yhteensä 21 uutta virkaa, joiden myötä keskuksen henkilöstö kasvoi 80 henkilöön.

Kyberrikostorjuntakeskuksen taktisen tutkinnan tutkittavaksi tuli aiempaa vakavampia ja vaativampia rikoskokonaisuuksia. Kyberrikostorjuntakeskus keskittyi vuoden 2018 aikana varsinaisiin tietoverkkorikoksiin, joita tuli tutkittavaksi 16 prosenttia enemmän edelliseen vuoteen nähden, kaikkiaan 58. Yksittäisistä ilmiöistä merkillepantavia olivat Office365-ympäristössä tehdyt tietojenkalastelut sekä tietomurrot ja niitä hyödyntävät, pääasiassa taloudellista hyötyä tavoittelevat teot. Vuoden aikana tutkintaan tulleista uusista rikosasioista osa koski palvelunestohyökkäyksiä, joita oli kohdistettu muun muassa valtionhallinnon palveluihin. Syksyllä Kyberrikostorjuntakeskus selvitti lähes puoleltoista vuoden tutkinnan jälkeen usean muun muassa Suomi.fi -tunnistautumispalveluun, Kelaan ja VR Oy:öön kohdistuneiden palvelunestohyökkäysten sarjan.

Kyberrikostorjuntakeskuksen toteutettavaksi tulleiden kansainvälisten oikeusapupyyntöjen määrä jatkoi yhä kasvuaan. Kaikkiaan vuoden aikana keskukselle tuli runsaat 40 oikeusapupyyntöä, jotka muodostivat merkittävän osan taktisen tutkinnan tehtävistä.

Lähes kaikissa oikeusapupyynnöissä oli kyse datan jäljentämisestä käytettäväksi todistena ulkomailla tutkittavassa rikosasiassa.

Tietoteknisen tutkinnan pyyntöjen määrä kasvoi Rikosteknisen laboratorion osalta 68 prosenttia. Niiden myötä myös tutkintaan tulleiden laitteiden määrä kasvoi huomattavasti. Lisäksi jäljennetyn datan määrä kasvoi 320 prosenttia, yhteensä noin 300 Teratavuun. Kasvu johtui käytännössä kahden eri tutkintakokonaisuuden yhteydessä jäljennetystä datasta.

Poliisihallitukselta saamansa tehtävän mukaisesti Kyberrikostorjuntakeskus on aloittanut poliisin tietoteknisen tutkinnan keskitetyt ICT-hankinnat. Kyseessä on uusi tehtävä, joka on sijoitettu Rikostekniseen laboratorioon. Tehtävä on aloitettu kartoittamalla tällä hetkellä käytössä olevat tutkintaohjelmistot ja niiden määrät eri poliisilaitoksissa. Ensimmäisenä vaiheena keskitetyissä hankinnoissa on ohjelmistojen kilpailutus, joka saadaan päätökseen maaliskuussa 2019.

Kyberrikostorjuntakeskus osallistui toukokuussa järjestettyyn Kansallisen Kyberharjoituksen (KYHA18) suunnitteluun ja itse harjoitukseen. Loppuvuodesta yksikkö oli mukana yhdessä muun muassa Puolustusvoimien ja Viestintäviraston Kyberturvallisuuskeskuksen kanssa NATO:n vuosittain järjestämässä harjoituksessa CyberCoalition 2018 sekä Huoltovarmuuskeskuksen TIETO 2018 -harjoituksissa. Kyberrikostorjuntakeskus toimi isäntänä syksyllä 2018 kansainvälisessä TOR-verkon huumausainerikollisuuteen kohdistetussa operaatioissa, jossa oli osallistujia kymmenestä EU-maasta sekä Yhdysvalloista.

Kyberrikostorjuntakeskus on panostanut viestintään erityisesti Twitterissä. Koko Keskusrikospoliisin medianäkyvyydestä 20 prosenttia sosiaalisen median ja neljä prosenttia muun median osalta liittyi kyberteemaan. Kyberrikostorjuntakeskus osallistui kahteen Europolin johtamaan kansainväliseen kyberrikosten ennalta estävään kampanjaan. Keskukseen henkilöstö kävi vuoden aikana luennoimassa useissa kymmenissä sidosryhmätapahtumissa ja kyberturvallisuuteen liittyvissä tilaisuuksissa. Aiempien vuosien tapaan Kyberrikostorjuntakeskus osallistui marraskuussa Talent IT -messuille sekä edelleen lisäsi näkyvyyttä sosiaalisessa mediassa tunnettavuuden kasvattamiseksi. Näiden lisäksi keskus kävi esittelemässä toimintaansa Lahdessa järjestetyillä Kokonaisuusturvallisuusmessuilla.

3.3 Lupahallinto

Keskusrikospoliisilla ei ollut lupahallintoon liittyviä tulostavoitteita vuonna 2018.

3.4 Yhteiset palvelut

Keskusrikospoliisin yhteisiä palveluja ovat rikostorjunnan valtakunnalliset asiantuntija-palvelut sekä rikostorjunnan ja tutkintamenetelmien kehittäminen.

3.4.1 Rikostorjunnan asiantuntijapalvelut

Tulostavoitteet 2018

Poliisin yhteiset tavoitteet

- Kehitetään rajat ylittävän rikollisuuden torjunnan prosesseja ja menetelmiä yhdessä paikallispoliisin ja muiden viranomaisten ja yhteistyötahojen kanssa.
- Hyödynnetään kyberrikostorjunnan kehittyviä mahdollisuuksia rikostorjunnassa.
- Keskusrikospoliisi kehittää edelleen tietolähdetoimintaa varmistaen organisaation ammattimaisen, oikeusvarman ja turvallisen toiminnan. KRP dokumentoi sovitulla tavalla tietolähdetoiminnan käyttöön otettavaan TT-alustaan ja nimeää TT-toimintaan myös vähintään yhden päätoimisen käsittelijäparin.
- Eurooppalainen tutkintamääräys saatetaan toimivaksi ja tehokkaaksi menettelytavaksi yhdessä poliisilaitosten ja syyttäjälaitoksen kanssa.
- Keskusrikospoliisi käynnistää PIU-yksikön operatiivisen toiminnan ja osaltaan varmistaa matkustajatietoyksikön käyttöön tulevien tietojärjestelmien (PNR-RATAS, MAKE) ja tiedontallennusalueen tehokkaan käyttöönoton. Keskusrikospoliisi osallistuu matkustajatietojen analyysitoiminnan prosessien ja PIU-yksikön rakenteiden kehittämiseen sekä varaa toiminnolle riittävät resurssit.
- Poliisin kansainvälisen yhteistyön osaamista ja valmiuksia parannetaan ja edistetään kansainvälisten tietojärjestelmien tehokasta käyttöä.
- Keskusrikospoliisi turvaa rikosteknisten laboratoriopalveluiden laadukkaan ja tarkoituksenmukaisen palvelutuotannon Poliisihallituksen linjausten mukaisesti sekä osallistuu aktiivisesti teknisen rikostutkinnan laadun kehittämiseen.

Keskusrikospoliisin omat tavoitteet

- Kyberrikostorjunnassa tuetaan monipuolisesti paikallispoliisiyksiköitä sekä parannetaan kyberrikollisuuden tilannekuvaa poliisissa ja osallistutaan sen kehittämiseen yhteistyöviranomaisten kanssa. Poliisihallituksen linjausten mukaisesti huolehditaan poliisin kybertoimintaympäristön toimintojen, laitteiden ja ohjelmistojen sekä koulutuksen riittävästä yhdenmukaisuudesta. Laaditaan ja toteutetaan kyberrikostorjunnan ennalta ehkäisevän toiminnan toimintasuunnitelma.
- Kehitetään edelleen uhka-arviotoimintaa koskien erityisesti operaatiokohtaista ja riskihenkilövastuutukseen liittyvää tukea paikallispoliisille sekä henkilöstön oikeusturvatekijöiden varmistamista vihjeiden käsittelyyn liittyvien prosessien yhteydessä.
- Jatketaan uusien epäsymmetristen uhkien havaitsemisen, tilannekuvan ja torjunnan kehittämistä.
- Yhteistyössä poliisilaitosten kanssa jatketaan teknisen rikostutkinnan laadunohjausmekanismin kehittämistä Poliisihallituksen määrittelemien tavoitteiden mukaisesti.

Tuloksen ja toiminnan arvioinnissa käytettävät tunnusluvut

Toiminnan seuraamisessa on tilastoinnin lähteenä käytetty pääosin poliisin tulostietojärjestelmää (PolStat), mutta myös yksiköiden omaa seurantaa sekä viraston käytössä olevia talous- ja henkilöstöhallinnon tietojärjestelmiä.

Kustannusten 2016–2017 laskenta on toteutettu käyttäen talous- ja henkilöstöhallinnon seurantajärjestelmiä. Tasomuutokset johtuvat seurantakoodiston uudistamisesta vuodelle 2016. Muuttuneista seurantamenetelmistä johtuen vuodet eivät ole vertailukelpoisia keskenään, vaikka laskennassa on pyritty sovelmaan aiemmin tehtyjä linjauksia.

Poliisihallinnon työaikakoodiston uudistamisesta johtuen asiantuntijapalveluiden työaikaa koskeva totematieto vuodesta 2016 lukien ei ole vertailukelpoinen aiempiin vuosiin nähden.

Toiminnallinen tehokkuus, tuotokset ja laadunhallinta - asiantuntijapalvelut	Toteuma 2016	Toteuma 2017	Tavoite 2018	Toteuma 2018
TALOUDELLISUUS				
Rikosteknisen laboratorion kustannukset / lausunto € ²	496	385	510	304
TUOTTAVUUS				
Rikosteknisen laboratorion antamat lausunnot / htv	233	251	260	286
Asiantuntijapalvelujen osuus viraston kokonaistyöajasta	44,9	45,9	48	48
PALVELUKYKY JA LAATU				
Rikosteknisen laboratorion lausuntojen toimitusaika, tutkimusalueen ka, vrk.	52	49	45	40
Rikosteknisen laboratorion lausuntojen toimitusaika, toimeksiantojen keskiarvo, vrk.	50	52	50	31
Rikosteknisen laboratorion - nopeutettujen tuotteiden (3 vrk) valmistuminen luvatussa määräajassa, %			95	92
- muiden kuin nopeutettujen tuotteiden valmistuminen luvatussa määräajassa, %			85	97
TUPA-toiminnon - tehtävien lukumäärä, kpl			850	1 552
- tehtävien keskimääräinen käsittelyaika kiireellisten tehtävien osalta, vrk			4	11
- tehtävien keskimääräinen käsittelyaika ei kiireellisten tehtävien osalta, vrk			30	17
Huolta aiheuttavien korkean riskin henkilöiden osalta - tunnistettujen henkilöiden lukumäärä, kpl			12	9
- tapausten seuranta TUPA-toiminnon toimenpiteiden jälkeen, kpl			12	9

² Luvut eivät sisällä alihankintana ostettavia tutkimuksia.

Toiminnallinen tehokkuus, tuotokset ja laadunhallinta - asiantuntijapalvelut	Toteuma 2016	Toteuma 2017	Tavoite 2018	Toteuma 2018
UHKAT-toiminnon - käsiteltävien tapausten lukumäärä, kpl			300	341
- kiireellisten tehtävien välitön käsittelyynotto, %			100	100
- vaativa asiantuntijatuki poliisiyksiköille, kpl			20	69
- vaativien asiantuntijatuki-tehtävien keskimääräinen käsittelyaika, vrk			4	4
- tapausten seuranta korkean uhkan kohteissa, kpl			30	78
Internettiedustelun tiedonhankintapalvelut toimeksiantojen perusteella ja oma-aloitteisesti - yhteensä, kpl			300	524
- rikostorjuntaa tukevat, kpl			250	310
- yjt-toimintaa tukevat, kpl			50	214
- toimeksiantojen keskimääräinen käsittelyaika, vrk			25	22
CAM-tutkintapyynnöt ja rikosilmoitukset poliisiyksiköille, kpl			50	30
Valitut vakavan rikollisuuden kohdetorjuntaoperaatiot - yhteensä, joista	5	3	12	1
- paikallispoliisin vastuulle	1	1	4	0
- KRP:n vastuulle	3	2	6	1
- Tullin ja RVL:n vastuulle	1	0	2	0
PTR-rikostiedustelu- ja rikosanalyysimuistiot - yhteensä, joista	374	134	160	158
- rikostiedustelumuuistoita	93	75	80	48
- sarjoitustehtäviä	123	12 ³	15	60
- uhka-arvioita	29	33	35	9
- muita muistioita	129	14	30	41
Kansainvälisten oikeus- ja virka-apupyynnöiden keskimääräinen käsittelyaika (vrk)	27	21	25	46
Avoimena olevien oikeus- ja virka-apujen lukumäärä	1 314	1 028	800	641
Niiden ilmoitusten osuus epäilyttävistä liiketoimista tehdyistä ilmoituksista, joiden osalta on luovutettu tietoja rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämiseksi ja selvittämiseksi, %	9	4,4	8	7
Rahanpesuilmoitusten lukumäärä	31 195	48 318	65 000	39 220
Rahanpesun selvittelykeskuksen tekemien liiketoimen keskeyttämisspäätösten kautta saatu rikoshyöty (M€)	1,1	0,7	3	2,3

³ Vuoden 2017 osalta kyse on sarjoitusesitysten lukumäärästä.

Yhteenveto ja päätelmät

Keskusrikospoliisin vastuulla olevat rikostorjunnan valtakunnalliset asiantuntijapalvelut kyettiin tuottamaan kysyntää vastaavalla tavalla, sovittujen tulostavoitteiden mukaisesti ja laatutaso säilyttäen. Myöskään yksittäisten tunnuslukujen valossa tarkasteltuna esille ei noussut erityisiä haasteita tai kehittämiskohteita. Tulostulostaristoon lisättiin runsaasti uusia mittareita vuodelle 2018. Niiden osalta tavoitetaso kyetään määrittelemään luotettavasti vuoden 2018 toteumatietojen perustella vuodelle 2019.

Tilanne- ja torjuntakuvan ylläpito painottui sovittuihin PTR-painopistealueisiin. Tilannekeskuksen eri toiminnot toivat selkeää synergiaa tehtävien hoitamiseen ja tilannekeskustoiminta on tiivistänyt entisestään lainvalvontaviranomaisten yhteistyötä. Tällä on ollut merkittävä vaikutus rikosten ennaltaestämiseen, torjuntatoimien oikea-aikaiseen ja tarkoituksenmukaiseen kohdentamiseen sekä rikosten sarjoittamiseen ja analysoimiseen. Toimintaa kehitettiin edelleen tarkasteluvuoden aikana, jolloin edellytykset erityisesti vakavimman rikollisuuden tietojohtoiselle torjunnalle tehostuivat entisestään.

Valtakunnalliseen PTR-rikostiedustelurakenteeseen sijoitetun kansallisen matkustajatietoyksikön (PIU) päätehtävänä on PNR-lentomatkatietojen vastaanottaminen ja käsittely vakavan rikollisuuden ja terrorismin torjunnassa. Vuoden 2018 aikana matkustajatietoyksiköstä osallistuttiin aktiivisesti PIU-toimintaa kehittävien ohjausryhmien toimintaan, matkustajatietoyksikkötoiminnan teknisen infrastruktuurin suunnitteluun ja toteutukseen sekä EU-direktiivin kansalliseen implementointi- ja täytäntöönpanotyöhön. Direktiivin täytäntöönpanolaki tulee eduskunnan käsiteltäväksi alkuvuodesta 2019.

Keskusrikospoliisi jatkoi rajat ylittävän rikollisuuden torjunnan prosessien ja menetelmien kehittämistä yhdessä poliisilaitosten, muiden viranomaisten ja yhteistyötahojen kanssa. Yhteistyö eri poliisilaitosten ja muiden esitutkintaviranomaisten kanssa oli säännönmukaista ja erityisen tiivistä. Virasto tuki paikallispoliisiyksiköitä muun muassa huomattavalla määrällä rajat ylittävään rikollisuuteen liittyviä sarjoituksia. Lisäksi virasto osallistui useisiin kansainvälisesti toteutettuihin projekteihin ja valvontaiskuihin, jotka koskivat muun muassa liikkuvaa omaisuusrikollisuutta.

Kyberrikostorjuntakeskuksen toimintaa kehitettiin voimakkaasti verkkorikosten tutkimuksen, internettiedustelun ja tietoteknisen tutkimuksen osalta. Tämä lisäsi entisestään kyberrikostorjunnan mahdollisuuksien hyödyntämistä rikostorjunnassa. Poliisilaitoksia tuettiin monipuolisesti kyberrikostorjunnassa.

TT-toimintaa kehitettiin tulostavoiteasettelun ja Poliisihallituksen linjausten mukaisesti.

Eurooppalainen tutkintamääräys tuli vuoden 2018 alkupuolella jokapäiväiseksi työvälineeksi, eikä sen käytössä ilmennyt juurikaan ongelmia. Määräystä sovelletaan esitutkinnassa käytännössä ja yhteistyö syyttäjien kanssa toimii hyvin.

Keskusrikospoliisi osallistui lukuisilla tavoilla poliisin kansainvälisen yhteistyön osaamisen ja valmiuksien kehittämiseen ja edistämiseen. Tämä koski myös kansainvälisten tietojärjestelmien tehokkaan käytön lisäämistä. Tavoitetta edistettiin muun muassa koulutuksen ja esitutkintayhteistyön kautta, parhaita käytänteitä jakamalla, lähiopetuksella, verkkokoulutuksella ja hankeosallistumisella.

Rahanpesun selvittelykeskus otti vuonna 2018 käyttöön rahanpesuilmoitusten koneellisen priorisoinnin ja uudisti selvittelyyn liittyviä työprosessejaan. Pankkien tekemien rahanpesuilmoitusten määrä jatkoi kasvuaan lisääntyen noin 75 prosenttia edellisestä vuodesta. Pankki-ilmoitukset ovat selvittelykeskuksen merkittävin tietolähde ja erityisesti niiden lisääntyminen asetti selvittelykeskukselle haasteita. Rahanpesun selvittely-

keskuksen vastaanottamien ilmoitusten kokonaismäärä laski edellisvuodesta, mikä on seurausta massailmoitusten (maksunvälityspalvelut, rahapelaaminen) vähenemisestä.

Rikostekninen laboratorio kehitti palvelutuotteitaan poliisilaitosten tarpeiden ja Poliisihallituksen linjausten mukaisesti siten, että palvelujen sisällöissä huomioitiin rikosprosessuaaliset määräaika säännökset. DNA-tutkimusten kysynnän jatkuva kasvu aiheutti jonojen kasvamista, minkä johdosta kolmen vuorokauden tuotteissa ei täysin päästy tavoitetoimitusaikoihin. Rikostekninen laboratorio otti, osana Kyberrikostorjuntakeskuksen toimintaa, vastuulleen ICT-hankintojen valtakunnallisen keskittämisen. Tavoitetilaa toteutetaan vaiheittain. Poliisihallitus kohdensi toimintoon erillisrahoituksen, joka mahdollisti hankintojen käynnistämisen. Toiminto on jatkuva ja sillä hankitaan kaikkien poliisilaitosten ICT-tutkinnassa tarvittavat erikoisohjelmistot ja -laitteet.

Keskusrikospoliisi saattoi loppuun, yhteistyössä Poliisihallituksen ja poliisilaitosten kanssa, laajamittaisen RITU-laadunkehittämishankeen, jonka tavoitteena oli akkreditoida teknisten rikostutkimuskeskusten laatujärjestelmä ISO17025-standardin mukaisesti. Hanke eteni suunnitellusti ja vuoden 2018 aikana kaikkien poliisilaitosten tekniset rikostutkimuskeskukset saivat akkreditoinnin tai odottivat akkreditointipäätöstä. Myös tietoteknisen tutkinnan laatujärjestelmän rakentaminen paikallispoliisille eteni suunnitellusti DIGILA-hankkeen myötä.

Epäsymmetristen uhkien torjuntaan liittyvää toimintaa kehitettiin lisäämällä sitä koskevaa tietämystä poliisissa, keräämällä tietoa ilmiöstä ja mahdollisista yksittäisistä poikkeamista sekä raportoimalla ja tekemällä moniviranomaisyhteistyötä tilannekuvan tämentämiseksi.

Keskusrikospoliisi kehitti edelleen uhka-arviotoimintaa koskien erityisesti operaatiokohtaista ja riskihenkilövastuutukseen liittyvää tukea paikallispoliisille sekä henkilöstön oikeusturvatekijöiden varmistamista vihjeiden käsittelyyn liittyvien prosessien yhteydessä. Osana rikostiedustelullisen toiminnan laajempaa kehittämistä uhka-arviotoiminta (UHKAT), turvapaikkatilanteeseen liittyvä toiminto (TUPA) ja internet-tiedustelu yhdistettiin omaksi Ennalta estävän toiminnon yksiköksi. Sen keskeisenä tehtävänä on toiminnallaan ennalta estää vakavia henkeen ja terveyteen kohdistuvia rikoksia.

Katsaus toimintavuoteen 2018

Rikostiedustelulliset asiantuntijapalvelut

Operatiivinen PTR-rikostiedustelutoiminta

Operatiivisen PTR-rikostiedustelurakenteen muodostavat Valtakunnallinen PTR-rikostiedustelu- ja analyysikeskus sekä kolme PTR-erityisyksikköä (maa, meri ja ilma). Organisatorisesti Keskusrikospoliisin Tiedusteluosastoon kuuluva Valtakunnallinen PTR-rikostiedustelu- ja analyysikeskus koordinoi koko PTR-rikostiedustelurakenteen toimintaa. Toiminta perustuu vuodesta 2010 voimassa olleeseen lakiin poliisin, Tullin ja Rajavartiolaitoksen yhteistoiminnasta.

Poliisin, Tullin ja Rajavartiolaitoksen valtakunnallisen PTR-rikostiedustelurakenteen puitteissa hoidettiin vuoden 2018 aikana yli 8.000 erilaista lainvalvontaviranomaisten operatiivista toimintaa tukevaa tehtävää. Tehtävämäärä kasvoi aikaisempaan vuoteen verrattuna yli 20 prosenttia. Suurin osa tehtävistä toteutettiin edellisten vuosien tapaan Valtakunnallisessa PTR-rikostiedustelu- ja analyysikeskuksessa ja Meriliikenteen PTR-rikostiedusteluyksikössä. Suurin toimeksiantaja oli poliisi. PTR-johtoryhmän vahvistamien painopistealueiden mukaisesti tarkasteltuna eniten tuettiin huumausainerikollisuuden, rajat ylittävän rikollisuuden ja laittoman maassaolon torjuntaa.

Valtakunnalliseen PTR-rikostiedustelurakenteeseen sijoitetun kansallisen matkustajatietoyksikön (PIU) päätehtävänä on PNR-lentomatkustajatiedon vastaanottaminen ja käsittely vakavan rikollisuuden ja terrorismin torjunnassa. PNR-direktiivin täytäntöönpanon ensimmäisellä EU-tason seurantakaudella, niin sanotulla väliaikamallilla toimitaessa (1.6.–31.12.2018), toiminto tuotti PTR-vasteyksiköille yhteensä 105 vahvistettua kohdevalintatapahtumaa. Vuoden 2018 aikana matkustajatietoyksiköstä osallistuttiin aktiivisesti PIU-toimintaa kehittävien ohjausryhmien toimintaan, matkustajatietoyksikkötoiminnan teknisen infrastruktuurin suunnitteluun ja toteutukseen sekä EU-direktiivin kansalliseen implementointi- ja täytäntöönpanotyöhön. Direktiivin täytäntöönpanolaki tullee eduskunnan käsiteltäväksi alkuvuodesta 2019.

Keskusrikospoliisin strategisen analyysitoiminnan ydintehtävänä on tunnistaa uusia ja sen kaltaisia uhkia, joita ei muutoin havaita tai tunnisteta. Rikollisuuden rajattomuus ja rikosten yhä haasteellisemmaksi muodostuva torjunta edellyttävät panostamista ennaltaestävyyteen. Muun muassa tämän johdosta strateginen analyysi laatii säännönmukaisia katsauksia ja erikseen tilattuja tilannekuvatuotteita. Niiden teemoina oli vuonna 2018 erityisesti talousrikollisuus, liikkuva rikollisuus, huumausaineet, laitton maahantulo, laitton maassa oleskelu ja ihmiskaupparikokset. Strateginen analyysi osallistui vuoden 2018 aikana lisäksi useisiin rikostilannekuvaa ylläpitäviin ja jakaviin verkostoihin Suomessa ja ulkomailla. Analytytikot osallistuivat myös Europolin työskentelyyn.

Automaattinen kasvontunnistusjärjestelmä -hankkeen ensimmäisen osan toteuttaminen eteni vuonna 2018 suunnitelman mukaisesti uuden poliisin kehittämän käyttöliittymän jatkokehitykseen ja testaukseen. Hankkeessa testattiin kuvasta tunnistamiseen käytettävän algoritmin toimintaa erilaisilla kuvamateriaaleilla. Lisäksi testattiin kuvavirrasta tehtävää kasvontunnistusta. Koulutuksen osalta keskityttiin olemassa olevan osaamisen kehittämiseen sekä automaattisen kasvontunnistusjärjestelmän ja kasvontunnistajakoulutuksen suunnitteluun. Koulutus tukee osaltaan Keskusrikospoliisin tuottaman poliisin osaamisen kehittämisen strategian toimeenpanoa. Uuden teknologian ja digitalisaation mahdollisuuksien hyödyntäminen uusien toimintamallien ohella on edistänyt

Keskusrikospoliisin ja PTR-viranomaisten tulevaisuuden kykyä vastata entistä tehokkaammin rikostorjunnan haasteisiin.

Keskusrikospoliisi osallistui aktiivisesti heinäkuussa 2018 järjestetyn HUIPPU2018 -kokouksen turvallisuus- ja rikostilannekuvan ylläpitotehtävin. Tätä toimintaa varten valtakunnallisen PTR-rikostiedustelu- ja analyysikeskuksen tiloihin perustettiin erityinen tapahtuman aikainen tiedustelukeskus, jonka toimintaan osallistuivat useat eri turvallisuusviranomaistahot Suomesta ja ulkomailta. Tiedustelukeskuksen toiminnasta saatiin, paitsi hyvää palautetta, myös arvokasta kokemusta huomioiden Suomen tuleva EU-puheenjohtajuuskausi.

Ennalta estävän toiminnan yksikkö

Tiedusteluosastoon perustettiin 1.9.2018 lukien uusi Ennalta estävän toiminnan yksikkö. Siihen kuuluvat Internettiedustelu sekä TUPA- ja UHKAT-toiminnot. Yksikön tehtävänä on suorittaa rikostiedustelua, vastata tiedon analysoinnista ja välittää tietoa yhteistyöviranomaisille sekä toiminnallaan ennalta estää vakavia henkeen ja terveyteen kohdistuvia rikoksia ja ylläpitää tehtäväkenttäänsä liittyen reaaliaikaista operatiivista tilannekuvaa.

TUPA-toiminto

Toiminto keskittyy ulkomaalaisiin henkilöihin, terrorismiin, yleiseen järjestykseen ja turvallisuuteen, laittomaan maahanmuuttoon ja ihmiskauppaan liittyvien vihjeiden käsittelyyn, tiedonhankintaan, analysointiin ja riskien torjuntaan yhdessä muiden viranomaisten kanssa.

TUPA-toiminnon vihjeiden käsittelyä on edelleen kehitetty uuden Ennalta estävän toiminnan yksikön perustamisen jälkeen. Tavoitteena on huomioida kaikessa työssä ennalta estävä näkökulma, joten tietojen käsittelyssä on kiinnitetty huomiota etenkin asioiden dokumentointiin ja tiedon saatavuuteen.

UHKAT-toiminto

Keskusrikospoliisiin perustetun Ennalta estävän toiminnan yksikön UHKAT-toiminto vastaa kohdennetun väkivallan uhkien käsittelyn ja torjunnan asiantuntijapalveluiden tuottamisesta valtakunnallisesti, toiminnan ja seulontatyökalun kehittämisestä ja kansainvälisestä yhteistyöstä sekä ylläpitää vakaviin uhkatilanteisiin liittyvää tilannekuvaa.

UHKAT-toiminnon tehtävänä on tukea tarvittaessa poliisilaitoksia uhkien arvioinnissa ja torjunnassa sekä hyödyntää erilaisten asiantuntijoiden, muun muassa psykologin, asiantuntijapalveluita. Toiminto tekee yhteistyötä poliisilaitosten, Suojelupoliisin, sosiaali- ja terveystieteiden sekä muiden sidosryhmien kanssa. UHKAT-toimintoon palkattiin oma psykologi tehostamaan uhka-arvioiden tekemistä.

UHKAT-toiminnon tehtävämäärä nousi merkittävästi edelliseen vuoteen verrattuna. Vuonna 2018 toiminto osallistui kaikkiaan noin 450 uhkatapauksen hoitamiseen yhteistyössä asiaa hoitavan poliisilaitoksen kanssa. Tässä yhteydessä konsultoitiin eri tavoin paikallista poliisia, tuotettiin erilaisia muistioita ja seulonta-arvioita sekä osallistuttiin useiden kohdehenkilöiden haastatteluihin yhdessä psykologin ja paikallispoliisin kanssa.

Tiedonhankinta

Kuten muunkin vakavimman rikollisuuden osalta, myös järjestäytyneen rikollisuuden tilanteen kehittymisessä on kiinnitetty erityistä huomiota turvallisuusympäristön muutosten heijastevaikutuksiin. Erityisenä huolen aiheena on ollut uusien etnisesti järjestäytyneiden, kovaa väkivaltapotentiaalia omaavien rikollisryhmien leviäminen keskisestä Euroopasta ja muista Pohjoismaista Suomeen. Poliisin toimenpiteiden kohdentumista seuraavaa torjuntakuvaa on kehitetty siten, että tieto toimenpiteiden kohteena olevista järjestäytyneen rikollisuuden toimijoista olisi tarkempi ja reaaliaikaisempi.

Järjestäytyneen rikollisuuden tilanne- ja torjuntakuvan ylläpitämiseen kytkeytyy kiinteästi myös vaihtoehtoisten rikollisuuden torjuntamallien kehittäminen ja ”työkaluvalikoiman” laajentaminen. Tätä työtä edustavat hankkeet Järjestäytyneen rikollisuuden hallinnollinen torjunta ja EXIT, joiden ydintavoitteena on järjestäytyneen ja muun vakavan rikollisuuden toimintaedellytysten heikentäminen ja sen myötä vakavien rikosten estäminen.

Toimintojen kehittämisessä on pyritty siihen, että kustannustehokkaat tiedonhankinnan toimintamallit yhdistyvät laadukkaaseen tietojenkäsittelyyn ja oikeusturvan optimaaliseen toteutumiseen.

Internettiedustelu

Poliisin www-sivuilta ladattavan nettivinkin kautta Keskusrikospoliisille tuli vuonna 2018 yhteensä 14.441 vihjettä, joista 2.585 välitettiin paikallispoliisille toimenpiteitä varten. Internettiedustelu käsitteli 201 ulkomailta tullutta ”pakettia”, joissa oli 616 ilmiantoa ja jotka koskivat lasten seksuaaliseen hyväksikäyttöön liittyvien kuvien levittämistä internetissä. Näitä ja oman toiminnan kautta paljastettuja rikoksia koskeneet tutkintapyyntöt toimitettiin poliisilaitoksille. Internettiedustelu antoi Suomen esitutkintaviranomaisille monipuolisesti tukea ja laati tiedustelumuistioita noin 310 eri tapauksessa.

Osana Kyberrikostorjuntakeskuksen toimintaa internettiedustelun operatiivisia palveluita kehitettiin tarjoamalla poliisiyksiköille avointen lähteiden tiedonhankintatukea erilaisen vakavien rikosten estämiseen ja selvittämiseen. Tätä toimintaa jatketaan edelleen yhteistyössä paikallisten toimijoiden kanssa. Lisäksi Internettiedustelu koulutti avointen lähteiden tiedonhankintaan noin 120 virkamiestä.

Internettiedustelulla on olennainen rooli myös tilannekuvan ylläpitämisessä sekä kohdennetun väkivallan ennalta estämisen ja TUPA-toimintoon liittyvän tiedustelutyön onnistumisessa.

Rahanpesun torjunta

Rahanpesun selvittelykeskus otti vuonna 2018 käyttöön rahanpesuilmoitusten koneellisen priorisoinnin ja uudisti selvittelyyn liittyviä työprosessejaan. Tätä työtä jatketaan vuoden 2019 aikana.

Pankkien tekemien rahanpesuilmoitusten määrä (9.075) jatkoi kasvuaan lisääntyen noin 75 prosenttia edellisestä vuodesta. Pankki-ilmoitukset ovat selvittelykeskuksen merkittävin tietolähde ja erityisesti niiden lisääntyminen asetti selvittelykeskukselle haasteita. Rahanpesun selvittelykeskuksen vastaanottamien ilmoitusten kokonaismää-

rä (39.220) laski edellisvuodesta, mikä on seurausta massailmoitusten (maksunvälityspalvelut, rahapelaaminen) vähenemisestä.

Selvittelykeskus käynnisti vuoden aikana 1.401 laajempaa selvittelykokonaisuutta, joihin jokaiseen saattaa liittyä lukuisia ilmoituksia, ja aloitti näihin kokonaisuuksiin liittyen 81 uutta esitutkintaa. Selvittelykeskus teki kaikkiaan 1.312 tiedonluovutusta.

Rahanpesun selvittelykeskuksen selkeänä etuna on mahdollisuus reaaliaikaisesti puuttua tapauksiin, joissa rikoshyödyn jäljittäminen ja poisottaminen on mahdollista. Vuoden aikana annettiin ennätysmäärä liiketoimen keskeyttämismääräyksiä (54), joihin liittyneiden varojen yhteissumma oli 5,27 miljoonaa euroa. Jäädystysten tuloksena viranomaisen haltuun saatiin 2,31 miljoonaa euroa rikoksen kohteena olleita varoja.

Esimerkki

Ilmoituksen mukaan tilille oli tehty yhden miljoonan euron tilisiirto Kroatiasta ja osa varoista oli siirretty edelleen Saksaan. Tapauksessa annettiin jäädystysmääräys ja sen osalta oltiin pikaisesti yhteydessä asiaan liittyviin maihin (Kroatia, Saksa ja Espanja). Kävi ilmi, että varat oli siirretty Suomeen Kroatiasta petoksen seurauksena. Suomessa käynnistettiin esitutkinta ja jäädystetyt varat, 672.000 euroa, takavarikoitiin.

Selvittelykeskuksen toimien johdosta ulkomailla pysäytettiin 792.754 euroa Suomesta rikoksen avulla siirrettyjä varoja. Verottajan laskelmien mukaan selvittelykeskuksen verottajalle tekemiin tiedonluovutuksiin liittyvissä tapauksissa verottaja oli syyskuuhun 2018 mennessä määrännyt 22 miljoonaa euroa maksuun.

Vuoden 2018 aikana päättyi EU-rahoitteinen virtuaalivaluuttahanke, jolloin toiminta vakiinnutettiin osaksi selvittelykeskuksen toimintaa. Virtuaalivaluuttoihin liittyvää asiantuntemusta on hyödynnetty useissa esitutkinnoissa; vuoden aikana on tuettu poliisin esitutkintoja jäljittämällä virtuaalivaluuttoja sekä auttamalla takavarikkojen toteuttamista. Selvittelykeskus on osallistunut merkittävällä panoksellaan myös useiden muiden mittavien rikoskokonaisuuksien tutkintoihin.

Selvittelykeskus teki vuoden aikana hanke-esityksen EU-rahoitteisesta Black Wallet-hankkeesta. Hankkeen tavoitteena on kartoittaa PS2-direktiivin myötä markkinoille tulevia uudentyyppisiä maksunvälityspalveluja tarjoavia toimijoita sekä toimialaan liittyviä riskejä. Rahoitus myönnettiin loppuvuodesta 2018 ja hankkeen käynnistämistoimet ovat hyvässä vauhdissa.

Suomi on parhaillaan FATFin⁴ maa-arvion kohteena. Arviointiryhmä arvioi Suomen lainsäädännön vastaavuutta FATFin asettamiin suosituksiin sekä rahanpesun torjunnan tehokkuutta Suomessa. Arviointiryhmä vieraili Suomessa touko–kesäkuussa 2018 kaksi viikkoa, ja arviointiin osallistuivat kaikki rahanpesulaissa tarkoitetut rahanpesun torjunnan toimivaltaiset viranomaiset, erityisesti Rahanpesun selvittelykeskus. Suomea koskeva arviointiraportti julkaistaan huhtikuussa 2019.

Vuoden 2018 aikana kansallisten rahanpesun torjunnasta ja valvonnasta vastaavien viranomaisten yhteistyön tiivistämiseksi perustettiin yhteistyöryhmä. Rahanpesun selvittelykeskuksella on tärkeä rooli tässä kansallisessa yhteistyössä ja toiminnan kehittämisessä.

⁴ FATF = Financial Action Task Force, <http://www.fatf-gafi.org/about/>.

Oikeus- ja virka-aputoiminta

Keskusrikospoliisin Tiedusteluosaston organisaatiouudistuksen yhteydessä 1.9.2018 yhdistettiin Huuhausaine- ja henkilöön kohdistuvat rikokset -yksikkö sekä Talous- ja omaisuusrikosyksikkö uudeksi Oikeus- ja virka-apuyksiköksi.

Oikeus- ja virka-apuasioissa sekä kansainvälisessä tiedonvaihdossa korostuivat nopeus, reagointikyky sekä hyvä yhteistyö ulkomaisten ja kotimaisten viranomaisten, eri poliisiyksiköiden, Keskusrikospoliisin omien yksiköiden sekä yhteistyökumppanien kesken.

Yksikön henkilöstön toimesta annettiin koulutusta ja järjestettiin useita omia koulutustilaisuuksia, joista voidaan mainita loppuvuonna 2018 Keskusrikospoliisin henkilöstölle toteutettu POTI-koulutus⁵.

Vuonna 2018 kaikkien oikeus- ja virka-apuyksikön tehtäviin kuuluvien asioiden käsitteilyaikojen (läpivirtausaikojen) keskiarvo oli 46 päivää.

Asioiden kokonaismäärä lisääntyi vuodesta 2017 (11.659 asiaa) vuoteen 2018 (13.569 asiaa) yhteensä 1.910 asialla. Vuonna 2018 yksikössä hoidettuja asioita oli toiminnoittain seuraavasti: Ajoneuvorikollisuus 659, henkilöihin kohdistuva rikollisuus 2.340, huuhausainerikollisuus 1.187, itärikollisuus 277, omaisuusrikollisuus 1.388, Prüm-toiminto 596, talousrikollisuus 1.381 sekä verkkorikollisuus 720. Nämä yhteensä 8.548 asiaa sisälsivät 40.411 toimenpidettä eli keskimäärin jokainen asia sisälsi alle viisi toimenpidettä.

Kansainväliset tutkintaryhmät (JIT)

Oikeus- ja virka-apuyksikkö avusti oikeusapumenettelyllä tutkinnanjohtajia kansainvälisten tutkintaryhmien perustamisessa. Tutkinnanjohtajia ja syyttäjiä kannustettiin varteenotettavissa jutuissa jo tutkinnan alkuvaiheessa harkitsemaan tutkintaryhmän perustamista. Vuonna 2018 Suomi ei allekirjoittanut yhtään uutta JIT-sopimusta. Kokonaisuutena vuodesta 2004 alkaen Suomi on ollut mukana 64 eri tutkintaryhmässä 18 eri valtion kanssa.

Talousrikollisuus

Oikeus- ja virka-apuyksikössä tehtiin muista valtioista Suomeen saapuneiden oikeus- ja virka-apupyynnöiden sekä Eurooppalaisen tutkintamääräyksen perusteella tietopyyntöinä eri suomalaisille rahoituslaitoksille pankki-, luottokortti sekä tilitietokyselyitä useita satoja kertoja. Lisäksi yksikössä tehtiin useita salaisten pakkokeinojen käyttöön liittyviä pyyntöjä eri suomalaisille teleoperaattoreille erityisesti IP-osoitteiden haltija- ja käyttäjä-tietojen selvittämiseksi.

Oikeus- ja virka-apumenettelyssä sekä kansainvälisessä tiedonvaihdossa rikoshyöty on aina mainittu eräänä mahdollisuutena tutkinnanjohtajille ja syyttäjille heidän harkitessaan eri ulkomaisia toimenpiteitä. Rikoshyötyyn liittyviä pyyntöjä on toimitettu Suomesta ulkomaille ja rikoksina ovat muun muassa olleet törkeät petokset, joista usea on ollut niin sanottu toimitusjohtajapetos (CEO-petos). Niissä suomalaiset yritykset ovat erehdyksen vallitessa siirtäneet rikollisille varoja kyseisen yrityksen toimitusjohtajan tai muun yrityksen vastuuhenkilön nimissä.

⁵ POTI = Poliisin operatiivisen tietojärjestelmän tiedusteluosio.

Myös "nettirakas"- ja "nettikauppa"-tapauksissa asianomistajat ovat maksaneet huijattuina suuriakin summia ulkomaille. Rikosten selvittäminen on haasteellista, koska hyvin suunnitelluissa ja kansainvälisesti organisoituissa rikoksissa on usein käytetty tietoverkkoympäristössä vääriä henkilötietoja, maksukortteja, virtuaalivaluuttaa, erilaisia pelitilejä ja asiakasvaratilejä maksujen häivyttämiseen. Asiaan on pyritty vaikuttamaan tiedottamisen avulla.

Romanialaiset ammattirikolliset avasivat vuoden 2018 aikana lukuisia pankkitilejä Suomessa väärennetyjen unkarilaisten, tšekkiläisten ja romanialaisten henkilöllisyyskorttien avulla. Pankkitileille tulleet rahat olivat peräisin nettikauppapapetoksista, joissa oli hyödynnetty muun muassa suomalaisten autokauppioiden nimiä.

Romanialaiset ammattirikolliset myös avasivat Suomessa pankkitilejä väärennetyjen eri maiden passien avulla. He olivat saaneet tilinavausta varten väärennetyjen passien avulla väärät henkilöllisyydet (suomalaiset henkilötunnukset) joko maistraatista tai verohallinnon kautta. Tekotavan osalta vastaanotettiin useita kymmeniä Eurooppalaisia tutkintamääräyksiä, Interpol-pyyntöjä ja Siena-viestejä.

Raharikollisuus

Väärennetyjä euroseteleitä on valmistettu ammattimaisesti varsinkin Italiassa, josta niitä on levitetty perinteisin menetelmin pitkin Eurooppaa. Rinnalle on kuitenkin noussut erityisesti tehokkaiden mustesuuhkutulostimien yleistymisen vuoksi väärän rahan valmistuspajoja, joita on paljastettu viime vuosina useissa eri Euroopan maissa. Rahaväärennyksiä on levitetty erityisesti Darknetin kautta, myös Suomeen. Väärän rahan levittäminen Darknetin kautta onkin ilmiö, jossa on ollut viime vuosina havaittavissa nousua sekä Suomen että koko Euroopan tasolla. Väärennetyjen eurosetelien tilaaminen Darknetin kautta on erityisesti nuorten suosima toimintatapa.

Suomessa tavatut väärennetyt eurosetelit ovat pääasiallisesti ulkomailta tuotettuja. Seteleitä levitetään Suomeen muun muassa Darknetin kautta sekä liikkuvien ammattimaisten väärän rahan levittäjien toimesta. Suomessa vuosittain havaittujen euroväärennysten määrä on vaihdellut noin 500 ja 2.000 kappaleen välillä. Suomessa tavattiin vuonna 2018 kierrosta yhteensä 833 väärennettyä euroseteliä ja ennen kiertoa päätymistä viranomaiset takavarikoivat yhteensä 339 väärennettyä euroseteliä.

Suomesta löytyy vuosittain pieneköjä määriä sellaisia tulostusmenetelmillä valmistettuja euroväärennyksiä, joita ei ole levitetty muissa maissa, joten niiden osalta voidaan perustellusti arvioida, että ne olisi valmistettu Suomessa. Ammattimaista eurosetelien väärentämistä painomenetelmillä Suomessa ei ole havaittu.

Maksukorttirikollisuus

Maksuvälinepetosten määrä Suomessa on poliisin tietoon tulleiden rikosten perusteella jatkanut edelleen laskuaan vuonna 2018. Suomen tilanteen voidaan katsoa poikkeavan valtaosasta Eurooppaa, jossa maksuvälinerikollisuus jatkaa nousuaan. Maksuvälinerikosten vähentyminen Suomessa on oletettavasti useamman osatekijän summa.

Pankit ja maksupalvelutarjoajat ovat muun muassa kehittäneet kykyään pysäyttää väärinkäytökseltä vaikuttavia maksutapahtumia reaaliaikaisesti. Huoltoasemat ovat niin ikään pyrkinneet ottamaan käyttöönsä teknisiä ratkaisuja, jotka hankaloittavat skimmusta. Pankkiautomaatteihin kohdistuvia skimmauksia ei ole enää Suomessa esiintynyt.

Poliisin tulostietojärjestelmän mukaan vuonna 2018 kirjattiin maksuvälinepetoksista 4.261 rikosilmoitusta. Tämän lisäksi pankkien ilmoitusten perusteella kirjattuihin koonti-ilmoituksiin oli sisällynyt 1.965 maksuvälinepetosta. Näin ollen vuoden 2018 ilmoitusmäärä oli yhteensä 5.903. Edellisvuodesta on tapahtunut pientä laskua, koska vuoden 2017 rikosilmoitusmäärä oli 6.793. Koonti-ilmoituksiin sisältyi tällöin 2.610 maksuvälinepetosta, joten vuoden 2017 ilmoitusmäärä oli yhteensä 9.403.⁶

Tilausansat ovat pankeilta ja kuluttajaviranomaisilta saatujen tietojen mukaan edelleen merkittävä ongelma. Ansoittajat hyödyntävät edelleen markkinointiviesteissään tunnettujen yritysten logoja ja nimiä, jolloin uhri kuvittelee asioivansa legitimiin ja hyvämaineisen yhtiön kanssa.

Verkkokaupparikosten osalta Suomi ja erityisesti Kaakkois-Suomen ja Itä-Uudenmaan poliisilaitokset osallistuivat vuonna 2018 Saksan johtamaan Warenagent-operaatioon. Operaatiossa oli kyse Europolin tukeman Saksan ja Liettuan kuusi vuotta kestäneen JIT-tutkinnan huipentumasta. Tutkintaan liittyi kokonaisuudessaan 20 eri valtiota, 35.000 petollista verkkokauppatilausta ja 18 miljoonan euron todennetut vahingot.

Operaation toimintapäivät toteutettiin kesäkuussa 2018 ja sen aikana suoritettiin pidätyksiä ja kotietsintöjä yhdeksässä eri maassa. Pitkäkestoisen tutkinnan ja toimintapäivien myötä saatiin ajettua alas käytännössä koko kansainvälinen rikollisorganisaatio. Tätä tutkintaa voidaan pitää poikkeuksellisen onnistuneena. Suomen poliisi osallistui toimintapäivien valmisteluun aktiivisesti ja suoritti oman osansa tehokkaasti ja menestyksellisesti.

Suomessa tavattiin vuonna 2018 ensimmäistä kertaa toimiva niin sanottu Deep insert-skimmeri. Tässä tapauksessa ei vahinkoa syntynyt, mutta tämänkaltaisten uusien välineiden myötä skimmingmäärät voivat jälleen lähteä nousuun. Tavanomaisesta magneettijuovan kopiointilaitteesta poiketen Deep insert-skimmeri ei ole nähtävissä kortinlukuaukon ulkopuolelta. Näin ollen valvettuneinkaan henkilö ei tällaista skimmeriä kykene ulkoisesti havaitsemaan.

Tavanomaiset skimmingit tapahtuivat vuonna 2018 huoltoasemilla ja joukkoliikenteen lipunmyyntiautomaateissa.

Omaisuus-, kuljetus- ja ajoneuvorikollisuus

Useita ulkomaisten liikkuvien rikollisryhmien suunnittelempia ja toteuttamia omaisuusrikkossarjoja on saatu selvitettyä oikeus- ja virka-apupyynnöiden, Eurooppalaisten tutkintamääräysten sekä poliisin yhdyshenkilöiden avulla. Kotietsinnöillä muun muassa Virossa on saatu takavarikoitua Suomesta anastettua arvo-omaisuutta. Lisäksi Suomesta anastettua omaisuutta on saatu palautettua useita eri maista takaisin Suomeen.

Kuljetuksiin kohdistui Suomessa vuonna 2018 varkausrikoksia saman verran kuin aiempina vuosina (luvut edelleen muutamissa tapauksissa per vuosi puhuttaessa tien päällä tapahtuvista kokonaisuuksista, logistiikkavarastojen ja jakelukeskusten tapahtumat ovat erillinen kokonaisuutensa). Kuljetuskaluston niin sanottua väkivaltaista käyttöönottoa on pyritty estämään varoittamalla yrityksiä mahdollisista riskeistä kuljetuksen eri vaiheissa. Poliisihallitus on osallistunut yhdessä kuljetusalan järjestöjen kanssa ohjeistuksen laatimiseen ja ohjetta on jaettu alan toimijoille.

⁶ Huomionarvoista on se, että yllä on huomioitu rikosilmoitukset ja sekalaisilmoitukset ainoastaan koonti-ilmoitusten osalta. Näin ollen tilastosta puuttuvat tapaukset, jotka tosiasiallisesti olisivat maksuvälinepetoksia, mutta ne on kirjattu syystä tai toisesta sekalaisilmoituksiksi.

Suomalaisten ajoneuvojen rikoksella viemiset ovat pysyneet suunnilleen samoissa lukumäärissä ilmoitettujen ja kateisiin jääneiden osalta. Vähenemistä määrien osalta on ollut varkausrikosten puolella ja petosrikollisuuden osalta on kasvua. Tilastojen mukaan henkilöautojen, kuorma-autojen, moottoriyökoneiden ja traktorien osalta sekä rikosilmoitusten (etsintä) ja kateisiin jääneiden määrät ovat kasvussa. Moottoripyörien ja mopojen osalta on yhtä moottoripyörämerkkiä lukuun ottamatta havaittavissa laskua.

Suomeen tuotujen ajoneuvojen kasvavassa määrässä on paljastunut useampia niin sanottuja manipuloituja tunnistetietoja tai uudelleen rakennettuja ajoneuvoja (yleensä tuotu Baltian tai Saksan kautta) ja lopulta ne ovat paljastuneet ulkomailta anastetuiksi. Kyseisen toiminnan mahdollistavat Suomen rekisteröintiprosessin heikkoudet.

Petoksilla haltuun saatuja autoja on "kadonnut" Lähi-idän suuntaan sekä Suomen lähi-alueelle (Ruotsi ja Baltia / henkilöautoja ja matkailuautoja). Niiden määrä oli kasvussa vuonna 2018. Muutama näistä autoista löytyi muun muassa Bulgariasta ja Turkista sekä Baltiasta purettuina. Myös Ruotsista tuotettiin petoksella haltuun saatuja autoja Suomeen jälleenmyyntiin.

Myös suomalaisia väärennettyjä passeja, ajokortteja ja henkilökortteja on käytetty Keski-Euroopassa arvoautojen vuokrauksiin. Mallit kortteihin on otettu internetistä. Kopioita väärennetyistä suomalaisista henkilöasiakirjoista tai väärennettyä suomalaisen yrityksen nettisivua on käytetty EU-maissa nettipetoksiin, jossa "suomalainen" myyjä myy olematonta ajoneuvoa.

Suomea on käytetty myös kauttakulkumaana tapauksessa, jossa useita Norjasta osamaksulla hankittuja arvoautoja kuljetettiin Venäjälle.

Itärikollisuus

Toiminnosta vastaavien toimenkuvana on kansainväliseen tilanne- ja kokonaiskuvan ylläpitämiseen liittyvä operatiivinen tiedonvaihto Europolin ja INTERPOLin kautta koko Eurasian sekä Venäjän, Valko-Venäjän, Ukrainan ja Kaukasian alueen järjestäytyneeseen rikollisuuteen sekä rajat ylittävän rikollisuuden yhteyksistä ja ilmiöistä Suomeen.

Itärikollisuustiedustelu vastasi lukuisiin SIENAn tai INTERPOLin kautta ulkomailta sekä Suomessa paikallispoliisilta tai muilta PTR-viranomaisilta tulleisiin tiedusteluihin, jotka liittyivät epäiltyinä oleviin georgialaisiin omaisuusrikollisiin. Georgian vuoden 2017 viisumivapaus lisäsi georgialaisrikollisuuden kasvua myös Suomessa kuten koko Euroopan unionin alueella vuoden 2018 aikana.

Itärikollisuustiedustelun vakiintuneeseen vastuualueeseen kuuluvat operatiivisten suhteiden ylläpito ja lähes viikoittaiset tapaamiset Venäjän Suomessa toimivien FSB:n ja MVD:n yhdyshenkilöiden kanssa.

Itärikollisuustiedustelu on tukenut erilaisin operatiivisin tavoin kahta laajaa talousrikostutkintaa.

Keskitetty asetoiminto

Vuonna 2017 perustettu keskitetty kansallinen asetoiminto (National Focal Point Firearms) toimii sekä kansallisen että kansainvälisen yhteistyön linkkinä aseisiin liittyvässä rikollisuudessa. Kyse on rikostutkintaa ja -torjuntaa tukevasta aseisiin liittyvästä toiminnosta, jonka keskeinen tehtävä on aseiden laillisten omistajien jäljittäminen Suo-

messa ja erityisesti ulkomailla. Lisäksi toiminnossa kerätään ja analysoidaan kootusti aseisiin, niiden osiin ja räjähteisiin liittyvää tietoa.

Kansainvälisten operaatioiden osalta asetoiminto osallistui yhdeksään Operational Actioniin (OA) Empact Firearms:in puitteissa ja toimi käytännössä operaatiojohtajana OA Fast Parcelissa, joka keskittyy (posti)lähetyksissä liikkuviin laittomiin aseisiin ja niiden osiin. Fast Parceliin osallistuvat lähes kaikki jäsenmaat (26 maata) ja se on pisimpään jatkunut Firearms OA, vuosibudjetin ollessa noin 100.000 euroa.

Operatiiviseen toimintaan liittyvänä esimerkkinä asetoiminto hoiti kansainvälisen yhteistyön Ruotsin kanssa kolmeen rikosjuttuun (kaksi Ruotsissa ja yksi Suomessa). Kokonaisuuteen liittyy muutamia konepistooleita, joissa on osittain samoja osia.

Huumausainerikollisuus

Kannabiksen kasvatusta kotimaassa säilyi suunnilleen ennallaan ja on edelleen pääosin yksittäisten toimijoiden hallussa. Järjestäytynyt rikollisuus ei toistaiseksi ole mainittavassa määrin tässä mukana.

Marihuanaa ja hasista salakuljetettiin edelleen maahan useimmiten lentoteitse. Salakuljettajat saapuivat pääasiassa Espanjan ja Portugalin alueelta aineen ollessa kätkeytynä kehoon tai matkalaukkuihin.

Kokaiinin käyttö on edelleen kasvussa. Yhtenä merkittävänä syynä on edelleen kokaainikartellien lisääntynyt aineen salakuljetus Eurooppaan, joka näkyy myös Suomessa. Ainetta salakuljetetaan sekä Keski-Euroopasta että akselilta Espanja–Portugali, pääosin lentäen, kuten hasiskin. Kokaiinia on takavarikoitu enemmän myös normaalien kentällä tapahtuvien kiinniottojen yhteydessä. Kasvua tukee myös jätevesitutkimuksessa havaittu kokaiinin määrän nousu.

Amfetamiini on säilyttänyt edelleen asemansa suomalaisena merkittävänä huumausaineena. Sen sijaan metamfetamiinin määrä on romahtanut, mutta amfetamiinia on takavarikoitu edellisvuosien tapaan.

Heroiinia on takavarikoitu erittäin pieniä eriä. Syksyllä 2018 tuli tietoa, että aineen käyttö olisi katukaupassa lisääntymässä. Osittain tätä tuki takavarikkojen hienoinen lisääntyminen, mutta toistaiseksi käytössä ei ole havaittu erityistä nousua. Tosin Itävallan tutkimassa eräässä casessa oli selvinnyt, että netin kautta oli Suomeen myyty pelkästään tässä casessa noin 220 g heroiniä. Tilannetta seurataan edelleen.

Nettikauppa on lisääntynyt edelleen ja myyntimäärät ovat kasvussa, aivan kuten saadun tiedon mukaan tapahtuu muuallakin maailmassa. Ulkomailla huumerikostutkijat ja nettitiedustelijat ovat perustaneet kiinteitä yhteisiä ryhmiä voidakseen paremmin iskeä edellä kuvattuun rikollisuuteen.

Samoin useassa tapauksessa on mukana talousrikostutkija, jolloin on saatu takavarikkoon myös muun muassa virtuaalivaluuttaa ja muuta omaisuutta. Ulkomaisissa esityksissä on viime aikoina kiinnitetty huomiota nettikaupan haasteisiin, jotka tulevat esille ei englanninkielisten myyntisivujen kohdalla. Tämä koskee myös suomenkielisiä sivuja.

Ekstaasia eli MDMA:ta esiintyy myös paljon, suurelta osin netin kautta tilattuna.

Subutexin osalta tilanne on pysynyt myös ennallaan. Tabletteja takavarikoidaan edelleen runsaasti.

Huumausaineiden lähtöaineita on kuljetettu Suomen kautta muun muassa Puolaan, pääosin Kiinasta lentoteitse tulleissa konteissa. Tiedossa ei ole, että näitä lähtöaineita olisi jäänyt Suomeen.

Henkilöihin kohdistuva rikollisuus

Tilaston mukaan henkilö-ryhmä käsitteli vuonna 2018 yhteensä 2.340 asiaa, joihin liittyi 10.280 väli-toimenpidettä. Ryhmään sisään tulevat asiat ja pyynnöt lisääntyivät vuonna 2018 noin kymmenen prosenttia verrattuna vuoteen 2017 (henkirikokset ja muut väkivallanteot, kadonneet henkilöt, lapsikaappaukset, kuolemansyyntä selvittämiset ja kuolemasta ilmoittamiset).

Etenkin pyynnöt Ruotsista ja Norjasta ovat nousseet huomattavasti. Ruotsin ja Norjan viranomaiset ovat nykyisin hyvin tietoisia siitä, että Suomessa ruotsi on toinen virallinen kieli, joten suuri osa pyynnöistä saapuu Ruotsista ruotsin kielellä ja vastaavasti Norjasta norjan kielellä. Pohjoismaiden pyyntöihin pyritään vastaamaan ruotsinkielellä, mikä on käytäntö skandinaavisessa poliisiyhteistyössä. Muutoin työkieli on englanti.

Toiminto tehosti yhteistyötä Ulkoministeriön konsuliasioiden yksikön kanssa molemminpuolisessa tiedonvaihdossa rikosasioissa.

Työmäärää kasvattivat erityisesti Ruotsista saapuneet konsultaatiopyynnöt, Eurooppalaiset tutkintamääräykset sekä jutunsiirrot Ruotsin poliisipiireiltä ja syyttäjiltä.

PRÜM-toiminto

Vuoden 2018 aikana Prüm-sormenjälkiosumien määrä jatkoi kasvuaan. DNA-osumissa on nähtävissä paluu vuoden 2016 tasoon. Vuosi 2017 oli poikkeuksellinen: EU:n suurimman DNA-rekisterin omaava Ranska liittyi tuolloin Prüm-tietojenvaihtoon, mikä aiheutti huomattavan piikin osumien määrään.

Hyvää päivittäistä yhteistyötä PTR-toiminnon ja rikosteknisen laboratorion sormenjälki- ja DNA-toimintojen kanssa on jatkettu. Lisäksi on luotu toimivat suhteet sekä Ruotsin että Viron poliisissa Prüm-asioita käsitteleviin henkilöihin ja HEPRU-hankkeeseen (henkilörekisteröintiprosessin uudistamishanke).

ISP-toiminto (Intern Service Provider)

ISP-toiminto laatii käytännössä kaikki Suomen poliisin, Tullin ja Rajavartiolaitoksen ulkomaisille internetissä toimiville yrityksille tehtävät tietopyynnöt. Lisäksi yksikössä vastaanotetaan, laaditaan ja välitetään ulkomaisten viranomaisten kyselyt Suomessa toimiville palveluntarjoajille.

ISP-toiminnolla on tärkeä rooli yksittäisten kohdennettujen väkivallanteiden estämisessä ja lasten seksuaalisen hyväksikäytön paljastamisessa. Toiminto tekee tiivistä yhteistyötä Keskusrikospoliisin internettiedustelun ja verkkorikostutkinnan kanssa.

ISP-toiminto käsitteli vuonna 2018 yhteensä 837 asiaa, joihin liittyi 4.704 toimenpidettä.

Yhdyshenkilötoiminta

Suomen poliisi on sijoittanut yhteensä kahdeksan pysyvää yhdyshenkilöä ulkomaille. Tämän lisäksi Suomesta käsin toimii kolme liikkuvaa yhdyshenkilöä, jotka käyvät säännöllisesti kohdealueillaan.

Suomella on Europolin päämajassa Haagissa yhdyshenkilötoimisto, jonka henkilöluku oli vuoden 2018 lopussa viisi henkilöä (2 poliisista, 1 Tullista, 1 Rajavartiolaikoksesta ja 1 Suojelupoliisista). Vuoden 2018 lopulla suomalaisia työskenteli Europolissa Haagissa eri tehtävissä kaikkiaan 22 henkilöä, joista Suomen lähettämien yhdyshenkilöiden ja yhden Seconded National Expert:n lisäksi muut ovat suoraan Europolin palkkaamia. Interpolissa työskenteli vuonna 2018 kaksi suomalaista asiantuntijaa.

Venäjällä työskentelee kaksi pysyvää ja kaksi liikkuvaa yhdyshenkilöä. Viroon on sijoitettu yhdyshenkilö, jonka toimialueeseen kuuluu myös Latvia. Kiinan Pekingissä työskentelee yhdyshenkilö, jonka toimialueeseen kuuluvat Hongkong ja Macao. Liettuan Vilnaan sijoitetun yhdyshenkilön toimialueeseen kuuluvat myös Valko-Venäjä ja Ukraina. Espanjaan sijoitettua liikkuvaa yhdyshenkilöä voidaan tarpeen tullen käyttää myös muissa maissa.

Varsinaisten poliisiyhdyshenkilöiden lisäksi Suomen poliisi osallistuu Eurlo-projektiin (European Return Liaison Officer), jossa keskitytään EU-alueella maastopoistamispäätöksen saaneiden henkilöiden palauttamiseen. Suomalainen Eurlo-yhdyshenkilö aloitti syksyllä 2017 Abujassa Nigeriassa ja keväällä 2018 Irakissa Bagdadissa.

Osa yhdyshenkilöistä on komennuksensa ajan Ulkoministeriön palveluksessa, mutta he toimivat operatiivisissa asioissa Keskusrikospoliisin ohjauksessa. Yhteistyö Ulkoministeriön kanssa on toiminut hyvin.

Pohjoismailla on sopimus keskinäisestä yhdyshenkilöiden hyödynnettävyydestä (Polis-Tull i Norden eli PTN). Tämä tarkoittaa sitä, että maat voivat käyttää toistensa PTN-statuksen omaavien poliisi- ja tulliyhdyshenkilöiden palveluita ja jakaa yhdyshenkilötoiminnon tuottaman raportoinnin. Myös Suomen Rajavartiolaitos osallistuu PTN-yhteistyöhön.

Kielipalvelut

Keskusrikospoliisin kielipalvelussa oli vuonna 2018 yhteensä 13 kielenkääntäjää. Käännettäviä kieliä on 13. Kääntäjistä kolme on sijoitettu Tutkintaosastoon ja 10 Tiedusteluosastoon. Kielipalvelu laajeni vuoden aikana yhdellä arabian kielen kääntäjällä. Määrällisesti kasvua tapahtui eniten venäjän kielen käännöstöissä, mikä johtui yhden ison tutkintakokonaisuuden tarpeista.

Viestiliikennekeskus

Suomen kansallinen Sirene-toimisto ja Interpol-toimisto (NCB, National Central Bureau, Helsinki) sijaitsevat Keskusrikospoliisin Viestiliikennekeskuksessa. Keskus välittää oikeus- ja virka-apupyynnöitä sekä muuta kansainväliseen viranomaisyhteistyöhön liittyvää tiedonvaihtoa Suomen lainvalvontaviranomaisten ja ulkomaisten viranomaisten välillä. Viestiliikennekeskus on kansainvälisen tiedonvaihdon keskitetty yhteispiste Suomessa ja toimii ympärivuorokautisesti.

Lainvalvontaviranomaisten lisäksi Viestiliikennekeskus tuottaa palveluita syyttäjälaitokselle ja Rikosseuraamusvirastolle sekä oikeusministeriölle, jotka ovat toimivaltaisia viranomaisia rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevissa asioissa. Viestiliikennekeskuksen tehtäviin kuuluu myös Suomeen ja Suomesta rikoksen johdosta tehtävien luovutusten täytäntöönpano. Viestiliikennekeskus on organisatorisesti osa Keskusrikospoliisin Tiedusteluosaston Kansainväliset asiat -linjaa.

Vuoden 2018 aikana kansainvälisessä tiedonvaihdossa tapahtui jonkin verran nousua osumatilastojen valossa liittyen liikkuviin kansainvälisiin rikollisryhmiin. Vuoteen 2017 verrattuna vakavien rikosten johdosta tarkkailuun kuulutettuja tavattiin Suomessa noin 40 henkilöä enemmän kuin vuonna 2018. Tällä tiedonvaihdolla voidaan arvioida olevan suuri merkitys valtion sisäiselle turvallisuudelle ja Schengen-alueen turvallisuudelle.

Schengenin tietojärjestelmän kansallisena vastuuviranomaisena SIRENE-toimisto vastaa osaltaan etsintäkuulutus-asiakirjojen laadusta ja ajantasaisuudesta sekä kuulutus-ten lisätietojen vaihdosta. Viestiliikennekeskuksen edustajat ovat merkittävässä roolissa kansallisen Schengen-järjestelmän kehittämisessä yhdessä hankkeesta vastaavan Poliisihallituksen kanssa. Viestiliikennekeskus on osallistunut Schengenin säädösmuutosesitysten sekä EU-laajuisten tietojärjestelmien yhteentoimivuussäätelyn valmisteluun ja muutosten vaikutusten arviointiin sekä ollut kehittämässä Schengen-alueen tiedonvaihtoa osallistumalla EU-komission korkean tason tiedonvaihdon työryhmiin. Suomen Schengen sääntelyn kansallinen toteutus arvioitiin vuonna 2018.

Interpolin kansallisen keskuksen tehtävänä on muun muassa kouluttaa Interpolin tietojärjestelmien käyttöön sekä vastata kansallisesta käyttäjähallinnasta. Kansallisen keskuksen tehtäviin kuuluu myös syöttää etsintäkuulutuksia ja valvoa Suomesta Interpolin tietojärjestelmiin syötettävän tiedon laatua ja laillisuutta. Viestiliikennekeskus osallistui vuoden 2018 aikana myös Interpolin tietojärjestelmien tehokkaamman hyödyntämisen edistämiseen EU-alueella.

Rikoksen johdosta tapahtuvien nouto- ja luovutustehtävien kokonaismäärä pysyi samalla tasolla vuoteen 2017 verrattuna. Vuonna 2018 Suomeen noudettiin 82 rikoksesta epäiltyä tai tuomittua ja palautettiin takaisin alkuperämaahan rangaistustaan suorittamaan 7 henkilöä. Suomessa otettiin kiinni ja luovutettiin ulkomaille 32 rikoksesta epäiltyä tai tuomittua henkilöä.

Viestiliikennekeskus osallistui osana Keskusrikospoliisin tulostavoitteita rikoshyödyn jäljittämisen ja takaisinsaannin tehostamiseen. Osana näitä toimia olivat osallistuminen aktiivisesti ENFAST-verkoston (European Network of Fugitive Active Search Teams) toimintaan ja toiminnan kehittämiseen sekä etsintäkuulutusten julkaiseminen Europolin EU Most Wanted -sivustolla.

Vuonna 2018 Suomessa laadituista henkilön kiinniottoa ja luovutusta koskeneista kansainvälisistä etsintäkuulutuksista suurin osa oli Schengen-aluetta koskevia etsintäkuulutuksia (120 kappaletta), seuraavaksi eniten oli Interpolin etsintäkuulutuksia (65 kappaletta) ja kolmantena pohjoismaisia pidätysmääräyksiä (23 kappaletta). Samasta henkilöstä voidaan laatia sekä Schengen- että Interpol-kuulutus, joten laadittujen etsintäkuulutusten lukumäärä ei suoraan kerro etsintäkuulutettujen henkilöiden todellisesta määrästä.

Seuraava taulukko kuvaa poliisin kansainvälisen toiminnan volyymiä ja sen kehitystä.

Tehtävä/palvelu	2014	2015	2016	2017	2018
Viestiliikennekeskuksen viestit	105 142	124 800	124 551 ⁷	109 023	109 749 ⁸
Viestiliikennekeskuksen käsittelytoimenpiteet Sirene AKJ ⁹ ja RTP AKJ (2016 alkaen Kasi)	9 928	8 574	9 087	8 998	9278 ¹⁰
Schengen-osumat Suomessa ¹¹	565	700	812	875	971 ¹²
Osumat Suomen Schengen-kuulutuksiin	435	807	756	1196	1121
Noudot Suomeen	89	95	77	60	82
Noudettujen palautukset	9	20	18	12	7
Luovutukset Suomesta	49	45	54	52	32
Schengen-osumat Suomessa ¹³	371	565	700	812	875 ¹⁴
Osumat Suomen Schengen-kuulutuksiin	330	435	807	756	1196
Noudot Suomeen	102	89	95	77	60
Noudettujen palautukset	10	9	20	18	12
Luovutukset Suomesta	48	49	45	54	52

⁷ Kasi-järjestelmän käyttöönottoon 15.12.2015 asti Viestiliikennekeskus vastaanotti, välitti edelleen ja lähetti kaikki NCB Helsingin viestit. Kasin käyttöönoton jälkeen KV-asiat -linjan käsittelijät ovat itse lähettäneet Kasista suoraan omat NCB-viestinsä. Luvussa ei ole mukana KV-asiat -linjan henkilöstön NCB-viestit (4.487 kpl).

⁸ Kasi-järjestelmän käyttöönottoon 15.12.2015 asti Viestiliikennekeskus vastaanotti, välitti edelleen ja lähetti kaikki NCB Helsingin viestit. Tämä lukema on samasta lähteestä kuin vuosien 2014–2017 luvut; lukemassa mukana SIRENE-lomakkeet, SIRENE-, INTERPOL-, SIS II-, EUROPOL- ja VLK-viestit.

⁹ Schengenin tietojärjestelmä uudistuksesta johtuen vuosien 2014–2016 viestimääriä koskevat tilastot ovat puutteelliset. Väliaikaisesta SIRENE-järjestelmästä ei saada lukumääriä käsittelytoimenpiteistä. Samasta syystä Schengen-osumia koskevat tiedot ovat ainoastaan suuntaa antavia.

¹⁰ Kasiin merkityt VLK:n toimenpiteet (incoming, outgoing, internal).

¹¹ Schengen-osumiin on vuosina 2015 ja 2016 laskettu mukaan myös osumat INTERPOL-kuulutuksiin sekä pohjoismaiset pidätysmääräykset.

¹² Puhtaat Schengen-osumat vuonna 2018 Suomessa (= SIS II -hitit Suomessa eli muun Schengen maan kuulutuksiin hitit Suomessa). Luvussa pelkät SISII -hitit (eli ei INTERPOL-kuulutuksiin osumia, eikä pohjoismaisiin pidätysmääräyksiin osumia kuten 2015 ja 2016 merkitty).

¹³ Schengen-osumiin on vuosina 2015 ja 2016 laskettu mukaan myös osumat INTERPOL-kuulutuksiin sekä pohjoismaiset pidätysmääräykset.

¹⁴ Puhtaat Schengen-osumat vuonna 2017 Suomessa (= SIS II -hitit Suomessa eli muun Schengen maan kuulutuksiin hitit Suomessa). Luvussa pelkät SISII -hitit (eli ei INTERPOL-kuulutuksiin osumia, eikä pohjoismaisiin pidätysmääräyksiin osumia kuten 2015 ja 2016 merkitty).

Rikostekniset asiantuntijapalvelut

Rikosteknisistä asiantuntijapalveluista keskeisimpiä ovat tekniseen rikostutkintaan liittyvät toimeksiannot, sormenjälki- ja DNA-rekistereiden ylläpito, teknisen rikostutkinnan valtakunnallinen yhdenmukaistaminen ja laadunohjaus sekä teknisen rikostutkinnan menetelmien ja välineiden kehittäminen, valinta, hankinta ja ohjeistus.

Seuraava taulukko kuvaa Rikosteknisen laboratorion tutkimuspyyntöjen lukumääriä tutkimusalueittain vuosina 2014–2018.

Tutkimusalue	2014	2015	2016	2017	2018	Muutos 17->18
DNA-tutkimukset	7 767	10 062	12112*	11 835	12 462	5 %
Liikennejuopumustutkimukset	11 305	11 420	11 640	12 361	13 457	9 %
Huume- ja lääkeainetutkimukset	3 964	4 140	4 458	4 548	4 350	-4 %
Sormenjälkitutkimukset	1 958	2 018	1 737	1 627	1 528	-6 %
Ajoneuvotutkimukset	2	8	1	3	8	167 %
Alkoholijuomatutkimukset	5	10	6	10	9	-10 %
Asetutkimukset	373	304	392	420	541	29 %
Asiakirjatutkimukset	800	1 023	1 187	434	348	-20 %
Elektronimikroskooppiset tutkimukset	115	122	120	119	120	1 %
Hiukastutkimukset	263	213	128	86	131	52 %
Kansainväliset sormenjälkipyyntö	1 058	1 139	985	913	1 080	18 %
Kolikotutkimukset	362	386	343	359	387	8 %
Kuitu- ja karvatutkimukset	61	98	297	299	290	-3 %
Kuva- ja videotutkimukset	37	44	39	42	53	26 %
Käsialatutkimukset	114	120	110	72	45	-38 %
Luututkimukset	32	52	57	73	78	7 %
Muotojälkitutkimukset	606	571	386	281	337	20 %
Palokemialliset tutkimukset	387	381	364	342	293	-14 %
Räjähdyksaineet	58	31	50	60	42	-30 %
Sekalaiset kemialliset tutkimukset	45	59	73	71	93	31 %
Setelitutkimukset	668	1 112	1 174	884	934	6 %
Tekniset tutkimukset	103	92	100	87	79	-9 %
Tietotekniset tutkimukset	129	138	137	146	246	68 %
Äänitutkimukset	50	95	105	83	45	-46 %
Öljytutkimukset	22	66	37	30	24	-20 %
Yhteensä	30 284	33 704	36 038	35 185	36 980	5 %

DNA-tutkimusten vuoden 2016 lukuarvo sisältää henkilönäytteiden tuplarekisteröintejä. Sormenjälkitutkimusten toimeksiantojen tilastointia on tarkennettu ja kaikki tässä esitetyt luvut on laskettu takautuvasti uudelleen.

DNA-tutkimusten kysynnän kasvulle ei tunnu olevan rajoja. Kasvu on ollut jatkuvaa vuosituhannen vaihteesta asti ja vuonna 2018 rikospaikkänäytteiden määrä (32.000 näytettä) oli kaksinkertainen vuoteen 2010 verrattuna. Rikospaikkänäytteiden lisäksi vuosittain tutkitaan yli 12.000 henkilörekisterinäytettä.

DNA-tutkimusten kysynnän kasvu tukee Keskusrikospoliisin Rikosteknisen laboratorion yleisimmin saamaa asiakaspalautetta: DNA-tutkimus on erittäin tehokas esitutkinnan työkalu, jolla tuotetaan myös vahvaa näyttöä oikeusprosessin tarpeisiin. Muuten palvelu on hyvää, mutta tutkimusten toimitusaikojen tulisi olla nopeampia.

DNA-tutkimusta käytetään kaikkein vakavimpien rikosten esitutkinnassa, mutta yhtäläisellä myös rikosten ennaltaehkäisemisessä, esimerkiksi tapauksissa, joissa pyritään nuoren henkilön rikoskierteen katkaisemiseen tai rikosten sarjoittamiseen.

Rikostekninen laboratorio on kyennyt vastaamaan DNA-tutkimusten kysynnän kasvuun, vaikka henkilöstön määrä on pysynyt koko vuosikymmenen ajan samana. Laboratorio on panostanut voimakkaasti tutkimusprosessin optimointiin (muun muassa Lean-menetelmä), laboratorioautomaatioon ja -tietojärjestelmiin. Kertaluonteisia investointeja lukuun ottamatta yhden näytteen tutkiminen maksaa tällä hetkellä keskimäärin 57 euroa, joka on puolta vähemmän kuin vuonna 2010.

DNA-tutkimusten palvelukyvyyn paraneminen näyttää saavuttaneen huippunsa. Kysyntä kasvaa edelleen, mutta samalla myös keskeneräisten tutkimusten lukumäärä kasvaa. Tilanne on päivä päivältä vaikeampi. Tilanteen korjaamiseksi vuodelle 2019 esitettiin viiden henkilötyövuoden lisäystä DNA-laboratorion henkilöstöön.

Tietoteknisten tutkimusten toimeksiantomäärät lähes kaksinkertaistuivat vuoteen 2017 verrattuna. Myös asetutkimusten määrät kasvoivat 20 prosentilla.

Rikosteknisessä laboratoriossa jatkettiin Lean-projekteja; niiden ansiosta muun muassa asetutkimusten jono saatiin purettua. Vaativan teknisen rikostutkinnan koulutustilaisuuksia järjestettiin pyynnön mukaisesti DNA-, hiukkas-, kuitu-, muotojälki- ja asetutkimusten alueilla.

Rikosteknisen laboratorion vastuulla oli vetää kaksivuotinen UUSO-hanke, jonka tavoitteen on hankkia ja ottaa käyttöön uusi monibiometriajärjestelmä sormenjälkien ja kasvojen tunnistamiseen. Vuonna 2018 toteutettiin järjestelmän hankinta kilpailullisen neuvottelumenettelyn avulla, tehtiin tarkennetut toiminnalliset määrittelyt ja käynnistettiin järjestelmän rakentaminen. Kilpailutuksella saavutettiin merkittävät kustannussäästöt aikaisempaan järjestelmään verrattuna. Järjestelmä tullaan ottamaan käyttöön vuoden 2021 alussa.

Rikostekninen laboratorio osallistui EU-rahoitteiseen Stefa-hankkeeseen, jonka tavoitteena on eurooppalaisten rikoslaboratorioiden suorituskyvyn vertailu niin sanottuna benchmarking-tutkimuksena. Alustavien tilastojen pohjalta Rikostekninen laboratorio on toimeksiantotutkimusten osalta tehokkuudessaan omaa luokkaansa, mutta toisaalta se ei kykene riittävään tasoon tutkimus- ja kehittämistoiminnassaan.

Sormenjälkitutkimusten osalta on todettava erikoinen ilmiö. Rikostekniseen laboratorioon lähetettyjen toimeksiantojen (ja näytteiden) määrä on jatkuvasti vähentynyt vuodesta 2014 lukien, mutta silti rekisteriosumien määrä on kasvanut 32 prosenttia. Ilmiö johtuu todennäköisesti siitä, että näytteet taltioidaan yhä paremmin rikospaikalla ja että tunnistusmenetelmät ovat kehittyneet.

ICT-tutkimusten valtakunnalliset hankintapalvelut keskitettiin Rikostekniseen laboratorioon, joka käynnisti toiminnan uutena rekrytoidun vastuuhenkilön ja Poliisihallituksen erillisrahoituksen turvin. Toiminto on jatkuva ja sillä hankitaan kaikkien poliisilaitosten ICT-tutkinnassa tarvittavat erikoisohjelmistot ja -laitteet.

Poliisihallitus asetti valtakunnallisen teknisen rikostutkinnan laadunohjausryhmän, jonka puheenjohtajana toimii Rikosteknisen laboratorion laatupäällikkö. Laadunohjausryhmä aloitti toimintansa Poliisihallituksen antaman määräyksen mukaisesti. Ryhmän työssä ovat painottuneet määräyksessä sen tehtäviksi asetetut laatuun ja yhdenmukaisuuteen liittyvien linjausten tekeminen, koulutustarpeiden tunnistaminen ja koulutustilaisuuksien suunnittelu, tilamäärittelyjen tekeminen teknisen rikostutkinnan toimitilojen

osalta, laitteiden ja välineiden kartoittaminen ja niiden toiminnan ja huoltojen määrittely, laatuosaamisen lisääminen ja laatupäälliköiden roolin tukeminen ja vahvistaminen.

Rikosteknisten näytteiden sinetöintikäytännöt otettiin valtakunnallisesti käyttöön koko poliisin osalta. Tarvittavat pakkaukset ja sinetöintitarvikkeet hankittiin keskitetysti Rikosteknisen laboratorion toimesta ja jaeltiin poliisilaitoksille.

Keskusrikospoliisi saattoi loppuun yhteistyössä Poliisihallituksen ja poliisilaitosten kanssa laaja-mittaisen RITU-laadunkehittämishankeen, jonka tavoitteena oli akkreditoida teknisten rikostutkimuskeskusten laatujärjestelmä ISO17025-standardin mukaisesti. Hanke eteni suunnitellusti ja vuoden 2018 aikana kaikkien poliisilaitosten tekniset rikostutkimuskeskukset saivat akkreditoinnin tai odottivat akkreditointipäätöstä. Myös tietoteknisen tutkinnan laatujärjestelmän rakentaminen paikallispoliisille eteni suunnitellusti DIGILA-hankkeen myötä.

3.4.2 Rikostorjunnan ja tutkintamenetelmien kehittäminen

Tulostavoitteet 2018

Poliisin yhteiset tavoitteet

- Kehitetään rajat ylittävän rikollisuuden torjunnan prosesseja ja menetelmiä yhdessä paikallispoliisin ja muiden viranomaisten ja yhteistyötahojen kanssa.

Yhteenveto ja päätelmät

Keskusrikospoliisin kehittämistoimintaa toteutetaan erilaisilla kehittämishankkeilla ja -projekteilla. Vuonna 2018 oli käynnissä useita erillisrahoitteisia kehittämishankkeita ja -projekteja. Tämän lisäksi kehittämistyötä tapahtuu operatiivisen toiminnan ohessa ilman erillistä projektointia ja rahoitusta. Kehittämistoimien keskeisin tavoite on rikostorjunnan suorituskyvyn kehittäminen sekä vaikuttavuuden ja kustannustehokkuuden lisääminen.

Vuonna 2018 kehittämistoimien painopisteenä oli kansainvälisten yhteistyömahdollisuuksien lisääminen sekä kansainväliseen yhteistyöhön tähtäävien kehittämis- ja rahoitusmenettelyiden kartoittaminen. Tämän toiminnan lähtökohtana ovat Keskusrikospoliisin strategiasta, tulostavoitteista sekä operatiivisen toiminnan vaatimuksista kumpuavat kehittämisveloitteet sekä toisaalta rikostorjunnan kehittämiseen kohdennettävien rahoitusmahdollisuuksien kaventuminen ja poliisin kiristynyt rahoitustilanne.

Keskeisenä toimijana kehittämistoimien koordinoinnissa on Keskusrikospoliisin kehittämistoiminnan ryhmä, jonka tehtävänä on tunnistaa innovatiivisimmat ja tuottavimmat kehittämisideat, edesauttaa kehittämistoimien rahoittamista ja tukea kehittämisen toimijoita läpi koko prosessin. Vuonna 2018 kehittämistoiminnan ryhmä kokoontui yhdeksän kertaa.

Kehittämishankkeille myönnetty ulkopuolinen rahoitus edellyttää hankkeiden tuloksellisuuden hallittua ja laadukasta seurantaan, mistä syystä hankkeiden ja projektien tulostavoitteiden saavuttamista ja käytettyjä resursseja seurataan koko hankkeen ajan sekä rahaston asettamien vaatimusten että poliisin strategian ja tulostavoitteiden näkökulmasta. Vuonna 2018 hankkeiden hallinnointi-, seuranta- ja raportointimenettelyt toteutettiin Poliisihallituksen ylläpitämässä Hankesalkku-sovelluksessa. Lisäksi kehitettiin muita, reaaliaikaisia mekanismeja kehittämistoimien seurantaan virastossa.

Kehittämisen vaikuttavuutta organisaatiossa voidaan arvioida siitä alkaen, kun uusi toiminta vakiintuu osaksi operatiivista toimintaa. Hankkeen tai projektin toteutunut yhteiskunnallinen vaikuttavuus on nähtävissä vasta pidemmällä aikavälillä poliisin toiminnan vaikuttavuutta ja tuloksellisuutta arvioitaessa.

3.4.3 Muut yhteiset palvelut

Tavoitteiden osa-alueet ovat laillisuusvalvonta, tietoturvallisuuden ja tietosuojaan valvonta, viestintä, materiaalipalvelut, muut hallintopalvelut, toimitilat sekä ICT-palvelut.

Tulostavoitteet 2018

Poliisin yhteiset tavoitteet

- Keskusrikospoliisi saattaa asetettuun määräaikaan mennessä toimintansa Poliisihallituksen ohjauksen mukaisesti vastaamaan uudistuvan tietosuojalainsäädännön vaatimuksia.
- Keskusrikospoliisi osallistuu hallinto- ja tukitehtävien keskittämisen selvitykseen.
- Keskusrikospoliisi tukee taloushallinnon tehtävien hallittua siirtoa Palkeisiin erityisesti siirron alkuvaiheessa.
- Valmistaudutaan vuoden 2019 Suomen EU:n puheenjohtajuuskauteen.

Tuloksen ja toiminnan arvioinnissa käytettävät tunnusluvut

Toiminnan seuraamisessa on tilastoinnin lähteenä käytetty pääosin poliisin tulostietojärjestelmää (PolStat), mutta myös yksiköiden omaa seurantaa sekä viraston käytössä olevia talous- ja henkilöstöhallinnon tietojärjestelmiä.

Kustannusten 2016–2017 laskenta on toteutettu käyttäen talous- ja henkilöstöhallinnon seurantajärjestelmiä. Tasomuutokset johtuvat seurantakoodiston uudistamisesta vuodelle 2016. Muuttuneista seurantamenetelmistä johtuen vuodet eivät ole vertailukelpoisia keskenään, vaikka laskennassa on pyritty soveltamaan aiemmin tehtyjä linjauksia.

Poliisihallinnon työaikakoodiston uudistamisesta johtuen työaikaa koskeva toteumatieto vuodesta 2016 lukien ei ole vertailukelpoinen aiempiin vuosiin nähden. Työaikaan on otettu mukaan mahdollisimman lähelle entisiä työaikakoodeja vastaavien koodien kertymä.

Toiminnallinen tehokkuus, tuotokset ja laadunhallinta - laillisuusvalvonta	Toteuma 2016	Toteuma 2017	Tavoite 2018	Toteuma 2018
TALOUDELLISUUS				
Sisäisiin ICT-palveluihin käytetty työaika, tunnit/1640	7,8	4,8	5	4,43
Viestintään käytetty työaika, tunnit/1640	2,5	2,8	3	3,93
Yksikön sisäiseen materiaalihallintoon käytetty työaika, tunnit/1640	3,1	2,9	4	4,12
Laillisuusvalvontaan käytetty työpanos, htv	3	3	3	3,25
TUOTTAVUUS				
Yksikön omat - tuottavuus				
Tukitoimintojen osuus viraston kokonaistyöajasta, %	12	11,4	12	11,7
PALVELUKYKY JA LAATU				
Kantelujen keskimääräinen käsittelyaika, kk	2	3	3	2
Tietoturvakoulutuksen kattavuus %, verkkokoulutuksen suorittaminen.	100	100	100	100

Toiminnallinen tehokkuus, tuotokset ja laadunhallinta - laillisuusvalvonta	Toteuma 2016	Toteuma 2017	Tavoite 2018	Toteuma 2018
SUORITTEET				
Annettu sisäinen tietoturvakoulutus tuntia x henkilö.	800	800	500	500
Yksikön omat - suoritteet				
EOA:n, Oka:n, SM:n ja viraston antamien toimenpideratkaisujen lkm	4	4	1	6
Virkatehtäviin perustuvat langettavat rikostuomiot lkm	2	1	0	1

Yhteenveto ja päätelmät

Keskusrikospoliisin voidaan katsoa saavuttaneen sille muiden yhteisten palveluiden osalta asetetut tulostavoitteet 2018.

Tulostavoitteeksi oli asetettu, että Keskusrikospoliisi osallistuu poliisin yhteiseen hallinto- ja tukitehtävien keskittämisen selvitykseen. Poliisihallitus ei kuitenkaan ole käynnistänyt selvitystä. Hankintatehtävien osalta poliisihallintotason selvitys aloitettiin kertomusvuona ja siihen Keskusrikospoliisi on osallistunut aktiivisesti. Viraston hankintatehtävät (mukaan lukien matkatilaukset) keskitettiin Hallintopalveluun kertomusvuoden keväällä ja samalla muodostettiin 1.6.2018 alkaen uusi Talous- ja hankintatiimi. Muutoksen myötä hankinta- ja taloustehtävät linkitettiin aiempaa tiiviimmin yhteen ja näin varauduttiin Handi-järjestelmän (hankinnasta maksuun) käyttöönottoon. Järjestelmän käyttöönoton suunnittelu alkoi kertomusvuoden loppupuolella ja järjestelmä on tarkoitus ottaa käyttöön vuoden 2019 keväällä.

Tulostavoitteena ollut taloustehtävien siirtäminen Palkeille koski ennen kaikkea matkailukujen asiatarkastusta. Siirto sujui hyvässä yhteistyössä pääosin hyvin sujuvasti.

Toimitila-asioissa tavoitteena on, että tilat tukevat toimintaa, ovat turvalliset, terveelliset ja nykyaikaiset.

KRP-talossa toteutettiin kertomusvuonna mittava määrä kunnostus- ja muutostöitä yhteistyössä kiinteistönomistajan Senaatti Kiinteistöjen ja Poliisihallituksen kanssa. Kiinteistön julkisivu- ja ikkunaremontti sekä datakaapeloinnin uudistaminen sekä pihakanen korjaus saatiin päätökseen ja aloitettiin yhden osan katon korjaus. Lisäksi toteutettiin monitilaratkaisu, jonka myötä saatiin hiukan helpotettua tilan ahtautta. Kertomusvuonna aloitettiin myös KRP-taloa koskeva potentiaalikartoitus, jonka avulla pyritään tilan ahtautta myös jatkossa helpottamaan. DNA-laboratorion ja joitakin muita tiloja sisältävän lisärakennuksen suunnittelu eteni ja jatkuu vuonna 2019.

Maakuntien toimipisteistä Turussa siirryttiin kertomusvuonna peruskorjattuihin tiloihin poliisitalossa. Samalla tilojen turvallisuutta ja toimivuutta parannettiin sekä tiloja pienennettiin, ja näin parannettiin tilatehokkuutta. Oulussa uudishankkeen suunnittelu on jatkunut koko kertomusvuoden. Vuoden 2018 aikana selvisi myös, että alun perin muutamien kuukauden väistötiloiksi suunnitelluissa tiloissa tullaan olemaan useita vuosia. Tilojen toimivuutta ja turvallisuutta parannettiin tästä syystä kertomusvuonna. Tampereella toimitiloissa tehtiin kertomusvuonna isompaa remonttia, jonka aikana tilojen toiminnallisuus ja terveellisyys olivat haasteellisia. Tampereen tila-asioiden ratkaisua selvitetään yhteistyössä Poliisihallituksen ja Senaatin kanssa. Rovaniemellä on selvitetty sisäilmatilannetta kertomusvuonna, mutta viraston tiloista ei suuria ongelmia löydetty.

Keskusrikospoliisin laillisuusvalvonnan perustan muodostaa viraston sisäinen päivitysjohdamisen yhteydessä tapahtuva esimiesvalvonta. Viraston Oikeusyksikkö kohdisti vuosittaiset tarkastuskäynnit vuonna 2018 tutkintaosastoon sekä rikostekniseen laboratorioon. Viraston laillisuusvalvontasuunnitelman mukaisesti tarkastustoiminnan painopisteinä vuonna 2018 olivat muun muassa pitkittyneet eli yli 540 vuorokautta kestäneet esitutkinnot, niin kutsuttujen perinteisten pakkokeinojen kirjaukset ja perustelut, salaisien pakkokeinojen käyttö, rekistereiden käytön lainmukaisuus sekä virka-autojen käyttö.

Keskusrikospoliisissa annettiin vuonna 2018 viisi virkamiesoikeudellista toimenpideratkaisua, jotka olivat kaksi varoitusta ja kolme huomautusta.

Selvänä muutoksena aiempiin vuosiin verrattuna voidaan mainita virastoa kohtaan esitettyjen siviilioikeudellisten vahingonkorvausvaatimusten määrän lisääntyminen vuonna 2018. Osa vaatimuksista on edennyt tuomioistuimeen ja niissä vaaditut summat ovat merkittäviä.

Vuonna 2018 Keskusrikospoliisi maksoi 11.920,55 euron arvosta vahingonkorvauksia.

Oikeusyksikkö antoi tarkasteluvuoden aikana juridista tukea rekisterioikeudellisissa asioissa, erityisesti tilapäisten analyysirekisterien perustamiseen ja käyttöön liittyvissä asioissa. Lisäksi Oikeusyksikkö antoi koulutusta tietosuojaan ja hallinnolliseen tietoturvaan liittyvissä asioissa. Poliisihallituksen ja tietosuojavaltuutetun aloitteesta erityisen tarkastelun kohteena vuonna 2018 olivat tilapäiset analyysirekisterit, mikä on työllistänyt merkittävästi viraston Oikeusyksikköä ja osastoja.

Vuonna 2018 tehtiin yksi rikoskokonaisuuteen liittyvä lokiselvitys sekä käsiteltiin muutamia muista poliisiyksiköistä virastoon siirrettyjä lokiselvityksiä.

Vuoden 2018 aikana saatiin Oikeusyksikön osalta päätökseen vuonna 2017 aloitettu Sharepoint- ja projektilevy-tallennuspalvelujen tarkastus. Tarkastusten tavoitteena oli käydä läpi tallennuspalvelujen ajantasaisuus, tietosisältö, käyttöoikeudet sekä henkilörekisteriluonne. Lisäksi Oikeusyksikkö valmisteli viraston lausuntoja muun muassa henkilötietolainsäädännön uudistamiseen liittyvistä säädöksistä.

Virasto osallistui vuoden 2018 aikana keskeisten poliisin tietoturvallisuuden normipäivitysten valmistelutyöhön. Tietoturvallisuuteen liittyvien poikkeamien osalta yksi oli merkittävä, jonka osalta rikosprosessi on kesken sekä haavoittuvuuteen liittyvä parannustyö kehityksessä. Kyseinen poikkeama on saatu hallintaan.

Viraston riskienhallintaprosessi toteutettiin suunnitelman mukaisesti prosessin ja eri riskilajiryhmien vastuullisten toimesta. Riskienhallinnan katsaus vuodelta 2018 ja siihen liittyneet hallintatoimet esiteltiin johtoryhmälle. Vuoden 2019 aikana prosessia kehitetään riskien tunnistamisen, hallittavuuden ja merkitysarvioinnin osalta. Virasto järjestää sisäisen työpajan asiaan liittyen kokonaisprosessin tarkastelemiseksi. Riskienhallintaan liittyen jatkettiin organisaatiturvallisuuden toimeenpanoa viraston turvallisuuden kehittämisohjelman mukaisesti, josta on raportoitu erikseen Poliisihallitukselle.

Keskusrikospoliisin viestintää tehtiin vuonna 2018 pääosaltaan kirjallisesti niin tiedotteilla kuin sosiaalisen median julkaisuina. Tiedotteita julkaistiin vuoden aikana 65 kappaletta. Pääosa niistä liittyi esitutkinnoista tiedottamiseen, mutta mukana oli myös ilmiötiedotteita, joissa esimerkiksi varoitettiin tietyistä rikosilmiöistä.

Yhteisöpalvelu Twitterissä Keskusrikospoliisin virallisen tilin seuraajien määrä kasvoi vuoden 2018 aikana noin 4.000 henkilöllä. Vuoden 2018 lopussa seuraajia oli yli 16.000, kun heitä vuoden 2017 lopussa oli 12.000.

Viraston yhteisen Twitter-tilin lisäksi Kyberrikostorjuntakeskuksella ja Rikosteknisellä laboratoriolle on omat tilinsä. Uutena toimijana Viestiliikennekeskus avasi oman tilinsä Twitteriin, ja sen julkaisut ovat toistaiseksi keskittyneet erityisesti kansainvälisiin etsintäkuulutuksiin. Yksiköiden tileillä oli vuoden 2018 lopussa noin 6.500 seuraajaa. Henkilökunnan virkaprofiileja on yhdeksän.

Instagramissa Keskusrikospoliisilla oli vuoden 2018 lopussa vajaat 2.000 seuraajaa.

Vuonna 2018 suurimpia viestinnällisiä ponnistuksia oli Talousrikostorjunta-linjan johtama operaatio Turun saaristossa ja siihen liittyvä viestintä. Suuria viestinnällisiä tapahtumia olivat lisäksi Ugandassa kuolleeseen suomalaismieheen liittyvä tutkinta, Espanjan kansalaiseen liittyvä kansainvälinen pidätysmääräys Suomessa ja Lempäälässä tapahtunut ammuskelu poliisia kohti, minkä yhteydessä poliisi joutui vastaamaan tulleen. Loppuvuodesta tiedotettiin myös kahdesta välikohtauksesta linja-autoissa, mikä sai myös merkittävää mediahuomiota.

Viestintä osallistui lisäksi aktiivisesti poliisin Kyberrikostorjuntakeskuksen rekrytointiprosesseihin rakentamalla keskuksen työntajakuvaa muun muassa sosiaalisen median kampanjoilla, koordinoimalla messuvierailuja ja koostamalla työnantajisivun viraston verkkosivuille. Vuoden 2018 Poliisin päivä järjestettiin KRP-talossa yhteistyössä Itä-Uudenmaan poliisilaitoksen kanssa. Viestintä oli mukana myös Lahdessa järjestetyillä Kokonaisturvallisuus-messuilla.

Tavoitteena ollut valmistautuminen vuoden 2019 Suomen EU:n puheenjohtajuuskauden aloitettiin kertomusvuonna yhteistyössä turvallisuusjärjestelyistä vastaavan Helsingin poliisilaitoksen kanssa sekä viraston sisäisellä työryhmätyöllä.

3.5 Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus

Keskusrikospoliisin vuoden 2018 maksullisen toiminnan tulojen määrä oli yhteensä 3.522 euroa. Maksulliselle toiminnalle ei ollut erikseen asetettuja tulostavoitteita.

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuustaulukko on kertomuksen *liitteenä 1*.

3.6 Ulkoinen rahoitus ja yhteisrahoitteinen toiminta

Keskusrikospoliisi hyödynsi vuonna 2018 ulkopuolisia rahoituslähteitä kehittämistoiminnassaan. Rahastoja, rahoitusohjelmia sekä niiden toimeenpanomenettelyjä seurattiin aktiivisesti ja projisoitiin kehittämistavoitteisiin.

Vuoden 2018 aikana Keskusrikospoliisi sai osana poliisin hankerahoitusta Euroopan unionin Sisäisen turvallisuuden rahaston ISF-P-rahastosta rahoitusta kuudelle hankkeelle. Näitä olivat Bitcoin, Terha, Salpa II, JRHT, Exit ja Stefa. Lisäksi saatiin rahoitusta Euroopan unionin Horisontti 2020 -rahoitusohjelman alaiseen Titanium-hankkeeseen ja AMIF-rahoituksen alaiseen Mises-hankkeeseen. Virasto sai rahoitusta myös Matkustaja-hankkeeseen, joka on Poliisihallituksen ISF-P-hanke.

Vuoden 2018 aikana Keskusrikospoliisi oli sijoitettuna virkamiehet kahteen EURLO-hankkeeseen, joista toista toteutettiin Irakissa ja toista Nigeriassa.

Vuonna 2018 yhteisrahoitteisen toiminnan omarahoitusosuus oli Keskusrikospoliisissa 35,1 % (2017: 71 %). *Liitteenä 2* on Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelman yhdistelmä 2018 ja *liitteenä 3* Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelman yhdistelmä 2018 (projekteittain).

Ulkoiselle rahoitukselle ja yhteisrahoitteiselle toiminnalle ei ollut erikseen asetettuja tulostavoitteita.

4. HENKISTEN VOIMAVAROJEN HALLINTA JA KEHITTÄMINEN

4.1 Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Tulostavoitteet 2018

Poliisin yhteiset tavoitteet

- Keskusrikospoliisi varmistaa kehysrahoituksen mukaisten sopeuttamistoimien hallitun toimeenpanon ja laatii kehyskauden kattavan ennakoivan henkilöstösuunnitelman.
- Keskusrikospoliisi edistää poliisin hyvää työnantajakuva ja varmistaa yhteistyössä yliopistojen ja korkeakoulujen kanssa sen tehtäväkentän kannalta oleellista osaamista omaavan henkilöstön rekrytoinnin.
- Keskusrikospoliisi osallistuu poliisin henkilöstöstrategian, tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman, osaamisen kehittämisen strategian ja rekrytointistrategian toimeenpanoon erillisen toimeenpanosuunnitelman mukaisesti. Keskusrikospoliisi vastaa henkilöstön osaamisen ylläpitämiseen tähtäävästä koulutuksesta.

Yhteenveto ja päätelmät

Keskusrikospoliisiin voidaan katsoa saavuttaneen sille henkisten voimavarojen hallinnan ja kehittämisen osalta asetetut tulostavoitteet 2018, vaikka tulostavoitteena olleita sopeuttamissuunnitelmaa ja kehyskauden kattavaa henkilöstösuunnitelmaa ei ole laadittu. Sopeuttamissuunnitelmalle ei kertomusvuonna ollut tarvetta eikä kehyskauden henkilöstöresurssitavoitteita (htv) ole tiedossa. Tämä vaikuttaa merkittävästi henkilöstösuunnitteluun.

Henkilöstösuunnittelussa onkin painotettu henkilöstön sijoittelun joustavuutta toiminnalliset tarpeet huomioiden, toiminnan vaatiman osaamisen varmistamista muuttuvassa toimintaympäristössä sekä rekrytoinneissa onnistumista. Resurssien uudelleenkohdistamista tapahtuu koko ajan ja se perustuu toimintaympäristön jatkuvaan analyysiin. Jokainen rekrytointi on mahdollisuus kohdentaa resursseja entistä tarkemmin vastaamaan muuttuvaa toimintaympäristön tilannetta ja teknisen kehityksen tuomia uusia mahdollisuuksia.

Keskusrikospoliisista on ollut osallistuja poliisin yhteisessä HR-kumppanuusvalmennuksessa (human resources), jossa on suunniteltu HR-kumppanuusmallin käyttöönottoa poliisissa. Samalla käynnistettiin viraston oman HR-toimintamallin suunnittelu. Tavoitteena on uudenaikaisella työskentelytavalla tukea paremmin johtoa ja esimiehiä HR-asioissa. Tarkoitus on käynnistää HR-kumppanuus vuoden 2019 aikana.

Keskusrikospoliisi on osaltaan edistänyt poliisin hyvää työnantajakuva muun muassa osallistumalla rekrytointimessuille ja yliopistojen ja korkeakoulujen rekrytointitapahtumiin sekä toteuttamalla rekrytointikampanjoita erityisesti kyberrikollisuuteen liittyvien virkojen täytöissä. Virastossa on myös vuosittain parikymmentä eri alojen opiskelijaa opintoihin liittyvässä harjoittelussa ja muutamia opinnäytetyön tekijöitä. Työhyvinvointiin, osaamisen kehittämiseen sekä esimiestyöhön panostamisella on myös tärkeä merkitys työnantajakuvalle. Näihin panostettiin kertomusvuonna (katso kohdat 4.2.2 ja 4.2.3).

Poliisin henkilöstöstrategian, tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman, osaamisen kehittämisen strategian ja rekrytointistrategian toimeenpanoa virasto on edistänyt Poliisihallituksen linjausten mukaisesti.

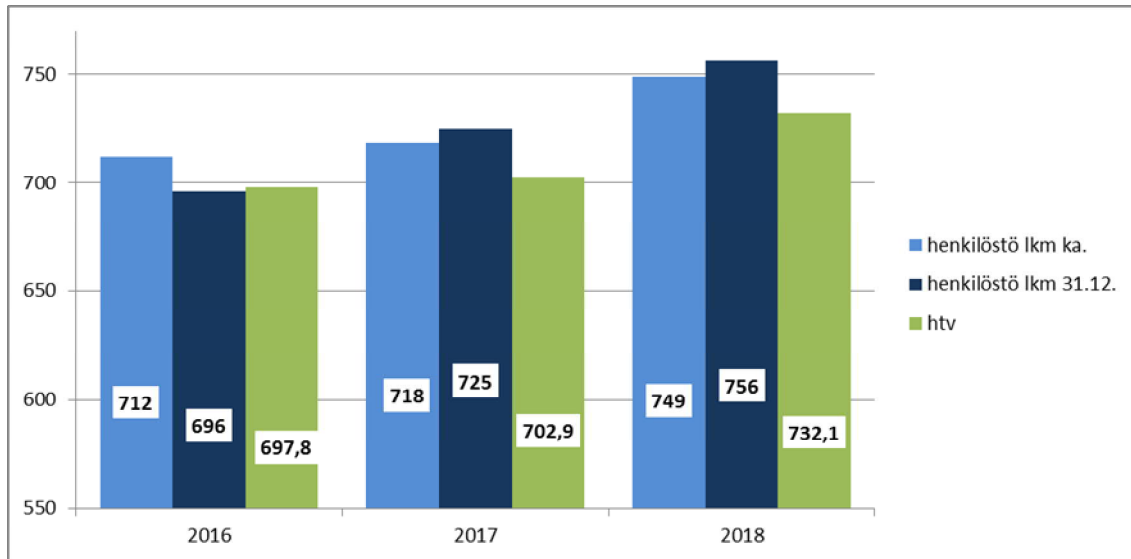
4.2 Henkilöstö

Toteutuneiden henkilötyövuosien (htv) kokonaismäärä lisääntyi 29,2 henkilötyövuotta edelliseen vuoteen verrattuna. Htv-määrään sisältyvät kehysrahoitettujen lisäksi Poliisihallituksen hankerahoituksella ja keskitetyllä rahoituksella palkatut henkilöt. Keskusrikospoliisi sai kertomusvuodelle merkittävän vakituisen henkilöstön lisäyksen, kun viraston peruskehukseen lisättiin niin sanottuna peruspohjan korjauksena 13 htv:tä, tupa- ja uhkatoimintoihin 10 htv:tä, 21 htv:tä kybertoimintoihin ja 1 htv järjestelmäkehitystehtäviin. Lisäksi aiemmin hankerahoituksella (Telepa) olleet teknisen tiedonhankinnan järjestelmiin liittyneet tehtävät (5 htv) siirrettiin kehukseen. Taloustehtävien Palkeisiin keskittämiseen liittyvä Kiti-vähennys oli -2 htv:tä. Edellä kuvatusti kehysrahoituksen htv-tavoite nousi 728 htv:een (2017/679, 2016/684).

HENKILÖSTÖRESURSSIT	Tavoite 2017	Toteuma 2017	Tavoite 2018	Toteuma 2018
Henkilöstömäärä ja rakenne, poliisin momentti				
1. Poliisin henkilöstö yhteensä, htv	707,3	702,9	741,4	732,1
2. Poliisimiehet, htv	433,3	422,8	448,5	440,6
3. Opiskelijat, htv	0	0,2	0	0
4. Muu henkilöstö, htv	274	279,9	292,9	291,5
5. Naisia, %-osuus koko henkilöstöstä	40	39,6	40	38,6
6. Naisia, %-osuus poliisimiehistä	15	17,5	15	18,3
Henkilöstön keski-ikä	-	46,6		46,4
Vakituisen henkilöstön lähtövaihtuvuus %	-	7,7	-	8
Sairauspoissaolot, työpäivää / htv	7,2	7,3	7,2	7,4
Työkyvyttömyyseläköitymisten määrä	-	-	-	2
Työtapaturmien määrä	-	29	-	28
Työtyytyväisyysindeksi		- *	3,5	3,5

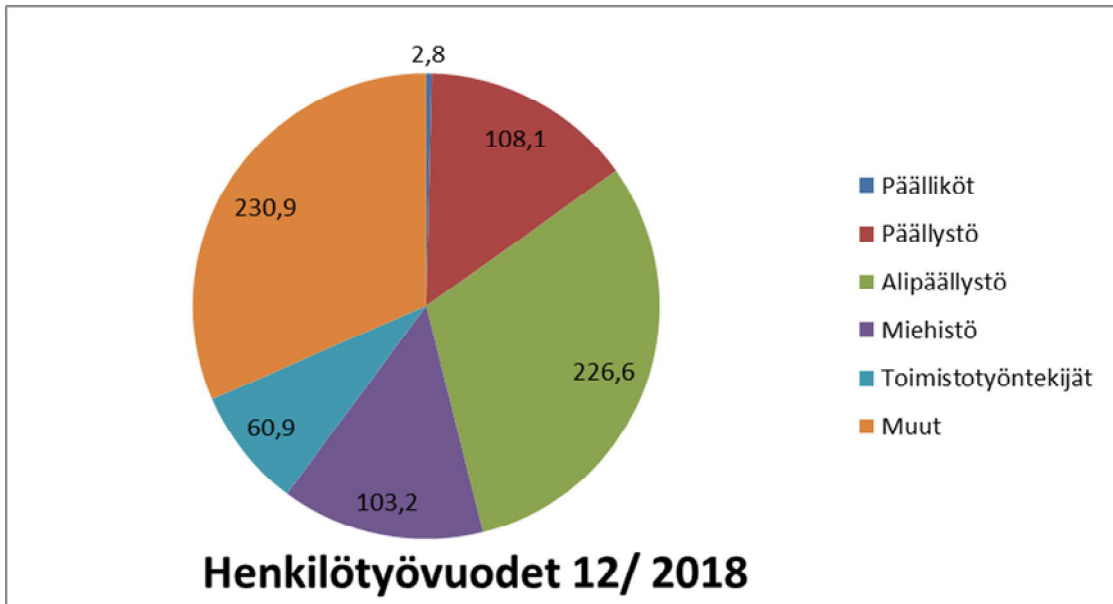
Kun vuoden 2018 toteumasta vähennetään Poliisihallituksen hankerahoitetut ja keskitetyllä rahoituksella rahoitetut htv:t saadaan kehysrahoitettujen toteutuneeksi htv-määräksi 718,7 (poliisit 432,5 ja muut 286,2), joka jäi 9,3 henkilötyövuotta vajaaksi vuoden 2018 htv-tavoitteesta (728 htv). Alitus johtuu pääosin edellä mainittujen uusien virkojen rekrytointiviiveistä, sillä rekrytoinnit päästiin aloittamaan vasta kertomusvuoden alkupuolella, mistä syystä nimitetyt aloittivat pääosin kevään ja kesän aikana. Kyber-tehtäviin oli haasteita saada hakijoita ja osa paikoista jouduttiin laittamaan uudelleen hakuun. Tämä lisäsi htv-vajausta.

Kertomusvuoden lopussa henkilöstömäärä oli 756 (2017: 725, 2016: 696) ja vuoden aikana henkilöstöä oli keskimäärin 749 (2017: 718, 2016: 712).

Henkilöstöryhmien osuuksissa henkilötyövuosien kokonaismäärästä ei ole juurikaan muutoksia edelliseen vuoteen verrattuna. Muun henkilöstön ja poliisihenkilöstön osuus suhteessa kokonaismäärän pysyi täysin samana.

Henkilötyövuodet	2016/12		2017/12		2018/12	
	lkm	%-osuus	lkm	%-osuus	lkm	%-osuus
Päälliköt	2	0,30 %	2	0,28 %	2,8	0,39 %
Päällystö	103,5	14,80 %	100,5	14,30 %	108,1	15,38 %
Alipäällystö	217,4	31,20 %	220,3	31,34 %	226,6	32,23 %
Miehistö	99,1	14,20 %	100,2	14,26 %	103,2	14,68 %
Poliisit yhteensä	421,9	60,50 %	423,0	60,18 %	440,6	60,18 %
Opiskelijat	0,5	0,10 %	0	0,00 %	0,0	0,00 %
Toimistotyöntekijät	61	8,70 %	60,2	8,56 %	60,9	8,66 %
Muut	214,4	30,70 %	219,7	31,26 %	230,6	32,81 %
Toimistotyöntekijät + muut	275,4	39,50 %	279,9	39,82 %	291,5	39,82 %
Kaikki yhteensä	697,8	100,00 %	702,9	100,00 %	732,1	100,00 %

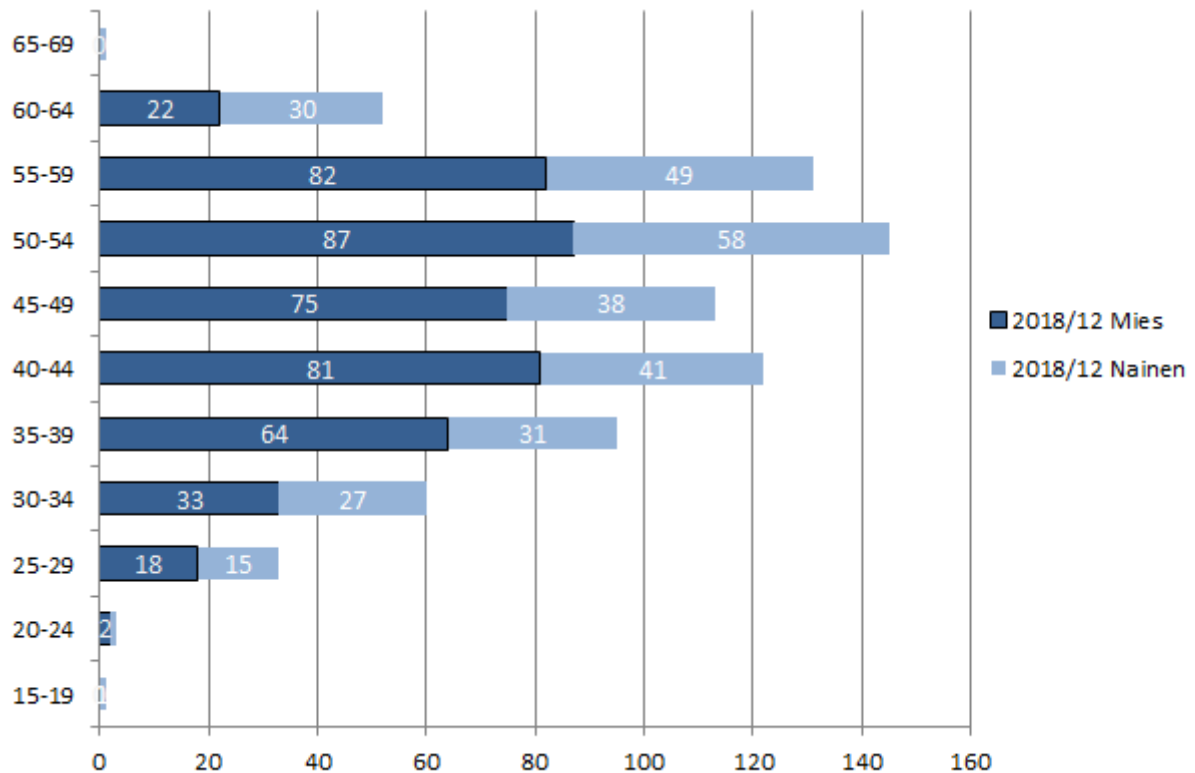

Naisten osuus poliisihenkilöstöstä oli kertomusvuoden lopussa 18,3 %, mikä on nousut aiempiin vuosiin verrattuna (2017/17,5 %; 2016/15 %). Koko henkilöstössä naisten osuus oli kertomusvuoden lopussa 38,6 % (2017/39,6 %; 2016/38,8 %). Johtotehtävissä toimivista (päällikkö, apulaispäällikkö, osastojen päälliköt ja Hallintopalvelun päällikkö) naisten osuus on pysynyt usean vuoden samana (2015–2018: 33 %).

Henkilöt vuoden keskiarvo		2016		2017		2018	
		lkm	%-osuus	lkm	%-osuus	lkm	%-osuus
Mies	Vakinainen	364	82,10 %	350	80,46 %	370	81,32 %
	Määräaikainen	79	17,90 %	85	19,54 %	85	18,68 %
	Miehet yhteensä	444	100,00 %	435	100,00 %	455	100,00 %
Nainen	Vakinainen	228	85,30 %	232	81,98 %	245	83,33 %
	Määräaikainen	40	14,70 %	51	18,02 %	49	16,67 %
	Naiset yhteensä	268	100,00 %	283	100,00 %	294	100,00 %
Vakinaiset yhteensä		593	83,30 %	582	81,06 %	615	82,11 %
Määräaikaiset yhteensä		119	16,70 %	136	18,94 %	134	17,89 %
Kaikki yhteensä		712	100,00 %	718	100,00 %	749	100,00 %

Määräaikaisen henkilöstön osuus (koko vuoden keskiarvona) on laskenut hieman edellisestä vuodesta. Määräaikaisia oli vuoden aikana keskimäärin 134 (2017/136, 2016/119) ja kertomusvuoden lopussa 130. Kertomusvuoden lopussa määräaikaisesta henkilöstöstä 63 % työskenteli sijaisena. Kertomusvuoden lopussa avoimen viran hoito oli määräaikaisuuden perusteena 6 henkilöllä, loppuilla määräaikaisuuden peruste oli tehtävän luonne tai projektityö. Määräaikaista tehtävää hoitavasta henkilöstöstä yli puolella (59 %) on vakinainen taustavirka.

Keskusrikospoliisin henkilöstön keskimääräinen ikä oli kertomusvuoden lopussa 46,4 vuotta (2017: 46,6; 2016: sama). Keskimääräinen ikä oli poliisihallinnon toiseksi korkein vuonna 2018. Suurin henkilöstöryhmä Keskusrikospoliisissa oli vuoden lopussa 50 - 54 -vuotiaat (2018: 145 henkilöä). Kertomusvuoden lopussa miesten keskimääräinen ikä oli 46,1 ja naisten 46,9 vuotta (2017: miesten 46,3 ja naisten 47,1, 2016: miesten 46,1 ja naisten 47,4,).

Vakinaisen henkilöstön lähtövaihtuvuudessa oli vähäistä kasvua. Se oli vuoden 2018 lopussa 8 % (2017: 7,7 %, 2016: 6 %). Eronneista vakinaisista henkilöistä 45 % jäi vanhuuseläkkeelle (2017/30 %, 2016/47 %). Vakituudesta palvelusuhteesta toisen työnantajan palvelukseen siirtyneistä 71,4 % siirtyi toiseen poliisiorganisaatioon.

4.2.1 Rekrytointi

Julkisia hakuja oli kertomusvuoden aikana 128 (2017/112, 2016/84). Poliisivirkojen hakijamäärät laskivat ja hakijamäärä oli enää keskimäärin 7 hakijaa avointa paikkaa kohden (2017/10, 2016/10). Tämän takana lienee kaksi seikkaa: työttömiä poliiseja ei tällä hetkellä ole eikä virastolla ole enää palkkakilpailukykyä muihin poliisin yksiköihin verrattuna. Hakijamäärät siviilivirkoihin ovat selkeästi suuremmat kuin poliisivirkoihin. Siviilivirkojen osalta hakijamäärissä oli kuitenkin jälleen laskua edelliseen vuoteen. Siviilivirkoihin oli keskimäärin 34 hakijaa/avoin työpaikka (2017/43, 2016/52). Avoinna oleviin siviilitehtäviin eniten hakemuksia saapui henkilöstösihteerin vakituisen tehtävään (123 hakemusta) ja tutkijaharjoittelijan vakituisen tehtävään (109 hakemusta).

Vuonna 2018 haasteena oli erityisesti kyberasiantuntijoiden rekrytointi. Keskusrikospoliisissa on haastaviksi koetuissa rekrytoinneissa käytetty valtiolle.fi -rekrytointikanavan lisäksi muitakin kanavia, muun muassa sosiaalista mediaa. Näiden kanavien merkitys nähdään tärkeäksi tulevaisuudessakin erityisesti erityisasiantuntijarekrytoinneissa, samoin erilaisiin rekrytointitapahtumiin osallistuminen. Lisäksi toteutettiin kybertehtävien rekrytointeihin liittyen erillinen kampanja.

Rekrytoinnit pohjautuvat aina viraston päällikön myöntämään täyttölupaun. Tehtävien hoidon järjestämiseksi otetaan huomioon erilaisia vaihtoehtoja, kuten tehtävien uudelleen organisointi ja sisäiset tehtäväjärjestelyt. Rekrytointiin lähdetessä harkitaan tarkoin viran sijoittuminen ja tehtäväkuva ennakoiden myös tulevaisuuden osaamistarpeet sekä toiminnalliset painopisteet.

4.2.2 Työsuojelu ja työhyvinvointi

Sairauspoissaolokertojen ja sairauspoissaolopäivien määrässä oli nousua edellisiin vuosiin verrattuna. Tässä on huomioitava henkilöstömäärän kasvu. Sairauspoissaolopäivien määrä henkilötyövuotta kohden kasvoi hiukan, mutta se on edelleen alhainen muuhun poliisihallintoon ja koko valtionhallintoon verrattuna.

- Sairauspoissaolopäiviä 5426 (2017/5124, 2016/5475)
- Sairauspoissaolotapauksia 1511 (2017/1381, 2016/1426)
- 7,4 sairauspoissaolopäivää/htv (2017/7,3, 2016/7,8)
- 78,2 % kaikista sairauspoissaolotapauksista lyhyitä 1-3 päivää kestäviä sairaustapauksia (2017/79,2 %, 2016/78,8 %)

Työtaturmien ja niistä aiheutuvien poissaolojen määrä on edelleen vähäinen. Työtaturmia ilmoitettiin kertomusvuonna 28 (2017/29, 2016/33). Työtaturmasta johtuvia poissaolopäiviä vuonna 2018 kertyi virastossa 159 päivää (2017/176, 2016/20). Operaatiivisessa toiminnassa työtaturmat ovat hyvin harvinaisia. Tapaturmia pyritään estämään riskienarvioinnin, ohjeistuksen ja erilaisten kehittämistoimenpiteiden avulla. Vuonna 2018 työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyi 2 henkilöä. (2017/0, 2016/1).

Työterveyshuollon palveluntuottajana on Mehiläinen Oy lukuun ottamatta Itä-Suomen yksikköä Joensuussa, jossa palveluntarjoajana on Terveystalo. Työterveyshuollon kanssa on tehty työterveyshuollon virastotason toimintasuunnitelma, joka päivitetään vuosittain ja jossa on huomioitu poliisin yhteiset painopisteet. Keskusrikospoliisin työterveyshuollon yhtenä tavoitteena on ollut painopisteen siirtäminen enemmän ennalta estävään työterveyshuoltoon ja kertomusvuoden aikana työterveyshuollon kustannusten painopisteen siirtymisessä olikin positiivista kehitystä tähän suuntaan.

Työterveyshuolto toteuttaa lainmukaiset työpaikkaselvitykset Keskusrikospoliisissa jatkuvana prosessina. Työpaikkaselvitys tehdään osastoittain siten, että joka vuosi yksi osasto on työpaikkaselvityksen kohteena. Osa selvitystä on osastokohtainen kysely, jonka tulosten perusteella tehdään kohdennettuja toimenpiteitä ja tarkempi kehittämissuunnitelma. Vuonna 2018 työpaikkaselvitys kohdistui Hallintopalveluihin ja Esikuntaan.

Poliisin henkilöstöbarometri toteutettiin kertomusvuoden aikana. Kyselyyn vastasi 53 % Keskusrikospoliisin henkilöstöstä. Kokonaistuloksia tarkasteltaessa merkittäviä muutoksia edellisen henkilöstöbarometrikyselyn (2015) tuloksiin ei ollut, vaan työhyvinvointitilanne on edelleen hyvä. Työilmapiiri ja työtyytyväisyys ovat hyvällä tasolla. Työn sisältöön, haasteellisuuteen ja työoloihin ollaan yleisesti tyytyväisiä sekä muun muassa mahdollisuuksiin sovittaa yhteen työ- ja yksityiselämä sekä työpaikan varmuuteen. Työnantajakuvaan, työpaikan maineeseen hyvänä työnantajana ollaan myös tyytyväisiä. Tuloksista on kuitenkin nähtävissä osalla työhön liittyvän jatkuvan kiireen, stressin ja kuormittuneisuuden lisääntyminen sekä viestintään ja tiedonkulkuun liittyvät haasteet. Tulosten käsittely ja kehittämistoimista sopiminen on sisällytty osaksi tavoite- ja kehityskeskusteluprosessia, jossa ryhmätuloskeskustelut ovat tärkeä osa toteutusta.

Henkilöstön työkykyä tuetaan kattavasti ja yhteistyö työterveyshuollon kanssa on erittäin sujuvaa. Virastossa on käytössä varhaisen välittämisen ja puuttumisen malli, päihdeohjelma sekä kriittisten tilanteiden jälkipuintitoiminta. Lisäksi henkisen kuormituksen hallinnassa hyödynnetään muun muassa työnohjausta ja poliisin posttraumatyöpajoja. Poliisimiesten fyysinen työkuunto testataan 2-3 vuoden välein. Vuoden 2018 alusta lähtien Smartumin liikunta- ja kulttuurituki ei enää ollut käytössä poliisihallinnon työntekijöille ja Poliisihallitus antoi uuden kuntoliikuntamääräyksen. Siihen perustuen henkilös-

tölle on tarjottu kertomusvuoden aikana monipuolisesti yhteisöllisyyttä edistäviä tilaisuuksia ja liikuntatapahtumia. Muutoksen seurauksena myös siviilihenkilöstölle tuli mahdollisuus liikkua työtilanteen sallien kaksituntia viikossa työajalla. Vantaan toimitalossa on ollut vuonna 2018 entistä monipuolisempi työnantajan kustantama ryhmäliikuntatarjonta. Kertomusvuonna toteutettiin kaksi viraston omakustanteista kuntoremonttikursseja. Keskusrikospoliisi tuki myös omaehtoisia ryhmämuotoisia jatkokuntouksia.

Työn ja yksityiselämän yhteensovittamista tuetaan erityisesti työaikaratkaisulla. Etätyömahdollisuuksia hyödynnetään monissa eri tehtävissä. Virastotyöaika tekevillä on mahdollisuus liukuvaan työaikaan. Joustavista työaikaratkaisusta osa-aikatyö on ollut käytössä erityisesti osittaisen hoitovapaan muodossa.

Keskusrikospoliisin työsuojelun toimintaohjelman 2016–19 ja vuosittaisen toimintasuunnitelman tavoitteena on osaltaan parantaa turvallisuutta, pitää yllä työtyytyväisyyttä, edistää henkilöstön työ- ja toimintakykyä sekä ehkäistä ja torjua työtapaturmia ja työstä johtuvia sairauksia. Toimintaohjelman laatiminen perustuu riskien arviointiin sekä muihin työhyvinvointia koskeviin selvityksiin. Työsuojelutoimikunnan lisäksi virastossa toimii työhyvinvointiverkosto.

Toimitiloilla on merkittävä vaikutus työhyvinvointiin ja työn sujumuuteen. Pääosin viraston toimitilat ovat terveelliset ja turvalliset. Sen sijaan toimivuudessa on kehitettävää. Vantaalla KRP-talossa henkilöstömäärän kasvu aiheuttaa haasteita toimitilasuunnittelussa ja työn tarpeet huomioiden ratkaisuja haetaan aloitetun potentiaalikalibroituksen avulla. Kiinteistöön on toteutettu ensimmäisen monitilaratkaisut viime vuosina. Turussa muutettiin kertomusvuonna peruskorjattuihin tiloihin ja henkilöstön palaute on ollut positiivista. Oulussa väliaikaistilojen turvallisuutta ja toiminnallisuutta parantavia toimenpiteitä toteutettiin yhdessä Oulun poliisilaitoksen, Senaatin ja Poliisihallituksen kanssa. Rovaniemellä toimitiloissa toteutettiin sisäilmatu tutkimus. Tutkimuksessa ei löytynyt epäpuhtauksia, mutta havaittiin ilmapuotoja rakenteissa, joiden korjaus alkaa vuonna 2019. Tampereella toteutettiin korjaustöitä ja todettiin, ettei siivouksen laatu vastannut palvelukuvauksen tasoa. Siivouksen laadun parantamiseksi tehdään toimenpiteitä. Turussa, Oulussa ja Rovaniemellä työhyvinvointia parannettiin kertomusvuonna myös kalusteiden, mm. sähkötyöpöytien hankkimisella.

Organisaatioturvallisuus on linkitetty kiinteäksi osaksi virastossa tehtävää muuta riskienhallintatyötä. Turvallisuutta kehitetään kokonaisuutena, jossa otetaan kokonaisvaltaisesti huomioon turvallisuuden eri osa-alueet sekä viraston eri toimipisteiden ja toimintojen turvallisuustarpeet. Vuonna 2018 KRP-talon turvallisuusvalvontaan osallistuva henkilöstö koulutettiin mahdollisia uhkatilanteita varten. Poliisin päivä 25.8. vaati tapahtuman turvaamistoiminnan ja turvallisuussuunnittelun osalta merkittävän työpanoksen.

4.2.3 Osaamisen kehittäminen

Keskusrikospoliisin henkilöstön osaamisen kehittämisen tavoitteena on saavuttaa poliisin henkilöstöstrategiaan, poliisin osaamisen kehittämisen strategiaan ja Keskusrikospoliisin strategiaan kirjatut tavoitteet ja osaamistarpeet. Osaamisen kehittämisen tavoitteina on aloitteellisesti ja ennakoivasti vastata muun muassa toimintaympäristön ja nopean teknologisen kehityksen haasteisiin.

Keskusrikospoliisi laatii vuosittain sisäisen koulutussuunnitelman, jossa on pyritty huomioimaan muun muassa strategiset tavoitteet, tulossopimukset, henkilöstösuunnitelma, osastojen tavoite- ja kehityskeskusteluista nousseet tarpeet, henkilöstöbarometritulokset, työhyvinvoinnin kehittämistarpeet ja -kohteet sekä valtakunnallisesti linjatut muut

koulutussuunnitelmat. Sisäisissä koulutuksissa paneudutaan muun muassa johtamiseen ja esimiestyöhön, työhyvinvointiin, työturvallisuuteen ja työyhteisötaitoihin, hyvän hallinnon edistämiseen, tulevaisuuden hallintaan, viestintään ja vuorovaikutukseen, ajankohtaisia tuulia -tietoiskuihin ja muihin ajankohtaisiin yleistä ja erikoisosaamista kehittäviin koulutuksiin. Lisäksi Keskusrikospoliisissa on sisäisiä koulutusohjelmia, joissa asiantuntijoita koulutetaan tehtäviin, ja joihin erillistä tutkintokoulutusta ei Suomessa ole saatavilla.

Keskusrikospoliisi osallistuu myös omalla asiantuntemuksellaan poliisin valtakunnallisen koulutuksen ja opintokokonaisuuksien suunnitteluun ja toteuttamiseen sekä panostaa kansallisten ja kansainvälisten viranomaisten ja sidosryhmien osaamisen kehittämiseen siltä osin, kuin se kytkeytyy Keskusrikospoliisin toimintaan. Keskusrikospoliisin osaamisen kehittämistä tullaan jatkossa suuntaamaan kohti monipuolisia palvelu- ja osaamiskokonaisuuksia sekä hyödynnetään uutta teknologiaa.

Kertomusvuoden aikana panostettiin esimiesten koulutuksiin suunnittelemalla ja järjestämällä kaksi uutta koulutusohjelmaa - uusien esimiesten koulutusohjelma ja esimiestyön valmennusohjelma, joka oli kohdennettu muutoin kuin poliisin päällystökoulutuksen kautta päällystökelpoisuuden omaaville henkilöille, jotka eivät vielä ole päällystötehtävissä. Palaute uusista koulutusohjelmista oli positiivista. Keskusrikospoliisista osallistui kolme esimiestä poliisihallinnon valmentavan johtamisen kouluttajakoulutukseen. Valmentava johtaminen on vuoden 2019 painopiste esimieskoulutuksissa.

Lisäksi vuoden 2018 aikana Keskusrikospoliisissa järjestettiin runsaasti erilaisia koulutustilaisuuksia em. teemojen pohjalta. Koko henkilöstöä koskevinä koulutuksina järjestettiin mm. turvallisuus- ja tietoturvakoulutusta, perehdyttämiskoulutusta, kielen huollon koulutusta, Lean-koulutusta ja asiakaspalveluviestinnän koulutusta. Ajankohtaisia tuulia -teemaan kuuluvia tietoiskuja tarjottiin henkilökunnalle eri aiheista, esimerkiksi elintarvikepetoksista, verkkovihasta ja informaatiovaikuttamisesta.

5. TILINPÄÄTÖSANALYYSI

Toimintojen kustannukset 2016–2018

Keskusrikospoliisin toiminnan kustannukset jakaantuivat toiminnoille ja ovat kehittyneet eri toiminnoissa seuraavasti:

Luvut 1000 €	2016		2017		2018	
Rikostorjunta	60 327	83,20 %	63 155	87,2 %	66 603	86,1 %
Valvonta	0	0	0	0	0	0
Hälytystoiminta	510	0,70 %	599	0,8 %	643	0,8 %
Muut	1 133	1,60 %	871	1,2 %	1 340	1,7 %
Tukitoiminnot	10 564	14,50 %	7 834	10,8 %	8 833	11,4 %
Yhteensä	72 535	100 %	72 459	100 %	77 419	100 %

Toiminnan kustannukset olivat vuonna 2018 yhteensä 77,4 miljoonaa euroa. Edellisen vuoden kustannukset olivat yhteensä 72,5 miljoonaa euroa. Tukitoimintojen kustannuksiin on tehty vuonna 2017 laskentatapamuutos vyörytyksien suhteen. Tukitoiminnoille kirjattuja kuluja ryhdyttiin vyöryttämään vuodesta 2017 alkaen ydintoiminnoille työaika-jakauman suhteessa.

Rikostorjunnan osuus toimintojen kokonaiskustannuksista laski 1,1 % edelliseen vuoteen verrattuna. Tukitoimintojen suhteellinen osuus kokonaiskustannuksista nousi edellisestä vuodesta 0,6 % ja muiden toimintojen osuus nousi 0,5 %. Tukitoimintojen kasvua selittää osittain se, että Keskusrikospoliisissa on aiempaa enemmän keskitetty mm. hankintoja maksettavaksi viraston yhteisistä kuluista, jolloin kustannukset ovat siirtyneet operatiivista toiminnasta Hallintopalveluun. Keväällä 2018 Keskusrikospoliisin hankintatoimi ja matkatilaukset keskitettiin Hallintopalvelujen Talous- ja hankintatiimiin. Keskitettyyn toimintoon siirrettiin osastoista kolme henkilöä. Aiemmin näiden henkilöiden kustannuksia on kirjattu osittain osaston ydintoiminnoille.

Keskusrikospoliisille on jyvitetty poliisin yhteisiä kustannuksia seuraavasti:

Luvut 1000 €	2018	2017	Muutos
Palvelukeskus Palkeet veloitus	394	351	43
Poliisihallituksen jyvitys	334	287	47
Valtorin Tuve ja Tori	1 782	1 619	163
Poliisiammattikorkeakoulu	2 084	1 934	150
Poliisihallituksen kustannukset	4 016	3 662	312
Valtiolle.fi -kustannukset		11	-11
yhteensä	8 610	7 864	704

Keskusrikospoliisin kustannuslaskennassa kustannukset vyörytettiin toiminnoille työajan suhteissa:

Luvut 1000 €	2018	2017	Muutos
rikostorjunta	7 248	6 690	524
tukitoiminnot	1 127	986	133
muut toiminnot	235	188	47
yhteensä	8 610	7 864	704

Keskusrikospoliisille vyörytettyjen kustannusten kasvu oli 9 % Katso tarkemmin *liite 4*, Kustannusraportti 2018 Kokonaiskustannukset / Kaikki momentit yhteensä.

Rahoituksen rakenne

Poliisin toimintamenomomentille Keskusrikospoliisi sai rahoitusta 68,8 miljoonaa euroa. Määräraha kasvoi edellisestä vuodesta 3,4 miljoonaa euroa. Määrärahasta käytettiin 64,9 miljoonaa euroa.

Tuottoja virasto sai yhteisrahoitteisen toiminnan tuottoina EU:lta ja valtion virastoilta ja laitoksilta yhteensä 875.666 euroa ja yhteistoiminnan kustannusten korvauksina yhteistyötahoilta 295.416 euroa. Yhteensä tuotot olivat 1.240.698 euroa ja ne on eritelty alla olevassa taulukossa. Tiedusteluosaston osuus tuloista oli 1.017.000 euroa, Rikosteknisen laboratorion 68.000 euroa, Tutkintaosaston osuus 73.000 euroa sekä muut 82.000 euroa.

Nettobudjetoidut tulot 2016–2018, €(momentti 26.10.01)			
Luvut €	2018	2017	2016
Julkisoikeudelliset suoritteet	3 522	3 702	4 010
Vuokrat ja käyttökorvaukset	27 771	28 656	8 651
Omaisuuksien myyntivoitot	879	0	0
Yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot EU:lta ja valtion virastoilta ja laitoksilta	875 666	683 470	3 138
Yhteistoiminnan kustannusten korvaukset	295 416	236 941	286 320
Muut tuotot	37 444	38 983	59 343
<i>Yhteensä tulot</i>	<i>1 240 698</i>	<i>991 752</i>	<i>352 811</i>

Vuoden aikana oli käynnissä kymmenen EU-rahoitteista projektia, josta kohdentui tuloja vuodelle 2018. Keskusrikospoliisin toteutusvastuulla oli kuusi ISFP-hanketta. Yhteisrahoitteinen toiminta on eritelty projekteittain *liitteessä 3* Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelman yhdistelmä 2018.

Talousarvion toteutuminen

Keskusrikospoliisille myönnetty vuoden 2018 toimintamäärärahan rahoituskehys (momentti 26.10.01.1) oli 67,7 miljoonaa euroa. Lisäksi Poliisihallitus jakoi määrärahaa hankkeiden rahoittamiseen yhteensä 1,1 miljoonaa euroa. Keskusrikospoliisin käytettävissä olevat määrärahat (momentti 26.10.01) olivat yhteensä 68,8 miljoonaa euroa.

Vuoden 2018 toimintamäärärahasta (sisältäen hankerahoituksen) siirtyi vuodelle 2019 yhteensä 3,9 miljoonaa euroa. Momentin 26.10.01.1 siirtyvä erä oli 3,6 miljoonaa euroa. Tämä sisältää viraston perustoiminnan siirtyvän erän (3,1 M€) lisäksi poliisin keskitetyn rahoituksen siirtyvän erän (0,5 M€). Peruskehysten siirtyvää erää kasvatti erityisesti uusien virkojen rekrytointiin kulunut aika ja siitä syntynyt htv-vajaus. Peruspalkkojen säästö oli työnantajakuluineen noin 1,5 M€ eli noin puolet kehysten siirtyvästä erästä. Keskitetyn rahoituksen siirtyvä erä muodostuu Rikosteknisen laboratorion konsernirahoituksesta (255 t€) ja telekuuntelun käyttömeneistä (250 t€). Poliisihallituksen hankemomentilta 26.10.01.2 jäänyt siirtyvä erä oli 237 t€.

Vuoden 2018 siirtyvä erä muodostuu seuraavasti:

Luvut €	
Perustoiminnan siirtyvä erä	3 145
Konsernipalvelut ja muu erikseen rahoitettu toiminta	500
POHA:n hankkeiden siirtyvä erä	237
Siirtyvä erä yhteensä	3 882

Alla olevassa taulukossa ovat Keskusrikospoliisin talousarvion eri rahoituslähteet ja vuoden 2018 toteuma näiden osalta sekä vertailulukuna edellisen vuoden toteuma.

Momentti	Tilinpäätös	Talousarvio	Tilinpäätös	Vertailu
	2017	2018	2018	
11.04.01 Arvonlisävero	138 883	168 497	168 498	
12.39.10 Muut sekalaiset tulot	3 389	1 903	1 903	
<i>Tuloarviotilit yhteensä</i>	<i>142 273</i>	<i>170 401</i>	<i>170 401</i>	
Momentti	Tilinpäätös 2017	Talousarvio 2018	Talousarvion määrärahojen käyttö 2018	Talousarvion määrärahojen siirto seuraavalle vuodelle
<i>23. Valtioneuvoston kansia</i>				
23.01.03.1 Euroopan unionin kansallisten asi- antuntijoiden palkkaus- menot	0	82 583	82 583	-
<i>24. Ulkoministeriön hallinnonala</i>				
24.10.21.01 Siviilikriisin- hallinta (EK)	0	4 435	4 435	-
<i>26. Sisäministeriön hallinnonala</i>				
26.01.29 Arvonlisävero	3 336 598	3 547 047	3 547 047	-
26.01.20 Tietohallinnon yhteiset menot	18 021	5 600	5 600	-
26.01.50.3 Todistajan- suojeluohjelma	3 365	6 585	6 585	-
26.10.01.1 Poliisi toimin- tamenot	59 500 678	67 687 978	64 042 825	3 645 152
26.10.01.2 Poliisi hanke- rahoitus	1 776 479	1 088 842	852 388	236 454
26.10.20 Maasta poista- mis- ja noutokuljetukset	134 541	229 035	229 035	-
<i>28. Valtiovarainministeriön hallinnonala</i>				
28.60.12 Osaamisen kehittäminen	49 454	51 469	51 469	-

33. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala				
33.01.29 Arvonlisävero	0	128	128	-
33.02.20.01 Kuolemansyyn selvittämisen menot	0	140	140	-
33.02.20.02 Oikeuslääketieteelliset tutkimukset	4 623	13	13	-
<i>Menoarviotilit yhteensä</i>	<i>64 823 759</i>	<i>72 703 854</i>	<i>68 822 248</i>	<i>3 881 606</i>
Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot				
	Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2018	Käyttö vuonna 2018	Siirretty seuraavalle vuodelle
4.17.26.01.50.3 Todistajansuojeluohjelma (EK)	-	6 635	6 635	-
<i>Määrärahatilit yhteensä</i>	<i>-</i>	<i>6 635</i>	<i>6 635</i>	

Seuraavassa taulukossa on menojen ja tuottojen muutos prosentteina verrattuna edelliseen vuoteen (*momentti 26.10.01*).

Luvut 1 000 €	2018	2017	Muutos €	Muutos %
Toiminnan tuotot	1 241	995	-246	24,7
Toiminnan kulut:				
Aineet ja tarvikkeet	4 059	3 705	-354	9,6
Henkilöstökulut	44 970	43 065	-1 905	4,4
Vuokrat	5 403	5 255	-148	2,8
Palvelujen ostot	8 856	7 648	-1 208	15,8
Muut kulut	2 731	2 485	-246	9,9
Poistot	2 146	2 568	422	-16,4
Sisäiset kulut	127	59	-68	115,3
Rahoitustuotot ja -kulut	1	-	1	
Satunnaiset tuotot ja kulut	12	5	7	140,0

Aineiden ja tarvikkeiden ryhmässä menot nousivat 354.000 euroa (9,6 %). Suurin muutos oli poliisin yhteisten digitaaliforensiikan hankintojen käynnistäminen kertomusvuonna. Poliisihallitus osoitti näin 295 t€ määrärahan. Rikosteknisen laboratorion konsernipalveluiden osuus aine- ja tarvikehankinnoista oli 2,4 miljoonaa euroa (edellisenä vuonna 2,2 miljoonaa euroa). Rikostekninen laboratorio on hankkinut Poliisihallituksen myöntämällä erillisrahoituksella keskitetysti rikostutkimusvälineitä ja -tarvikkeita myös poliisiyksiköiden rikostutkimuskeskuksille. Näitä hankintoja sisältyi aineisiin ja tarvikkeisiin yhteensä 950 t€ (2017/886 t€).

Henkilöstökulut kasvoivat noin 1,9 miljoonalla eurolla, mikä johtui erityisesti uusista perustoimintaan tulleista viroista, jotka kohdistuivat pääosin kyberrikos-, Tupa- ja Uhkat-toimintoihin. Henkilöstökulujen sisällä toteutui merkittäviä muutoksia vuodelle asetettujen tavoitteiden mukaisesti: työaikakorvaukset laskivat 85.000 euroa (-10,7 %) ja ylityöt 282.000 euroa (-32,6 %).

Vuokramenot kasvoivat 148.346 euroa. Toimitilojen vuokrat kasvoivat 198.653 eurolla, kuljetusvälineiden vuokrat vähenivät 41.658 euroa ja muut vuokramenot laskivat 8.649 euroa. Muihin vuokramenoihin sisältyvät tietokoneiden ja muiden laitteiden vuokramenot. ICT-päätelaitteet pääosin vuokrataan ja lisäksi Rikosteknisen laboratorion investointeja on rahoitettu leasingrahoituksella. Nämä molemmat nostavat vuokramenoja.

Palveluiden ostojen määrä kasvoi 1,2 miljoonalla eurolla. Suurimmat kasvut olivat IT-palveluissa 524 t€ sekä asiantuntija-, tutkimus- ja koulutuspalveluissa 493 t€. Matkakulut vähenivät 201 t€ edellisestä vuodesta. Vähennys kohdistui pääosin ulkomaan matkoihin, mutta myös kotimaan matkakulut suistuivat.

Alla olevassa taulukossa on esitetty bruttomenojen keskinäinen jakauma keskeisille menokohdille (*momentti 26.10.01*).

Luvut €	2016		2017		2018		2018
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	4 230 027	7 %	3 704 960	6 %	4 059 349	6 %	
Henkilöstökulut	44 166 963	69 %	43 000 306	69 %	44 885 858	68 %	
Vuokrat	5 093 395	8 %	5 254 563	8 %	5 402 909	8 %	
Palvelujen ostot	6 512 540	10 %	7 629 758	12 %	8 850 189	13,5 %	
Muut kulut	2 299 350	4 %	2 361 394	4 %	2 584 572	4 %	
Investoinnit	1 476 077	2 %	317 927	1 %	353 034	0,50 %	
Yhteensä	63 778 352	100 %	62 268 908	100 %	66 135 911	100 %	

Henkilöstökulut olivat 68 prosenttia kaikista menoista. Bruttomenojen jakaumassa henkilöstökulujen suhteellinen osuus putosi yhden prosenttiyksikön. Palvelujen ostojen suhteellinen osuus on noussut edellisen vuoden 12 %:sta 13,5 %:iin. Vuokrien sekä aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden osuus säilyi ennallaan.

6. SISÄISEN VALVONNAN ARVIOINTI- JA VAHVISTUSLAUSELMA

Keskusrikospoliisin vuoden 2018 sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilan arvioinnissa hyödynnettiin viraston Oikeusyksikön, Poliisihallituksen laillisuusvalvonnan, Poliisihallituksen sisäisen tarkastuksen ja eduskunnan oikeusasiamiehen tekemiä havaintoja sekä Poliisihallituksen toteuttaman sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan johdon itsearviointikyselyn tuloksia.

Valtion talousarviosta annetun asetuksen 65a §:n edellyttämänä sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausumana Keskusrikospoliisi esittää seuraavaa:

Keskusrikospoliisissa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan menettelyt ovat pääosin asianmukaisia ja riittäviä ja täyttävät niille asetetut vaatimukset. Keskusrikospoliisin sisäisen valvonnan perustan muodostaa päivittäisjohtamisen yhteydessä tapahtuva esimiesvalvonta, jota täydentävät viraston Oikeusyksikön suorittamat laillisuustarkastukset. Keskusrikospoliisissa tunnistetaan, arvioidaan ja hallitaan riskejä systemaattisesti ja niistä raportoidaan säännöllisesti. Väärinkäytöksiin ja normien vastaiseen toimintaan puututaan nopeasti.

Valvontahavaintojen ja itsearviointikyselyn perusteella todettiin seuraavat olennaisimmat kehittämiskohteet:

- Sähköisten toimintojen lisääminen valvonnan ja seurannan tosiasialliseksi mahdollistamiseksi.
- Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan resurssien puute, joka vaikuttaa niiden toteuttamiseen ja viivästyttää ennen kaikkea kehittävien toimenpiteiden toteutusta.

LIITE 1										
MAKSULLISEN TOIMINNAN KUSTANNUSVASTAAVUUSLASKELMA 2018										
Kaikki momentit yhteensä										
Yksikkö										Päivämäärä
Keskusrikospoliisi	Lisätietoja	Timo Relander p. 0407192176							18.2.2019	
	2016			2017			2018			
	1. Lupapalvelu suoritteet	2. Muut julkis-oikeudelliset suoritteet	3. Liike-taloudelliset suoritteet	1. Lupapalvelu suoritteet	2. Muut julkis-oikeudelliset suoritteet	3. Liike-taloudelliset suoritteet	1. Lupapalvelu suoritteet	2. Muut julkis-oikeudelliset suoritteet	3. Liike-taloudelliset suoritteet	Yhteensä
1. TUOTOT	0	4 010	0	0	3 702	0	0	3 522	0	3 522
2. KUSTANNUKSET										
Erilliskustannukset										
2.1 Aineet ja tarvikkeet	0	0	0	0	1 701	0	0	1 500	0	1 500
2.2 Henkilöstökustannukset	0	0	0	0	1 600	0	0	1 800	0	1 800
2.3 Vuokrat	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.4 Palvelujen ostot	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.5 Muut erilliskustannukset	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Yhteensä	0	0	0	0	3 301	0	0	3 300	0	3 300
Yhteiskustannukset (osuus)										
2.6 Tukitoiminnot	0	0	0	0	400	0		222	0	222
2.7 Poistot	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.8 Korot	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.9 Muut yhteiskustannukset	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Yhteensä	0	0	0	0	400	0	0	222	0	222
KAIKKI KUSTANNUKSET	0	0	0	0	3 701	0	0	3 522	0	3 522
KUSTANNUSVASTAAVUUS	0	4 010	0	0	1	0	0	0	0	0

LIITE 2			
Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelman yhdistelmä 2018 (1 000 €)			
	2018	2017	2016
Erilliset projektikohtaiset laskelmat esitetään edellisen välilehden taulukossa	toteuma	toteuma	toteuma
YHTEISRAHOITTEISEN TOIMINNAN TUOTOT			
- muilta valtion virastoilta saatu rahoitus	294	564	1 047
- EU:lta saatu rahoitus	580	119	12
- muu valtionhallinnon ulkopuolinen rahoitus	0	0	0
- yhteisrahoitteisen toiminnan muut tuotot	0	0	0
Tuotot yhteensä	875	683	1 059
yhteisrahoitteisen toiminnan erilliskustannukset			
- aineet, tarvikkeet ja tavarat	7	133	58
- henkilöstökustannukset	449	700	367
- vuokrat	56	0	35
- palvelujen ostot	513	1 032	225
"- muut erilliskustannukset" sis. arvonnäkövero	158	249	809
Erilliskustannukset yhteensä	1 183	2 114	1 493
yhteisrahoitteisen toiminnan yhteiskustannusosuus			
- tukitoimintojen kustannukset	146	248	188
- poistot	0	0	0
- korot	0	0	0
- muut yhteiskustannukset	0	0	0
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	146	248	0
Kokonaiskustannukset yhteensä	1 329	2 362	1 493
OMARAHOITUSOSUUS (tuotot - kustannukset)	-454	-1 679	-434
Omarahoitusosuus %	34,16	71,09	29,06

LIITE 3													
Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaauslaskelman yhdistelmä 2018 (1 000 €)													
	2240H-YHT00	ei kohdennettu proj	2240H-YHT004	2240H-YHT006	2240H-YHT005	2240H-YHT003	2240P-KRP00	2240P-KRP00	2240H-YHT005	2240H-YHT002	2240P-KRP00	2240H-YHT007	Yhteensä
	Bitcoin	KRP tiedustelu	Terha	Salpa II	JRHT	Exit	Nigeria yhdysm	Irak yhdysmies	Titanium	Matkustaja	Stefa	Misc	Yhteensä
Yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot													
- muilta valtion virastoilta saatu rahoitus	8	13	4	118	68	49				33		1	294
- EU:lta saatu rahoitus							159	352	45		25		580
- muu valtionhallinnon ulkopuolinen rahoitus													0
- yhteisrahoitteisen toiminnan muut tuotot													0
Tuotot yhteensä	8	13	4	118	68	49	159	352	45	33	25	1	875
yhteisrahoitteisen toiminnan erilliskustannukset													
- aineet, tarvikkeet ja tavarat	0				0	0	3	3					7
- henkilöstökustannukset	7		10	51	67	64	72	80	40	33	25	2	449
- vuokrat							56						56
- palvelujen ostot	1		1	225	21		12	254				0	513
"- muut erilliskustannukset" sis arvonlisävero	6			56	6	4	42	35	5		5		158
Erilliskustannukset yhteensä	13	0	11	331	94	67	185	372	45	33	30	2	1 183
yhteisrahoitteisen toiminnan yhteiskustannusosuus													
- tukitoimintojen kustannukset	2	0	1	41	12	8	23	46	6	4	4	0	146
- poistot													0
- korot													0
- muut yhteiskustannukset													0
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	2	0	1	41	12	8	23	46	6	4	4	0	146
Kokonaiskustannukset yhteensä	15	0	12	372	105	76	207	418	50	37	33	2	1 329
OMARAHOITUSOSUUS (tuotot - kustannukset)	-7	13	-8	-254	-37	-27	-49	-66	-6	-4	-9	-1	-454
Omarahoitusosuus %	46,30	0,00	68,97	68,24	35,49	35,01	23,51	15,74	10,99	9,61	26,47	56,09	34,16

LIITE 4

KUSTANNUSRAPORTTI 2018

Kaikki momentit yhteensä

KOKONAISKUSTANNUKSET

Yksikkö	Lisätietoja											
	Timo Relander p. 0407192176											
Keskusrikospoliisi	2 016	2 017	2 018	2 018	2 018	2 018	2 018	2 018	2 018	2 018	2 018	2 018
Selitte			Valvonta	Hälytystoiminta	Rikostorjunta	Muut tehtävät	Polisiikoulutus	Ohjaustoiminnot	Tukitoiminnot	Ydintointojen tietojärjestelmät	Tukitoiminnot yhteensä	Yhteensä
TUOTOT												
Maksullisen toiminnan tuotot	4 010	3 702	0	0	3 458	0	0	0	64	0	64	3 522
Liiketaloudellisten suoritteiden tuotot	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Lupapalvelut	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ampuma-asemaksut												0
Henkilökorttimaksut												0
Passimaksut												0
Vakavan muut lupasuoritteet												0
Sähköiset lupamaksut												0
Muut julkisoikeudelliset suoritteet	4 010	3 702	0	0	3 458	0	0	0	64	0	64	3 522
Vuokrat ja käyttökorvaukset	8 651	30 750	0	0	0	0	0	0	29 653	0	29 653	29 653
Muut tuotot	340 150	960 690	0	0	1 110 292	512	0	7 990	90 633	0	98 623	1 209 427
Satunnaiset tuotot	1 420	595	0	0	4 637	0	0	0	30	0	30	4 667
Rahoitus tuotot	0	0	0	0	14	0	0	0	0	0	0	14
TUOTOT YHTEENSÄ sisältää lupatuotot	354 231	995 736	0	0	1 118 401	512	0	7 990	120 380	0	128 370	1 247 283
TUOTOT YHTEENSÄ ilman lupatuottoja	354 231	995 736	0	0	1 118 401	512	0	7 990	120 380	0	100 598	1 247 283
KULUT												
Aineet ja tarvikkeet	4 230 028	3 705 037	0	15 682	3 993 481	26 978	0	303	22 751	0	23 053	4 059 194
Aineet ja tarvikkeet (poltto ja voiteluaineet)	151 735	161 557	0	0	150 282	0	0	303	11 105	0	11 407	161 690
Aineet ja tarvikkeet (kiinteistökulut)	153 866	155 468	0	0	151 113	0	0	0	11 646	0	11 646	162 759
Aineet ja tarvikkeet (muut)	3 924 427	3 388 012	0	15 682	3 692 085	26 978	0	0	0	0	0	3 734 746
Henkilöstökustannukset	43 734 166	42 875 200	0	484 991	38 453 270	722 197	0	222 748	5 472 319	102 925	5 797 982	45 458 451
Henkilöstökustannukset (varsinaiset palkat)	32 577 227	32 927 449	0	382 534	29 257 195	569 629	0	175 691	4 290 777	81 181	4 547 653	34 757 008
Virkasuhteisten työaika- ja suoriteper. lis.	730 271	795 654	0	0	686 480	0	0	0	14 069	0	14 069	710 549
Virkasuhteisten ylityökorvaukset	784 309	864 890	0	0	571 434	0	0	0	11 543	0	11 543	582 977
Lomarahja	2 108 584	1 517 957	0	17 574	1 344 133	26 170	0	8 072	197 127	3 730	208 928	1 596 805
Sairausaikalisä	147 904	143 253	0	1 591	121 714	2 370	0	731	17 850	338	18 919	144 594
Muut henkilöstökustannukset	442 494	436 722	0	4 448	341 220	6 623	0	2 043	50 621	944	53 608	405 899
Henkilösivukulut	7 378 143	6 479 478	0	73 464	5 709 669	109 395	0	33 741	829 994	15 591	879 325	6 771 853
Lomapaikkavelan muutos	-434 766	-190 203	0	5 379	411 426	8 010	0	2 471	60 339	1 142	63 951	488 767
Vuokrat	5 093 395	5 254 563	0	4 533 411	66	0	0	869 432	0	869 432	0	5 402 910
Vuokrat kiinteistökulut	3 961 513	4 099 928	0	4 018 512	0	0	0	329 923	0	329 923	0	4 348 435
Kuljetusvälineiden vuokrat	462 978	537 955	0	0	489 140	66	0	0	7 090	0	7 090	496 297
Muut vuokrat	668 904	616 680	0	0	25 759	0	0	0	532 419	0	532 419	558 178
Palveluiden ostot	6 530 561	7 648 462	0	32 024	7 982 517	150 768	0	14 809	395 397	281 115	691 322	8 856 631
Kuljetusvälineiden korjaus- ja kunnossapitopa.	101 995	99 535	0	0	91 641	0	0	0	7 226	0	7 226	98 867
Palveluiden ostot kiinteistökulut	423 624	526 272	0	0	579 533	0	0	0	26 590	0	26 590	606 124
Muut palveluiden ostot	6 004 942	7 022 655	0	32 024	7 311 342	150 768	0	14 809	361 581	281 115	657 506	8 151 640
Muut kulut	2 466 911	2 478 393	0	15 055	2 200 048	299 171	0	91 116	135 370	3 894	230 381	2 744 655
Sisäiset kulut	60 325	59 300	0	0	66 027	0	0	0	61 349	0	61 349	127 376
Kiinteistökulut yhteensä (informa)	4 539 002	4 781 669	0	0	4 749 158	0	0	0	368 159	0	368 159	5 117 317
TOIMINNAN KULUT YHTEENSÄ	62 715 400	62 020 956	0	547 753	57 228 754	1 199 181	0	328 977	6 956 618	387 934	7 673 529	66 649 216
Rahoituskulut	41 306	186	0	0	140	0	0	0	657	0	657	798
Satunnaiset kulut	0	5 563	0	0	233	0	0	0	12 188	0	12 188	12 421
Poistot ja menojen siirrot	2 301 248	2 568 221	0	0	2 125 780	0	0	0	20 511	0	20 511	2 146 291
Korot	11 983	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Yhteiset kulut	8 065 250	7 863 825	0	94 767	7 248 004	141 117	0	43 525	1 062 972	20 111	1 126 608	8 610 496
KUSTANNUKSET YHT.	72 535 186	72 458 750	0	642 520	66 602 911	1 340 297	0	372 501	8 052 946	408 045	8 833 493	77 419 221
Kustannukset ilman laskennallisia eriä	62 518 221	62 216 907	0	542 374	56 817 701	1 191 170	0	326 506	6 909 124	386 792	7 622 423	66 173 668
INVESTOINNIT	1 476 077	317 927	0	0	353 266	0	0	0	0	0	0	353 266
Kuljetusvälineet	39 479	40 000	0	0	27 900	0	0	0	0	0	0	27 900
Tieto/vesintälaaitt/järj.	1 436 598	277 927	0	0	325 366	0	0	0	0	0	0	325 366
Kalusteet	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Muut investoinnit	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
NETTOKÄYTTÖ LUPATUOTOILLA	63 713 317	61 539 098	0	542 374	56 052 567	1 190 658	0	318 516	6 788 745	386 792	7 494 053	65 279 652
NETTOKÄYTTÖ ILMAN LUPATUOTTOJA	63 713 317	61 539 098	0	542 374	56 052 567	1 190 658	0	318 516	6 788 745	386 792	7 494 053	65 279 652

TUKITOIMINTOJEN VYÖRYTYKSEN	Valvonta	Hälytystoiminta	Rikostorjunta	Muut tehtävät	Polisiikoulutus	Ohjaustoiminnot	Tukitoiminnot	Tukitoimintojen tietojärjestelmät	Tukitoiminnot yhteensä	Yhteensä
Kokonaistyöajat	0	11 906	910 594	17 729					141 540	1 081 769
Kokonaistyöaikojen %osuudet	0 %	1 %	84 %	2 %					13 %	100 %
Prosessien osuudet ilman tukit.	0 %	1 %	97 %	2 %						100 %
Tukitoimintojen vyörytys	0	111 857	8 555 071	166 565						8 833 493
KUSTANNUKSET II (tukitoiminnot vyörytety)	0	754 376	75 157 983	1 506 862						77 419 221

ALLEKIRJOITUKSET

Vantaalla 21. päivänä helmikuuta 2019

Keskusrikospoliisin päällikkö
Poliisineuvos

Tero Kurenmaa

Rikosylikonstaapeli

Markku Rinne